

Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο / National Technical University of Athens
Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών / Faculty of Architectural Engineering

Το ευ ζην ως κοινό αγαθό: Πόλη, Αρχιτεκτονική και Αρχαιότητα στο σύγχρονο Γκάζι
Well being as commons: Architecture and antiquity in contemporary Gazi

Διπλωματική, Αθήνα 2021
Final thesis, Athens 2021

Σπουδαστές / Students:

Ελένη Λιάκουρα / Eleni Liakoura ar16017

Εμμανουήλ Μαρτάκος Γαλιατσάτος / Emmanouil Martakos Galiatsatos ar14135

Πανωραία-Ελένη Χρυσανθοπούλου / Panoraia-Eleni Chrysanthopoulou ar16070

Επιβλέπων Καθηγητής / Supervisor professor:

Κωνσταντίνος Τσιαμπάος / Konstantinos Tsiambaos

Σύμβουλοι Καθηγητές / Consultant professors:

Μανόλης Κορρές / Manolis Korres

Ανδρέας Κούρκουλας / Andreas Kourkoulas

Ευχαριστίες / Acknowledgments:

Πρωτίστως, ευχαριστούμε θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μας Κωνσταντίνο Τσιαμπάο για τις ώρες που μας αφιέρωσε, τις συμβουλές και την προσφορά του. Ευχαριστούμε, επίσης, τους ανθρώπους τους οποίους συμβουλευτήκαμε: Μανόλη Κορρέ, Ανδρέα Κούρκουλά, Νίκο Κτενά, Κωνσταντίνο Καραδήμα και Μανώλη Σταυρακάκη για τον χρόνο και τις πολύτιμες παρατηρήσεις τους. Ευχαριστούμε, ακόμα, τον Νεκτάριο Πισιμίση για το υλικό που μας διέθεσε, καθώς και τον γεωπόνο Χρήστο Σαλάπα για τις πληροφορίες σχετικά με τη φύτευση που χρησιμοποιούμε. Ευχαριστούμε εκ βάθους καρδιάς τον καθένα από εσάς και όλους μαζί που σταθήκατε αρωγοί στο ταξίδι μας για την αποπεράτωση αυτής της διπλωματικής.

Firstly, we kindly thank our supervisor professor Konstantinos Tsiambaos for the endless sessions of meetings, his advice and his reaching out. We also thank all of the people that we consulted: Manolis Korres, Andreas Kourkoulas, Nikos Ktenas, Konstantinos Karadimas and Manolis Stavrakakis for their time and their valuable observations about our project. Moreover, we thank Nektarios Pisimisis for the material he provided us with, as well as Christos Salapas (agronomist) for the information about the planting we used. Finally, we thank each and everyone of you, who supported us through this journey of finishing our thesis.

Εισαγωγή

Η παρακάτω διπλωματική ασχολείται με την περιοχή του Γκαζιού. Πιο συγκεκριμένα, εμπνέεται από διάφορα σύγχρονα και ιστορικά στοιχεία της περιοχής και τα ανάγει στο σήμερα υπό το πρίσμα της σύγχρονης πολεοδομίας και του ευ ζην. Σημαντικό ρόλο κατέχει η διαρκής αναγνώριση της ιερότητας κάθε σημείου και η προσπάθεια βεβήλωσης του.

Αρχικά θα σας παρουσιάσουμε τα ιστορικά στοιχεία που μας έδωσαν έμπνευση για την διαμόρφωση του Γκαζιού. Έπειτα, θα προχωρήσουμε σε μια πρώτη ανάλυση της περιοχής και θα κουβεντιάσουμε για το κόνσεπτ και το πρίσμα υπό το οποίο θα δούμε το Γκάζι. Τέλος, θα μιλήσουμε για τις παρεμβάσεις μας, οι οποίες ομαδοποιούνται σε 2 κατηγορίες.

Introduction

The following thesis deals with the area of Gazi. More specifically, it is inspired by various modern and historical elements of the area and associates them with today's modern urban planning and well-being. An important role is played by the constant recognition of the sanctity of each sign and the effort to desecrate it.

First we will present the historical data that gave us inspiration for the redesign of Gazi. Then, we will proceed to a first analysis of the area and we will talk about the concept and the prism under which we observe Gazi. Finally, we will talk about our interventions, which are grouped into 2 categories.

The first group of interventions concerns the renovation of the metro square, Technopolis, the addition of a square of clay at the level of the 5th century BC., the

connection of it with the ancient cemetery by an underground tunnel and an energy tower. The aim of these interventions is to redefine the study area in relation to antiquity, the historic triangle, the green areas, the points of view, the security and the appropriation of public space by both residents and visitors.

In the metro square, we put olive groves and we redesign the subway entrance with a solar roof solution. The intervention in Technopoli is about putting olive groves again and creating some new open spots between the trees. The square of clay will host a school of pottery, a cafeteria and a sand pit. Finally, we construct an hybrid tower, whose aim is to provide with solar energy our interventions.

The second group of interventions concerns the utilisation of the unbuilt spots in the center of the building blocks. The “irregular” tissue found in these neglected spots can be a welcoming space for a variety of activities. The activities are selected based on the land uses that surround the respective building block as well as the area and shape of each uncovered space. There are three solutions, a common-shared kitchen, a bathhouse and a bar area.

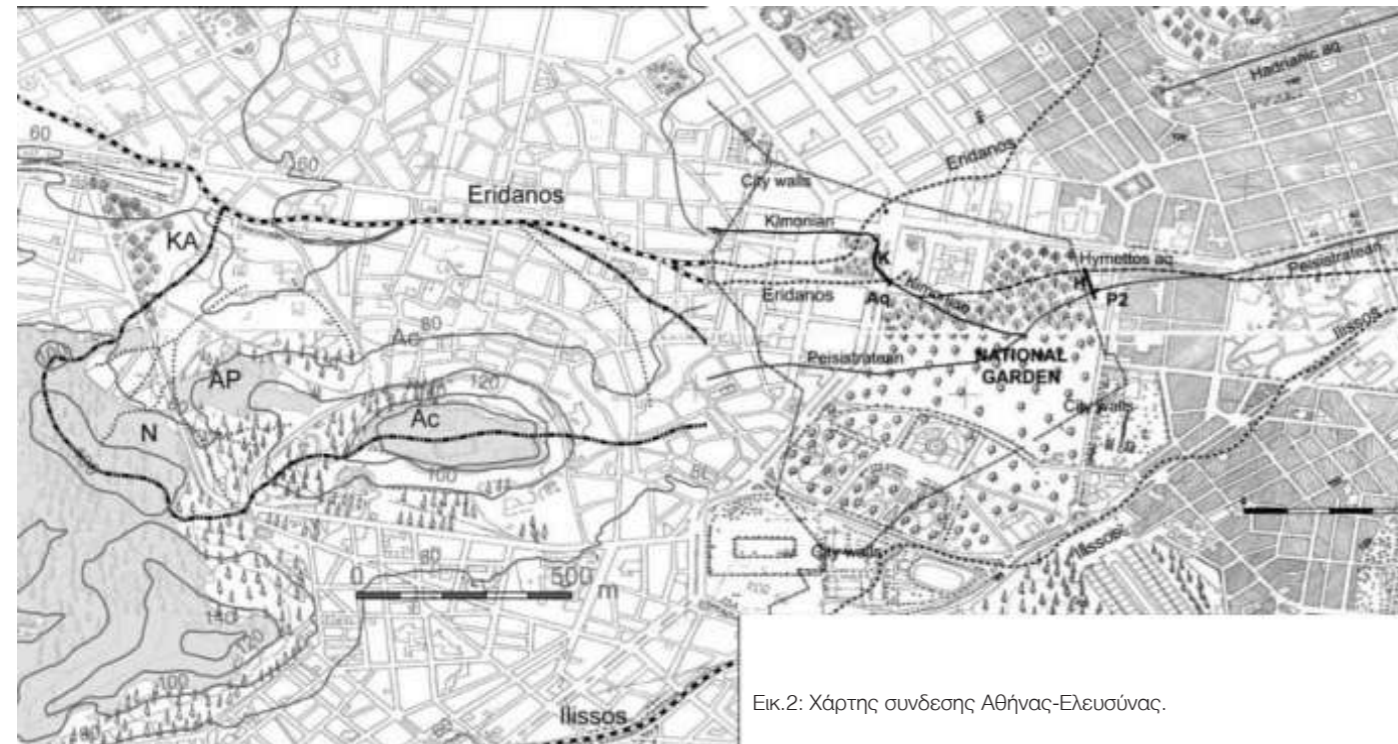
The kitchen will be a place of gardening and eating, while being around the main spot with the fire. The bathhouse consists of pools and a locker room, to embrace the idea of a well being centre in a dense urban area. Finally, the bar area is a place to socialise, drink and dance while being in a closed area without the concerns of the traffic in the city.

Αρχαία και σύγχρονα στοιχεία

Ο Κεραμεικός, από την αρχαιότητα, χαρακτηριζόταν από το αργιλώδες έδαφος του. Η συνθήκη αυτή ήταν ιδανική αφενός, για την ανάπτυξη της κεραμοποιίας, αφετέρου για την εγκατάσταση του σπουδαιότερου νεκροταφείου της Αθήνας. Οι δύο αυτές δραστηριότητες ευνοούνταν από την υγρασία και την πλαστικότητα του εδάφους. Ωστόσο, χρήσεις, όπως η κατοικία, αποκλείονταν εξαιτίας του έλους που δημιουργούνταν από την υπερχειλίση του Ηριδανού. Τα μοναδικά, λοιπόν, κτίσματα της περιοχής ήταν τα εργαστήρια και το νεκρικό συγκρότημα ενώ η υπόλοιπη έκταση καλύπτονταν από έναν ελαιώνα, ο οποίος έφτανε έως την Ελευσίνα.

Εικ.1: Χάρτης Αθήνας 5ου αιώνα π.Χ.

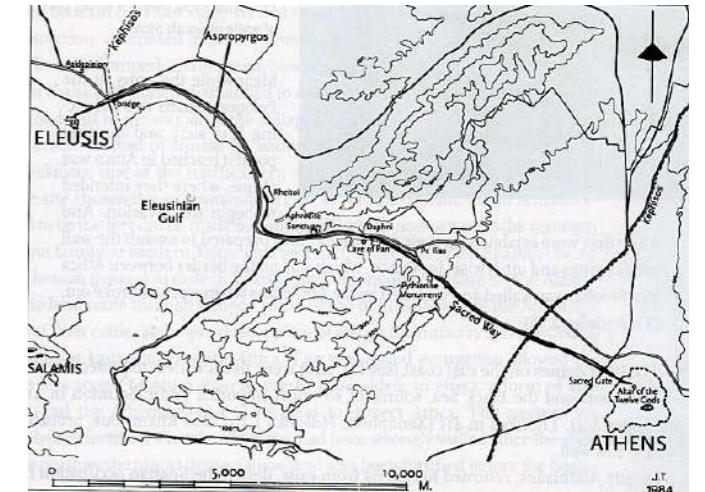

Εικ.2: Χάρτης συνδεσης Αθήνας-Ελευσίνας.

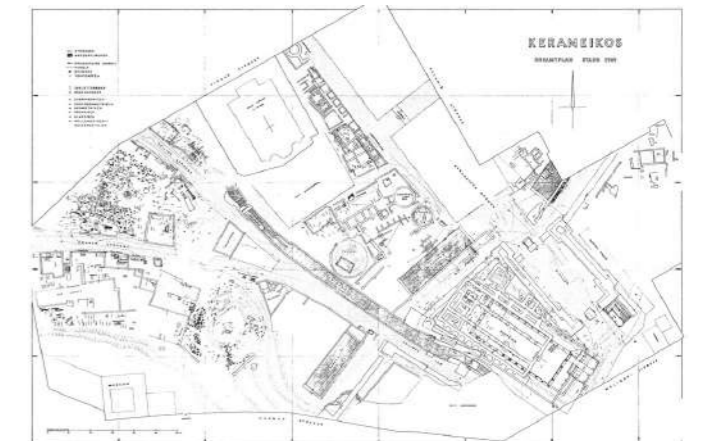
Ο Κεραμεικός παραδοσιακά αποτελούσε μια από τις πιο υποβαθμισμένες και φτωχικές συνοικίες της Αθήνας εξαιτίας των ανθυγιεινών συνθηκών διαβίωσης. Παρά την στρατηγική θέση του σημείου -σε άμεση σχέση με το λιμάνι του Πειραιά- η υγρασία αποτελούσε ανέκαθεν αεσιπέραστο πρόβλημα τόσο για τις υποδομές, όσο και για τις συνθήκες υγιεινής των ανθρώπων.

Ο Λέο φον Κλεντσε είχε προτείνει, μάλιστα, να χτιστεί εκεί το ανάκτορο του Όθωνα λόγω της στρατηγικής θέσης της περιοχής όμως, κατόπιν πειραματικού ελέγχου της περιοχής, το μέρος αποκλείστηκε. Παρ' όλα αυτά, το Γκάζι αποτέλεσε κορυφή του τριγώνου συνάμα με το Σύνταγμα και την Ομόνοια. Οι τρεις κορυφές δεν είναι μόνο σημαντικές για την χάραξη και την ρυμοτομία της πόλης αλλά φέρουν και ένα εννοιολογικό φορτίο. Το Σύνταγμα είναι αφιερωμένο στην διοίκηση, η Ομόνοια στο εμπόριο και ο Κεραμεικός είναι, σήμερα, η κορυφή της διασκέδασης και της μουσικής.

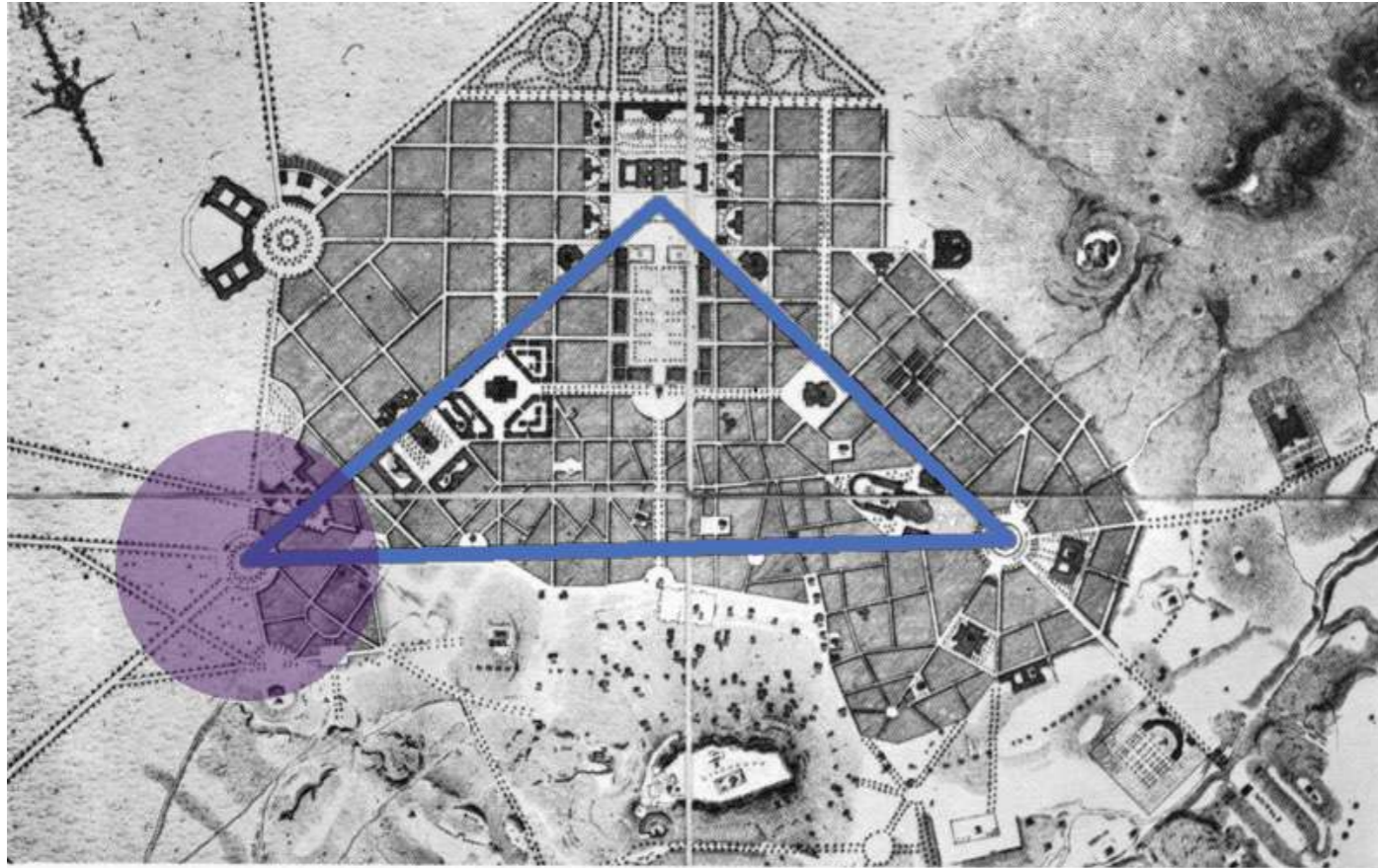
Αναφορικά με το νεκροταφείο, αξίζει να σημειωθεί ότι δεν ήταν καθόλου τυχαία η χωροθέτηση του σε αυτό το σημείο της πόλης. Η Ιερά οδός ήταν "Ο ΔΡΟΜΟΣ", ήταν ο άξονας που συνέδεε την αρχαία Αθήνα με τον τότε γνωστό κόσμο. Η δυτική πύλη ήταν η σπουδαιότερη, καθώς όλοι οι ξένοι θα εισέρχονταν από εκεί. Επομένως, έπρεπε να γίνει απευθείας σαφές το μεγαλείο των ηρώων που έζησαν στην Αθήνα. Στο νεκροταφείο του Κεραμεικού γινόταν ουσιαστικά επίδειξη της ιστορίας, της πολεμικής δεινότητας και του μεγαλείου της Αθήνας. Κατά τα άλλα, οι τάφοι τοποθετούνταν εκατέρωθεν των οδών μιας και οι άνθρωποι κινούνταν κατά βάση πεζοί (οδός Ταφών, Ιερά Οδός, Δημόσιο Σήμα).

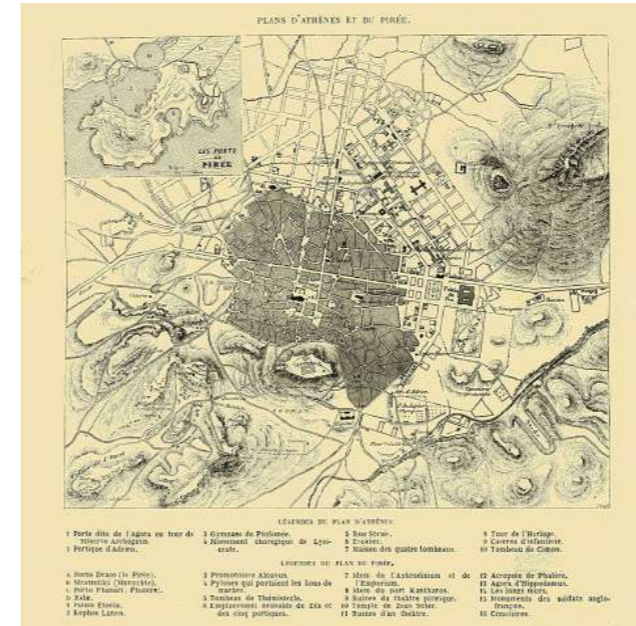
Εικ.3: Χάρτης σύνδεσης Αθήνας - Ελευσίνας μέσω της Ιεράς Οδού.

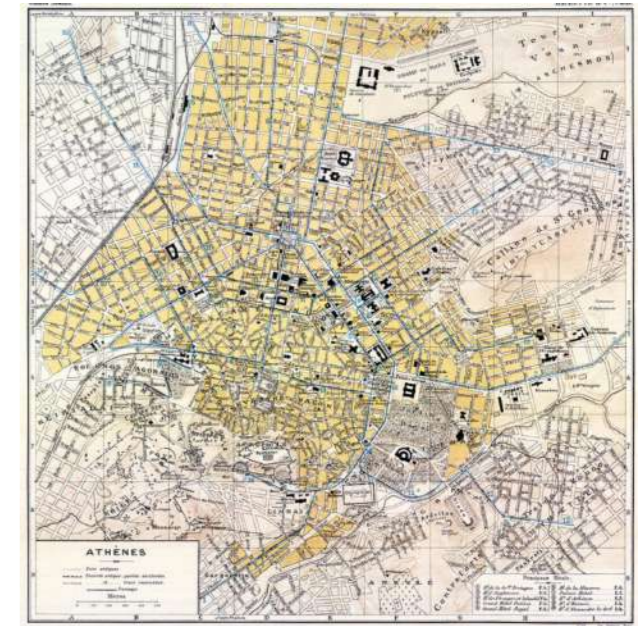
Εικ.4: Χάρτης νεκροταφείου Κεραμεικού.

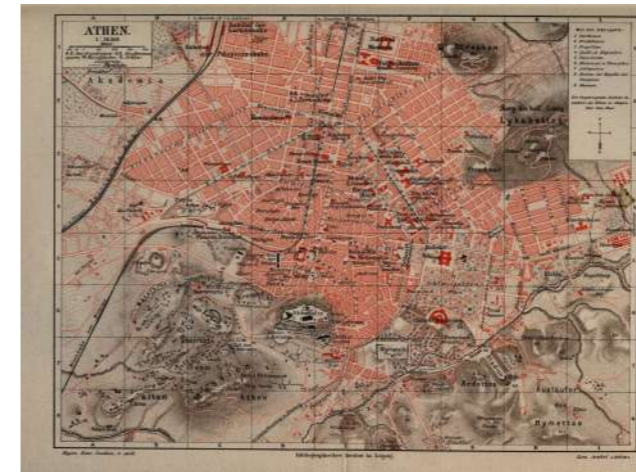
Εικ.5: Χάρτης ιστορικού τριγώνου της Αθήνας, σημείωση Κεραμεικού.

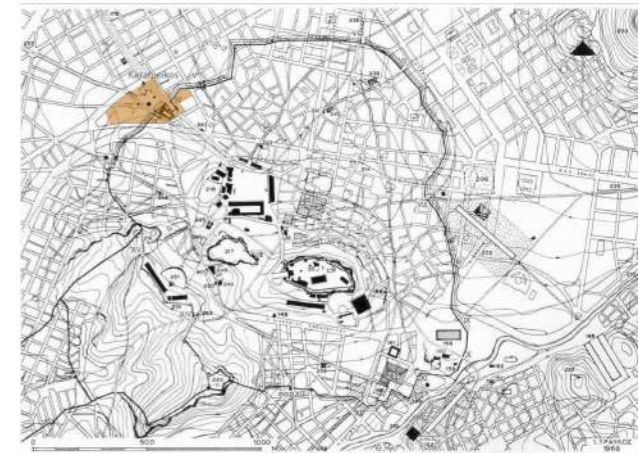
Εικ.6: Χάρτης Αθήνας 1862.

Εικ.8: Χάρτης Αθήνας 1890.

Εικ.7: Χάρτης Αθήνας 1919.

Εικ.9: Χάρτης αρχαιολογικού συμπλέγματος Ακρόπολης-Αγοράς-Νεκροταφείου 1968, Τραυλός.

7

Εικ.10: Διαδοχικές αεροφωτογραφίες του νεκροταφείου του Κεραμεικού 1933-1937-1959-1970-2001-2018.

8

Εικ.11: Τοπογραφικό της Αθήνας με επισήμανση του ιστορικού τριγώνου και της σχέσης του Κεραμεικού με το υπόλοιπο αρχαιολογικό συγκρότημα.

Η περιοχή μελέτης μας ορίζεται από την Ιερά Οδό και τις οδούς Πειραιώς, Κωνσταντινουπόλεως και Περσεφόνης.

Οι παράμετροι που μας οδήγησαν σ' αυτήν την επιλογή ήταν οι εξής: καταρχήν, περιέχει την τρίτη κορυφή του ισοσκελούς τριγώνου των Κλεάνθη και Σάουμπερτ, τον πόλο που είναι σήμερα αφιερωμένος στην διασκέδαση και την μουσική. Ακόμη και η πλατεία του μετρό, μολονότι είναι σχεδιασμένη, δεν προσφέρει -ούτε στους κατοίκους, ούτε στους επισκέπτες- έναν ικανοποιητικό δημόσιο χώρο. Περιλαμβάνει, επίσης, την απόληξη του αρχαιολογικού περιπάτου, ο οποίος μάλιστα διακόπτεται αμήχανα και απότομα. Εμπεριέχει σπουδαία μνημεία της αρχαίας αλλά και σύγχρονης ιστορίας (Νεκροταφείο Κεραμεικού και Τεχνόπολη), καθώς επίσης και πολύ ελεύθερο χώρο, μη αξιοποιημένο επαρκώς, με σημαντικές δυναμικές εξέλιξης.

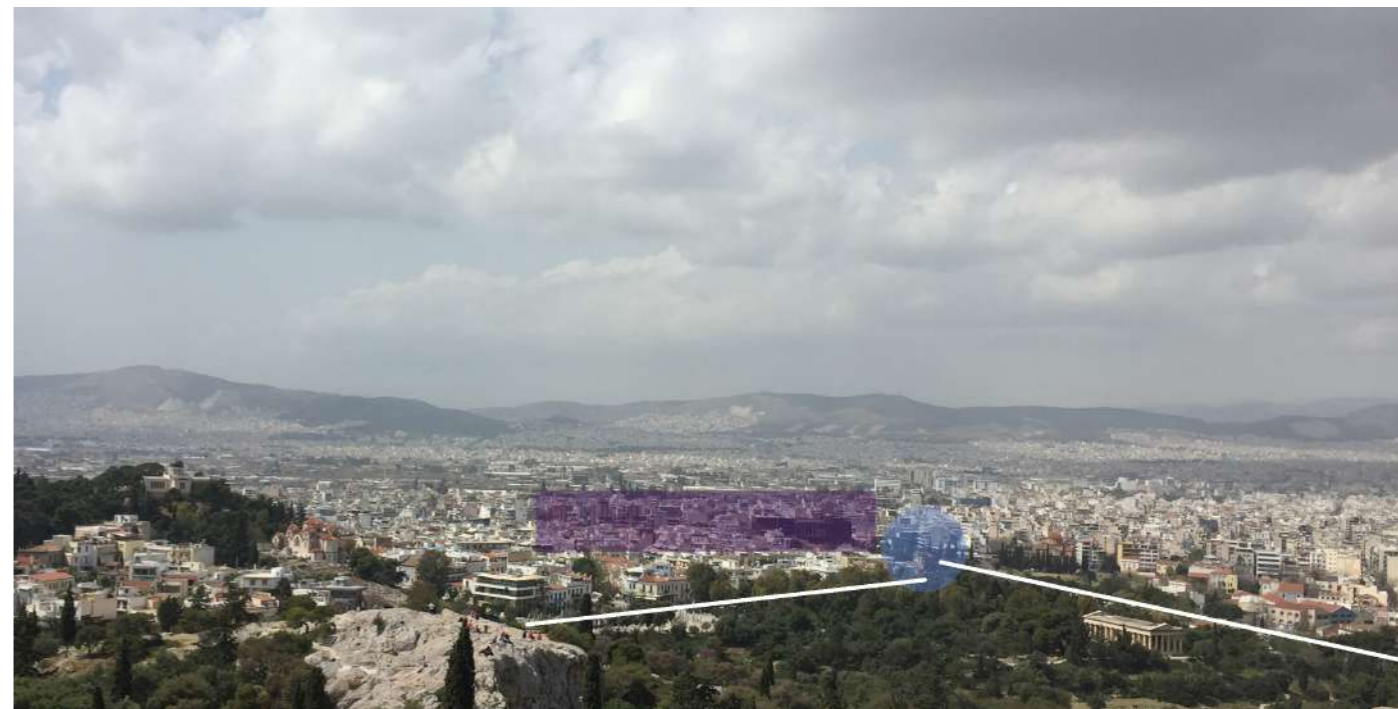

Εικ. 12: Περιοχή μελέτης.

Concept

Ευ ζην - Ιερότητα - Βεβήλωση

Με έναν σχεδόν θρησκευτικό τρόπο στην εποχή του ύστερου καπιταλισμού όλα ανάγονται στη σφαίρα της κατανάλωσης και ο αυξανόμενος ατομικισμός προωθεί τις απολαύσεις και τις περιποιήσεις του εαυτού. Σε αυτό το πλαίσιο σήμερα η σύγχρονη πόλη, κάθε άλλο παρά προστατεύει την σωματική και την ψυχική ισορροπία των ανθρώπων. Με την μέθοδο όμως του καρότου και του μαστιγίου η διασκέδαση έρχεται να ισορροπήσει φαινομενικά μια σκληρή καθημερινότητα. Έτσι οι παροχές για μία καλύτερη ζωή σε κάθε πόλη γίνονται ακόμα πιο αναγκαίες, χωρίς αυτό να σημαίνει πως λύνονται τα προβλήματα του οικονομικού αυτού συστήματος. Ταυτόχρονα, το φαινόμενο της αποβιομηχάνισης και ο ανταγωνισμός μεταξύ των πόλεων για να ελκύουν εργαζόμενους, επισκέπτες και φοιτητές εντείνουν την δημιουργία υποδομών που είναι αφιερωμένες στο ευ ζην.

Εικ. 13: Άποψη του αμήχανου σημείου από τον λόφο της Ακρόπολης, 2021.

Εικ. 14: Σύνδεση περιοχής μελέτης με το νεκροταφείο του Κεραμεικού.

Εικ. 15: Επισήμανση αμήχανου κομματιού.

Συγκεκριμένα το Γκάζι αποτελεί τόπο που συνδυάζει -με τις χωρικότητές του και την ιστορία του- τις έννοιες του ιερού και του βέβηλου. Οι παρεμβάσεις μας στην περιοχή αυτή επαναπροσδιορίζουν την σχέση της πόλης με την αρχαιότητα και τους συγχρονους ναούς (εστίαση) που αμφότερα έχουν παραδοθεί στην κατανάλωση και την θεαματική έκθεση χάνοντας την ουσιαστική δυνατότητα χρήσης τους. Αποδίδοντας εκ νέου στην κοινοχρηστία ανοιχτούς και κλειστούς χώρους που ικανοποιούν και τις συγχρονες ανάγκες των κατοίκων, επιχειρούμε να τα επαναφέρουμε στην σφαίρα του ιερού. Οι στρώσεις των εποχών στο έδαφος της Αθήνας είναι εν δυνάμει ιερές, πόσο μάλλον στην περιοχή που συνορεύει με το Νεκροταφείο του Κεραμεικού. Οι βασικοί μας άξονες είναι η ψυχαγωγία, η διασκέδαση, η εκπαίδευση, η διατροφή, η κοσμητολογία και η πράσινη ενέργεια, τα οποία αποτυπώνονται στις παρεμβάσεις μας. Προχωράμε στον σχεδιασμό ελαιώνα, υπόσκαφης χωμάτινης πλατείας, δομών εστίασης, μποστανιών και κουζινών, σχολής Κεραμικής, λουτρών, και ενεργειακού πύργου.

Συστήματα

Τα δύο “ιερά” συστήματα της σύνθεσης μας είναι πρώτον, το υφιστάμενο πολεοδομικό σύστημα της πόλης (οδικοί άξονες, οικοδομικά τετράγωνα, ακάλυπτοι) και δεύτερον, το σύστημα του αρχαιολογικού, ανασκαφικού κανάβου που προσθέτουμε εμείς. Ο αρχαιολογικός κανάβος σχηματίζεται από τετράγωνα 4Χ4 μέτρα και μάρτυρες (ενδιάμεσους διαδρόμους) πλάτους 1.5 μέτρα. Επίσης, έχει προσανατολισμό στον άξονα Βορρά-Νότου.

Η συμβολική χρήση του κανάβου αυτού, υπονοεί την ανάγκη ενός αυστηρότατου, ντετερμινιστικού συστήματος το οποίο θα οργανώσει τον συχνά συγκεχυμένο αστικό ιστό. Παραδείγματος χάρη, οι ακάλυπτοι των οικοδομικών τετραγώνων, οι οποίοι συχνά

σχηματίζουν έναν “μεσαιωνικό” ιστό -ακόμα και ο τρόπος με τον οποίο προέκυψαν είναι όμοιος με τον “μεσαιωνικό”- έχουν ανάγκη από την εφαρμογή ενός αυστηρότερου κανόνα και σχεδιασμού. Ο αρχαιολογικός κανάβος υπαγορεύει, ταυτόχρονα, την ανάγκη ανασκαφής της περιοχής. Ωστόσο, κάτι τέτοιο δεν μπορεί να υποστηριχθεί στο άμεσο μέλλον. Όπως μας εξήγησε ο Μ. Κορρές, εκλείπουν τόσο τα κρατικά κονδύλια, όσο και επαγγελματίες, οι οποίοι θα είναι ικανοί να αποπερατώσουν, να αναγνώσουν και να αποκωδικοποιήσουν το 100% των πληροφοριών που θα προκύψουν από την ανασκαφή.

Η πληροφορία που εμφανίζεται κάθε φορά που αφαιρείς μια στρώση χώματος είναι μοναδική και εφήμερη. *“Είναι σαν να έχεις ένα βιβλίο και κάθε σελίδα που διαβάζεις να την σκίζεις και να την πετάς”* όπως είπε χαρακτηριστικά ο Μ. Κορρές. Επομένως, οι άνθρωποι που καλούνται να διαβάσουν “το βιβλίο” πρέπει να είναι εξαιρετικοί και έμπειροι επαγγελματίες, διότι άπαξ και αφαιρέσεις μια στρώση δεν έχεις ποτέ την δυνατότητα επαναφοράς της. Χάνεις για πάντα την πληροφορία.

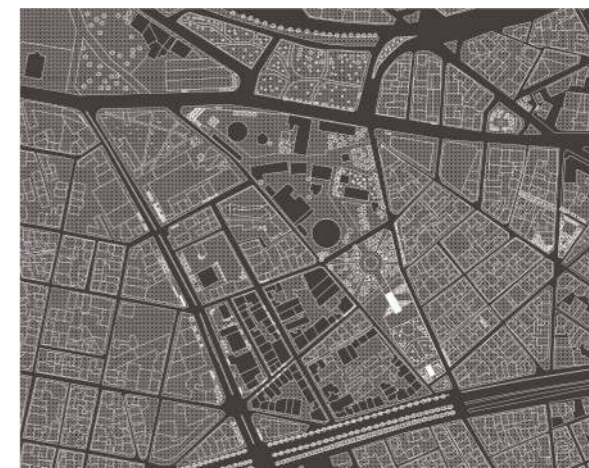
Ο τελικός σχεδιασμός προκύπτει από την αλληλοτομία των δύο αυτών συστημάτων. Πάνω στο τοπογραφικό της πόλης απλώνεται ο κανάβος. Κάθε φορά επιλέγουμε ποιό από τα δύο συστήματα υπερτερεί. Παραδείγματος χάρη, ο κανάβος “χάνει” όταν έρχεται αντιμέτωπος με το περίβλημα ενός οικοδομικού τετραγώνου ή με έναν δρόμο, διότι το μοναδικό κοινό σημείο αναφοράς, στην πόλη που ζούμε, είναι αυτοί οι δρόμοι και αυτά τα οικοδομικά τετράγωνα. Θα ήταν τουλάχιστον ατελέσφορη η σημειακή ανατροπή της μοναδικής μας σταθεράς. Ωστόσο, πίσω από το μέτωπο της πόλης, ο κανάβος “μαγνητίζει” τα στοιχεία. Το σπουδαιότερο όλων των τρόπων μέσω των οποίων εμφανίζεται ο κανάβος είναι ο ελαιώνας.

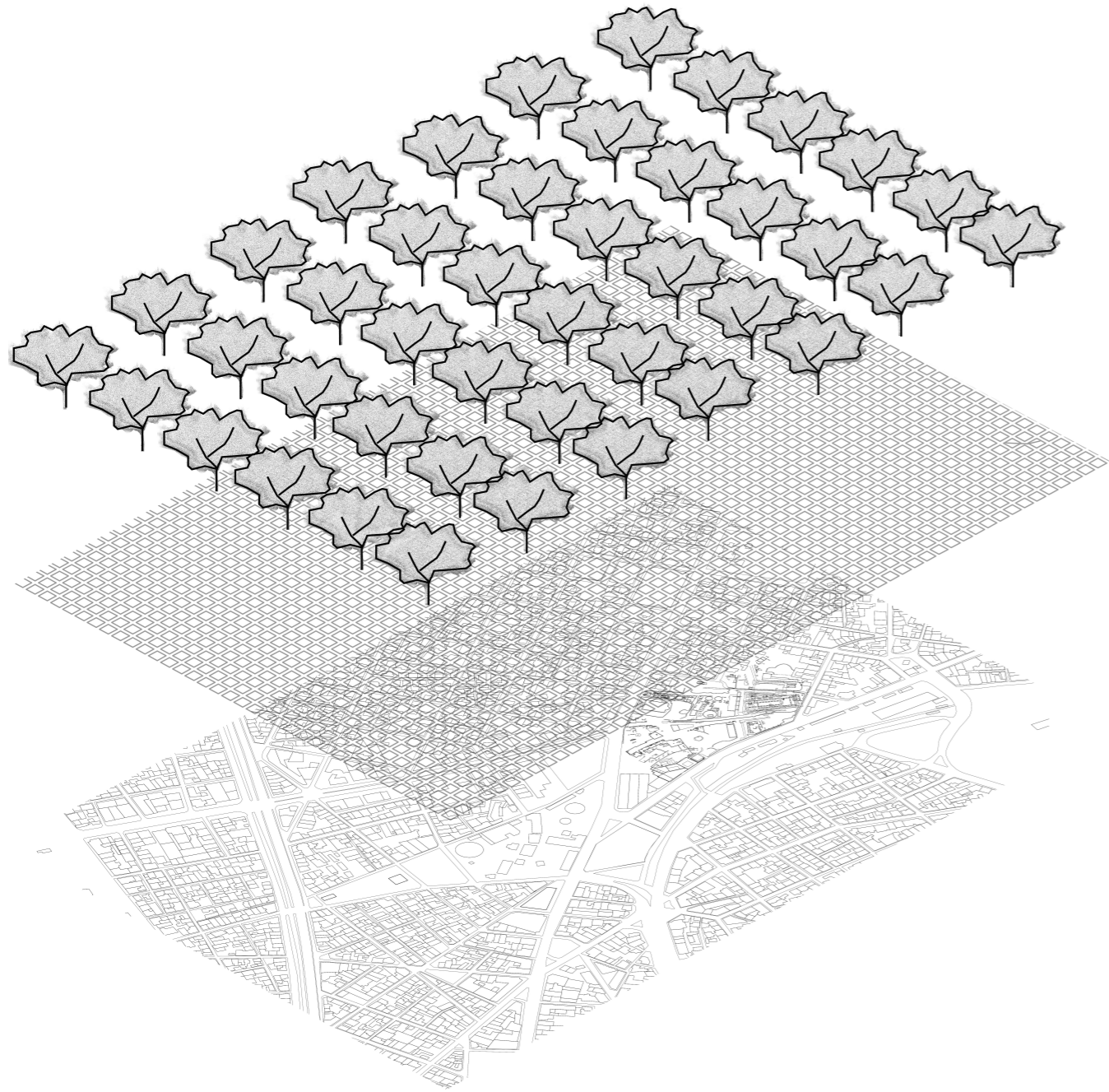
Ελαιώνας

Ο ελαιώνας είναι το σημαντικότερο συνθετικό εργαλείο της πρότασής μας. Ο λόγος για τον οποίο επιλέχθηκε ως τέτοιο είναι καταρχήν, το γεγονός ότι οι ελιές φυτεύονται σε κανάβο. Επιπρόσθετα, αποτελεί μια σαφή αναφορά στον αρχαίο ελαιώνα. Προσφέρει, παράλληλα, έναν πυκνό ισκίο, τον οποίο έχουν πολύ ανάγκη οι περιοχές με μεσογειακό κλίμα. Ταυτόχρονα, το ύψος της ελιάς κι ο κανάβος βάσει του οποίου τοποθετείται, επιτρέπουν στο βλέμμα να διαπερνά τον χώρο προσδίδοντας ασφάλεια, η οποία αποτελεί σημαντική παράμετρο για τον σχεδιασμό μας. Ακόμα, η κλίμακα του συγκεκριμένου δέντρου θεωρείται ιδανική, καθώς επαναφέρει μια ισορροπία ανάμεσα στις όψεις των κτιρίων και στην ανθρώπινη κλίμακα.

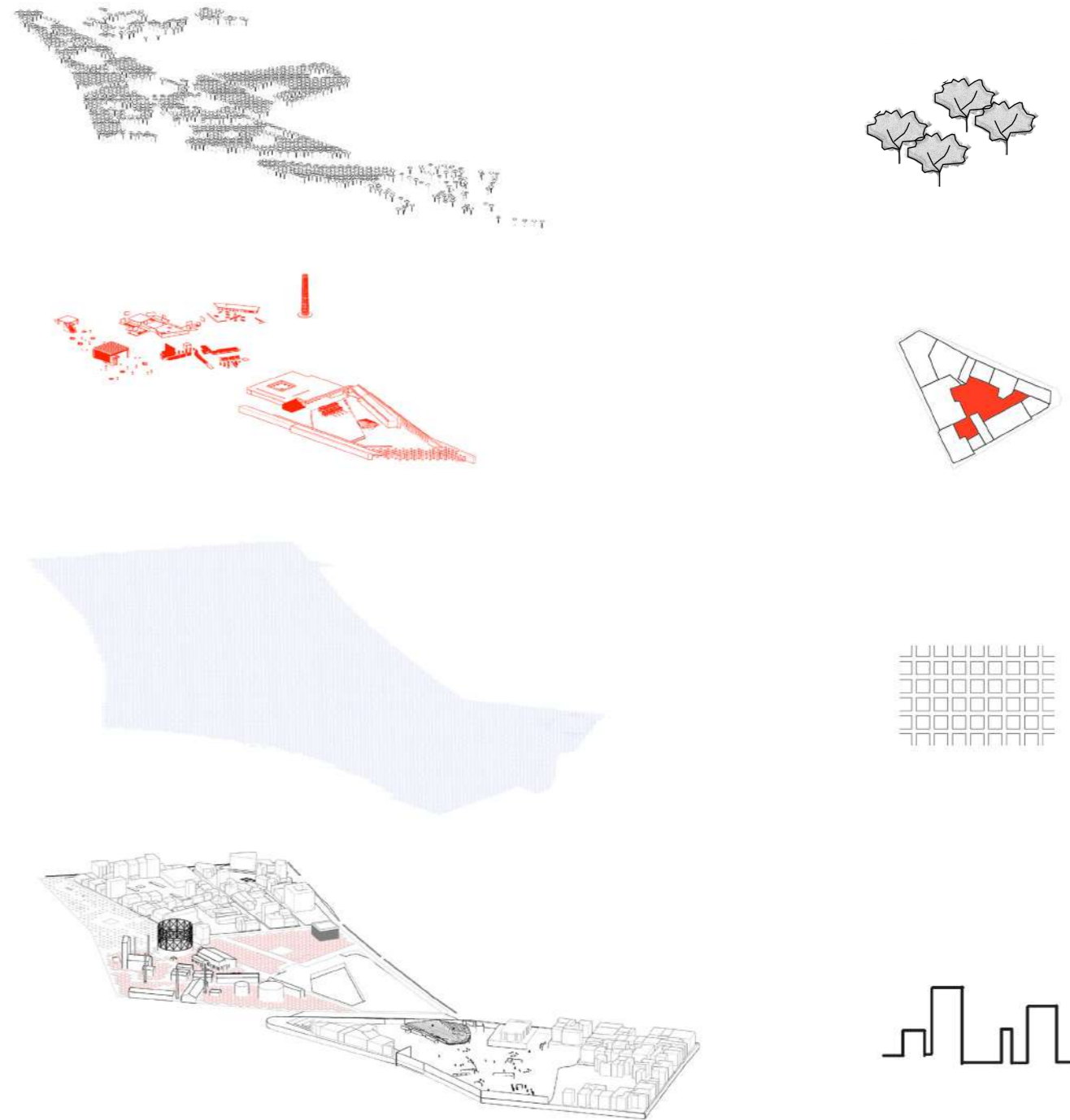
Αξίζει να αναφερθεί ότι ο ελαιώνας θα αποτελέσει τοπόσημο της περιοχής, όπως οι φλαμουριές του Βερολίνου. Όταν η πλατεία του μετρό κατακλυστεί από τον ελαιώνα, θα αποκτήσει εκείνο το χαρακτηριστικό που της λείπει. Η φύτευση θα χρησιμοποιηθεί ως δομικό στοιχείο. Με πυκνώσεις και ξέφωτα (πάντοτε με οδηγό στον κανάβο) θα δημιουργηθούν τα “δωμάτια” της πόλης, της πλατείας κλπ. Θα λειτουργήσει, ακόμα, ως ενοποιητικό στοιχείο με το υπόλοιπο αρχαιολογικό σύμπλεγμα (Ακρόπολη-Αγορά-Νεκροταφείο) και νοηματικά αλλά και πρακτικά μέσω του πρασίνου που χαρακτηρίζει τα άλλα σημεία (λόφος Ακρόπολης, Φιλοπάππου, Πνύκα, Θησείο). Επιπλέον, θα λειτουργήσει ηχομονωτικά, καθώς η πυκνή φυλλωσιά της κόμης της ελιάς θα ελαττώσει την ηχορύπανση, φιλτράροντας την βοή της πόλης. Τέλος, θα αποτελέσει σημείο φιλοξενίας διαφόρων πτηνών -όπως οι παπαγάλοι της Αθήνας- και θα δημιουργήσει ένα χαρακτηριστικό ηχητικό τοπίο.

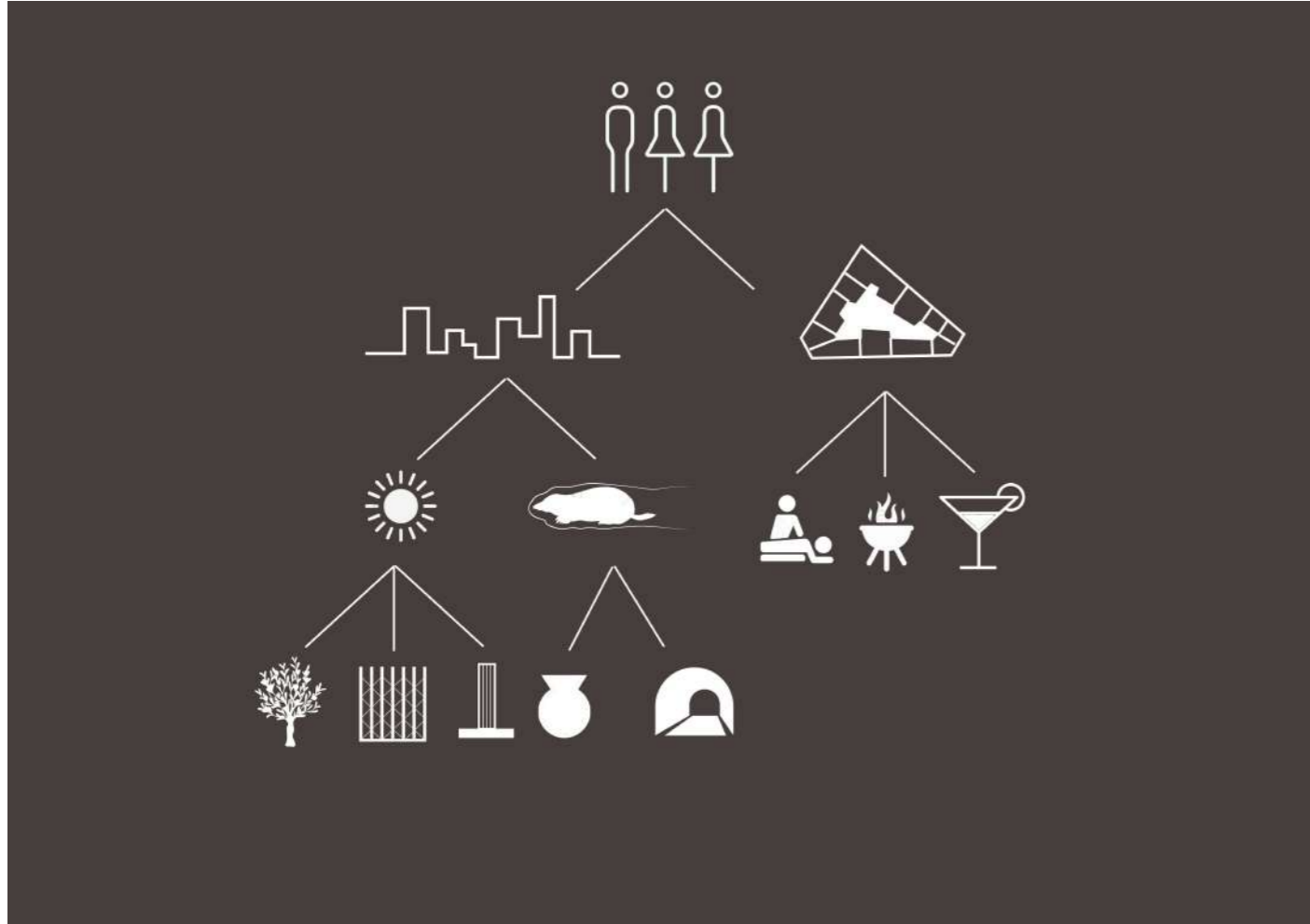
Εικ. 16: Τα τρία στάδια εμφάνισης των συστημάτων.

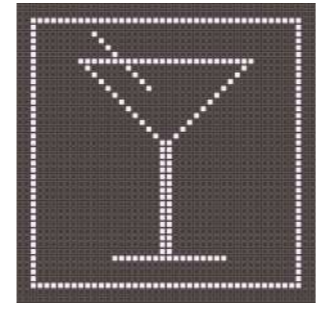

Εικ.17,18: Αξονομετρικά σε έκρηξη, περιγραφή αλληλεπίδρασης πόλης - αρχαιολογικού κανάβου - ελαιώνα.

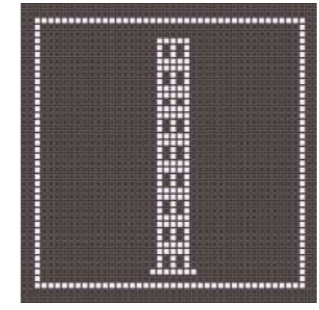

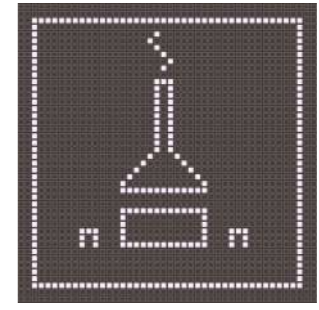
Εικ.19: Ιδεόγραμμα παρεμβάσεων.

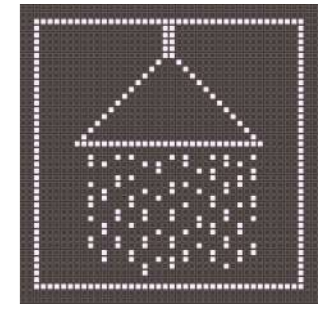
Διασκέδαση

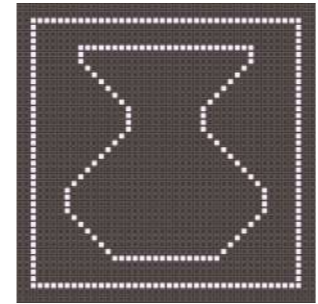
Ενεργειακός Πύργος

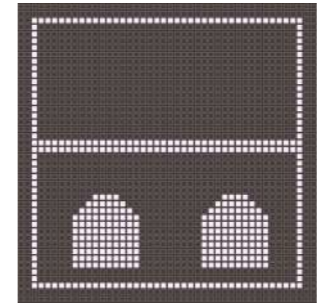
Κουζίνα

Λουτρό

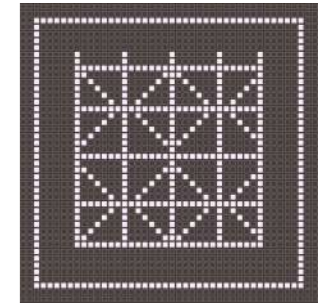
Σχολή Κεραμικής

Υπόγειο Πέρασμα

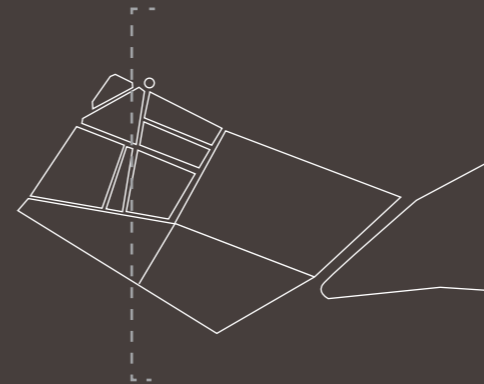
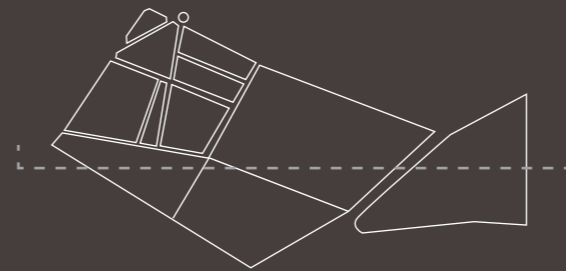
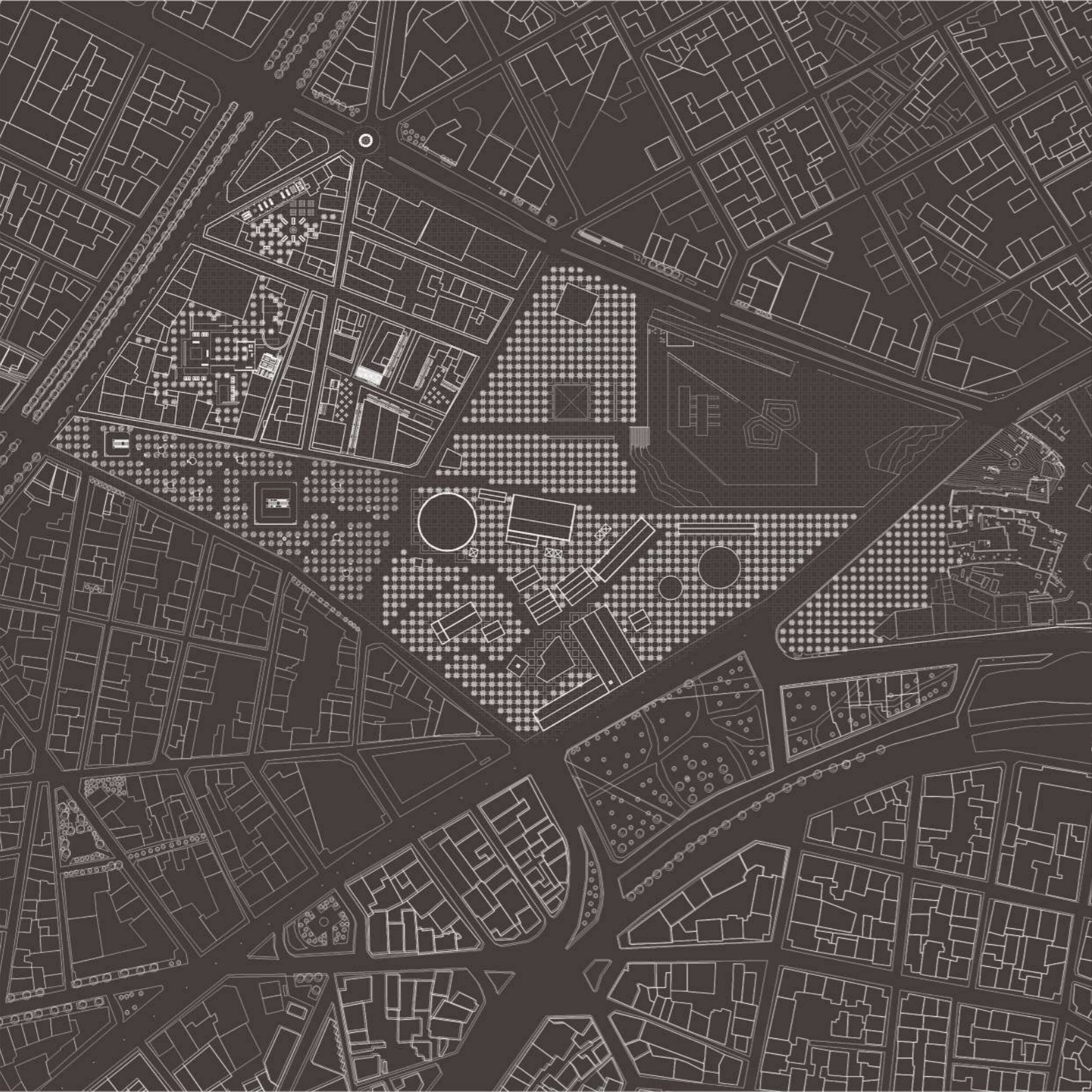

Πλατεία Μετρό

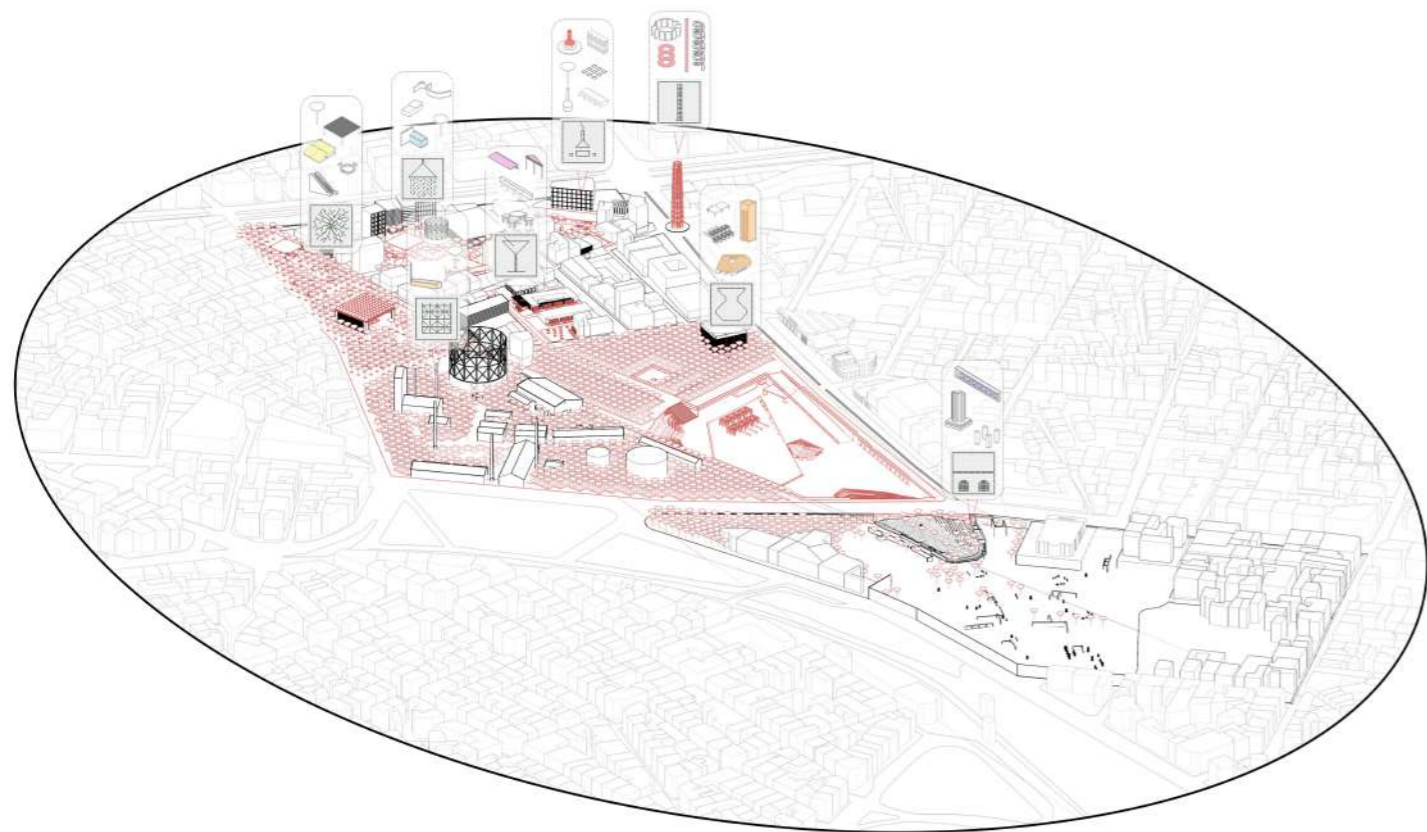

Τεχνόπολη

Εικ.20: Δημιουργία συμβόλων για τα σημεία επέμβασης.

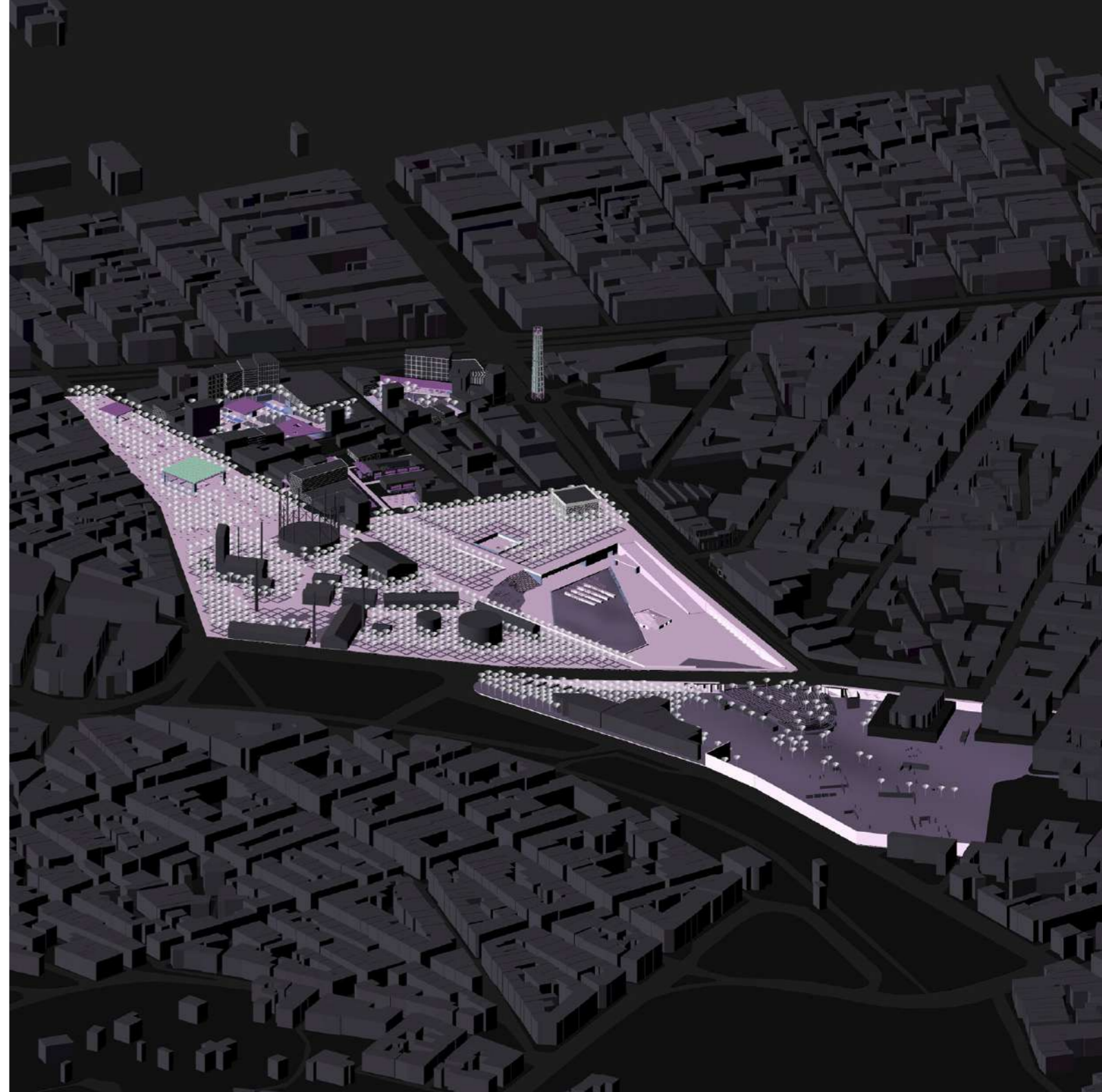

Εικ.21: Αριστερή σελίδα, τοπογραφικό συνολικής παρέμβασης.
Εικ.22: Διαμήκης τομή συνολικής παρέμβασης.
Εικ.23: Εγκάρσια τομή συνολικής παρέμβασης.

Εικ.24: Αξονομετρικό απεικόνισης των παρεμβάσεων επί της περιοχής μελέτης.

Εικ.25: Δεξιά σελίδα, άποψη των παρεμβάσεων.

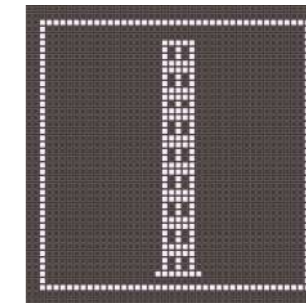
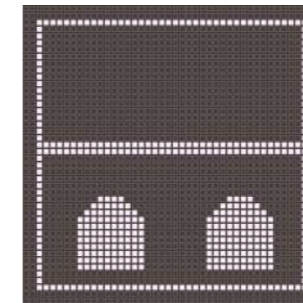
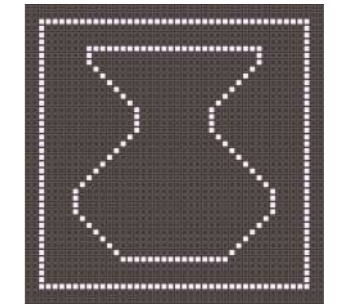
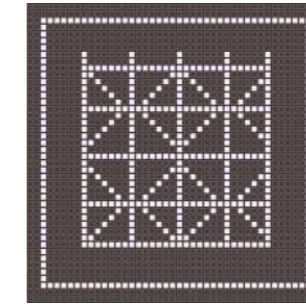
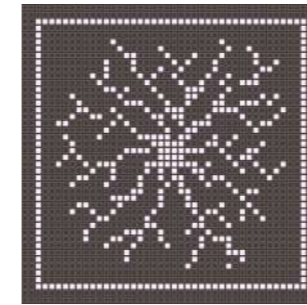
1η Ομάδα Παρεμβάσεων

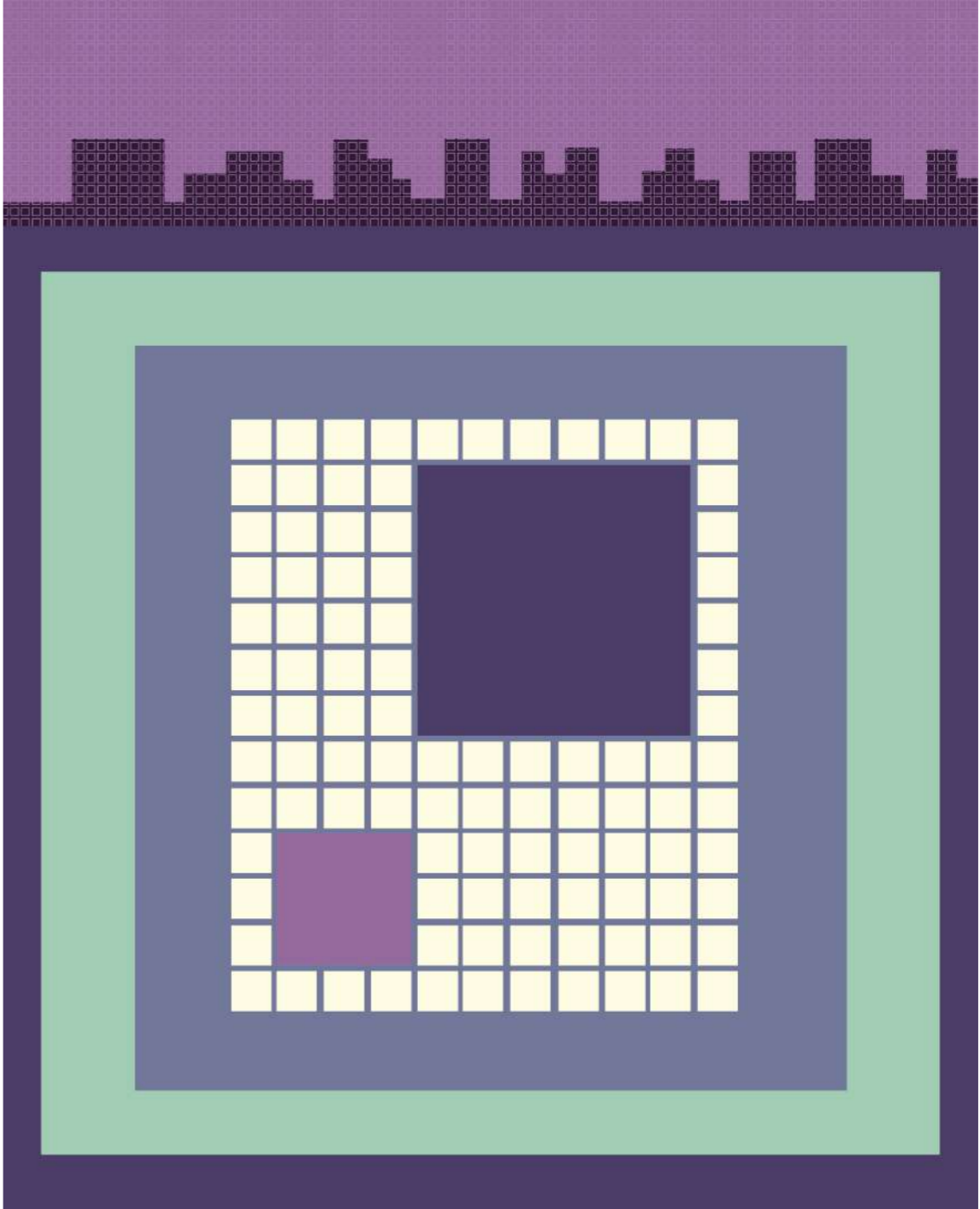
Η πρώτη ομάδα παρεμβάσεων αφορά την ανάπλαση της πλατείας του μετρό, της Τεχνόπολης, την προσθήκη μιας "πήλινης" πλατείας στην στάθμη του 5ου αιώνα π.Χ., την ένωσή της με το αρχαίο νεκροταφείο μέσω ενός υπόγειου περάσματος και ενός ενεργειακού πύργου. Στόχος των παρεμβάσεων αυτών είναι

ο επαναπροσδιορισμός της περιοχής μελέτης σε σχέση με την αρχαιότητα, το ιστορικό τρίγωνο, το πράσινο, τις θεάσεις, την ασφάλεια και την οικειοποίηση του δημόσιου χώρου τόσο από τους κατοίκους, όσο και από τους επισκέπτες.

Εικ.26: Επισήμανση πρώτης ομάδας παρεμβάσεων.

Πλατεία Μετρό

Ξεκινώντας την ανάλυση μας από την πλατεία του μετρό “Κεραμεικός” παρατηρούμε την εξέχουσα σημασία του ελαιώνα. Βασικός σκοπός είναι η δημιουργία ενός ενιαίου επιπέδου. Καταργούνται τα σημειακά παρτέρια και οι αμήχανες μάντρες και η πλατεία ορίζεται ως σύνολο ομοούσιο και αδιαίρετο. Η καθολική διάστρωση της πλατείας με *stabiliser* θα ενισχύσει αυτή την αντίληψη, ενώ η δομική τοποθέτηση των ελαιόδεντρων θα δημιουργήσει υπο-χώρους/δωμάτια στην πλατεία. Όπως προείπαμε, η επιλογή του ελαιώνα οφείλεται στην ασφάλεια, την σκίαση και τον δροσισμό, την ηχομόνωση του ηχητικού τοπίου από τα πιπίσματα των πουλιών, την αποθήωση του κανάβου, την συμβολική σημασία, την ενοποίηση αλλά και την ταυτότητα που θα προσδώσει στην πλατεία. Από εδώ και εμπρός η πλατεία του Γκαζιού θα είναι η πλατεία του ελαιώνα.

25 Στα ξέφωτα που δημιουργούνται χωροθετούνται ορισμένα πλατώματα/καθίσματα για ποικίλες χρήσεις. Φανταζόμαστε τα πλατώματα να αξιοποιούνται από πλανόδιους ή παρέες μουσικών είτε σπουδαστές μουσικής. Οι καλλιτέχνες αυτοί θα μπορούν να εξασκούνται ή να προβάλλονται. Αξίζει να σημειωθεί ότι στα δικά μας μάτια, υπάρχει άμεση σχέση ανάμεσα στους μουσικούς και τα πουλιά. Όπως έλεγε χαρακτηριστικά ο ο Γ. Ζαμπέτας “*εμένα δάσκαλοι μου ήταν τα πουλιά και τα βατράχια*”. Συγκεφαλαιώνοντας, στόχος είναι η δημιουργία ενός εναλλακτικού υπαίθριου ωδείου, και εν τέλει η επίτευξη ενός ηχητικού τοπίου.

Πέραν του ελαιώνα τοποθετούνται 2 ακόμη στέγαστρα. Θεωρούμε κρίσιμη την στέγαση των ανοιγμάτων του μετρό τόσο για την υπόγεια στάθμη όσο και για την στάθμη της πόλης. Τα στέγαστρα μας είναι μεγαλύτερα από τα ανοίγματα προκειμένου στην ισόγεια στάθμη να

σχηματίζεται περιμετρικά ένας ημιυπαίθριος χώρος ο οποίος μπορεί να λειτουργήσει ως σημείο συνάντησης και αναμονής, προστασίας από την βροχή ή ακόμα και ως σημείο προσωρινής εγκατάστασης πλανόδιων πωλητών.

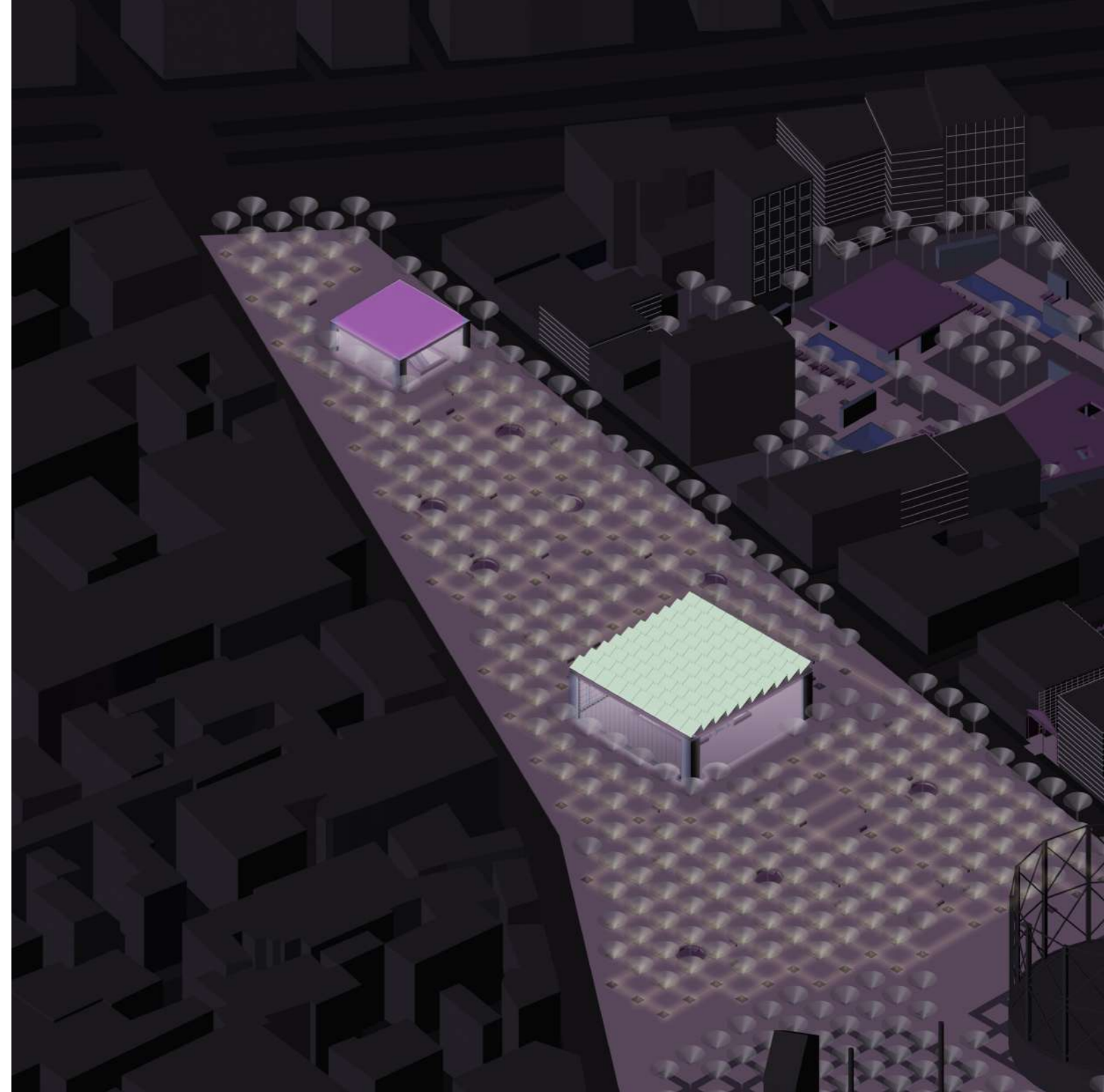

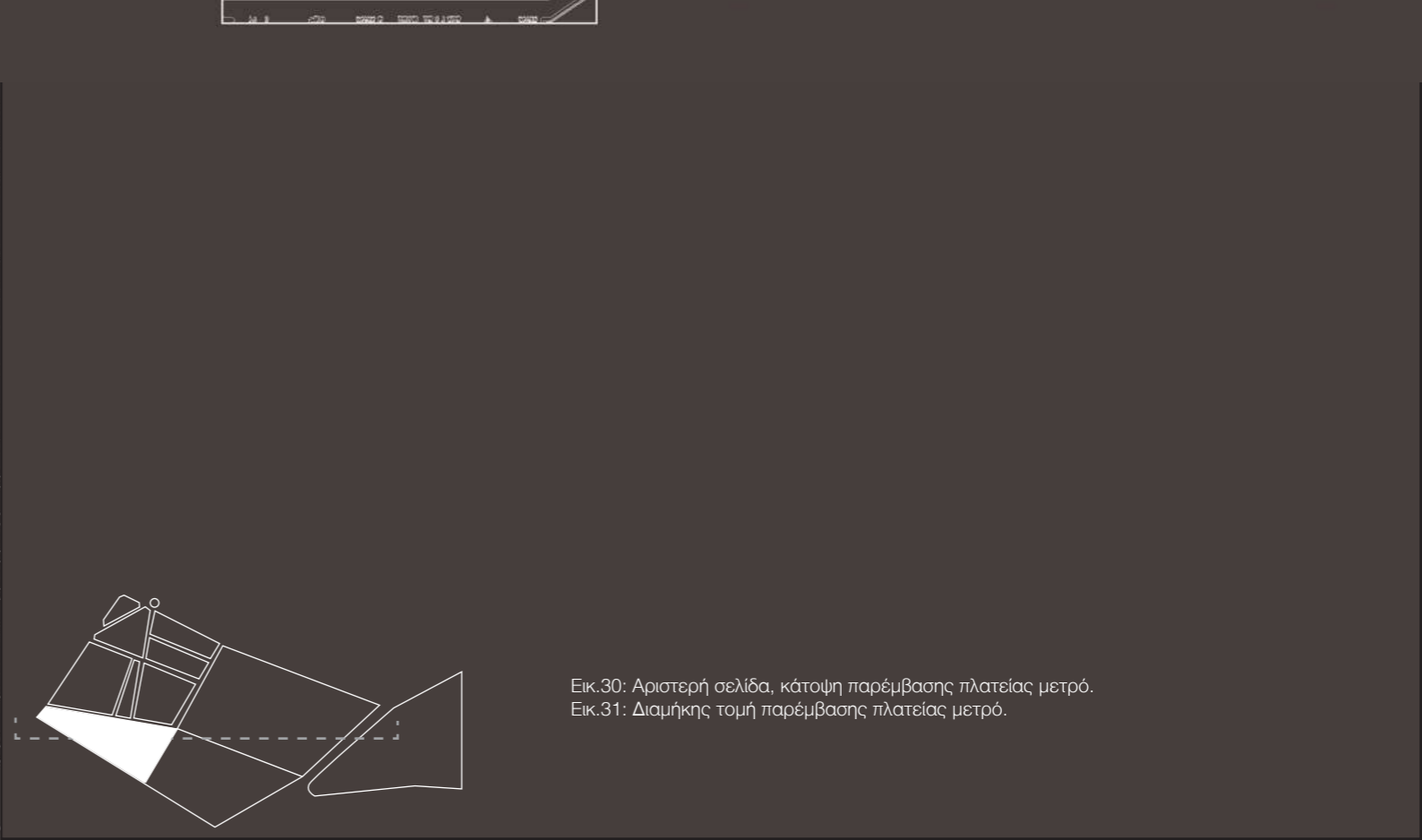
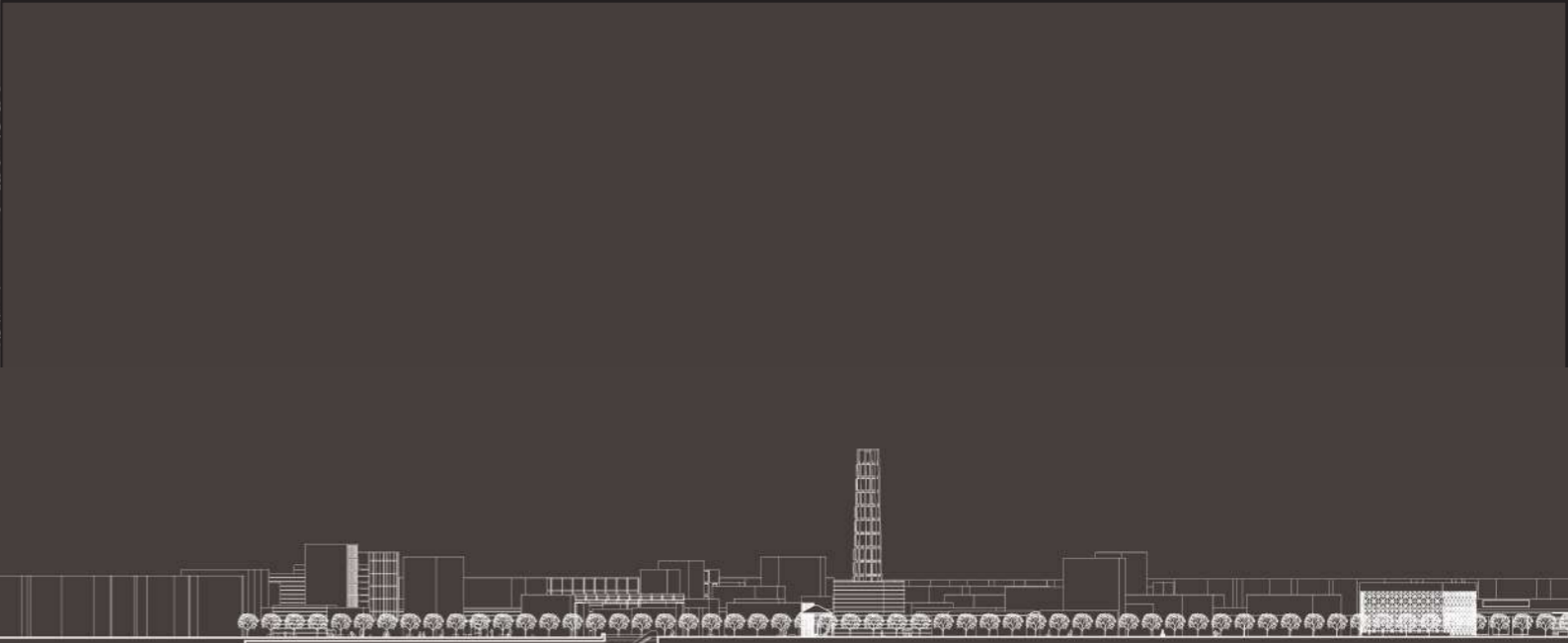
Εικ.27: Unter den Linden, Βερολίνιο.

Εικ.28: Potsdamer Platz, Βερολίνιο.

Εικ.29: Δεξιά σελίδα, άποψη παρέμβασης επί της πλατείας μετρό.

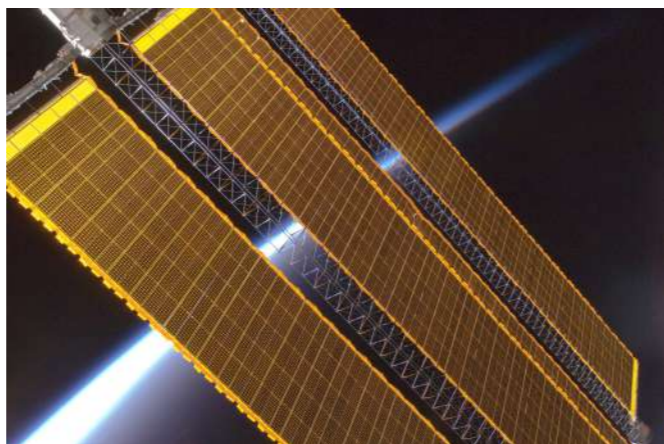

Εικ.30: Αριστερή σελίδα, κάτοψη παρέμβασης πλατείας μετρό.
Εικ.31: Διαμήκης τομή παρέμβασης πλατείας μετρό.

Στέγαστρο εισόδου

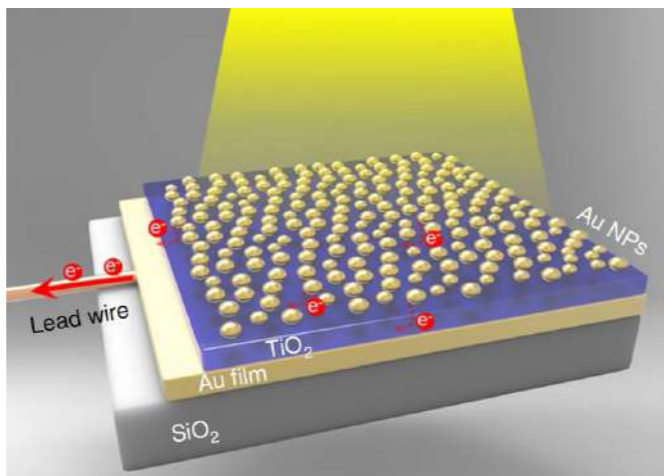
Θεωρούμε ότι τα στέγαστρα μας έχουν έναν χαρακτήρα ενεργειακό/*eco-friendly*. Έτσι, εγκαθιστούμε μία *solar roof* και τροφοδοτούμε τις περαιτέρω λειτουργίες του μετρώ με ένα ενσωματωμένο σύστημα αποθήκευσης. Πρόκειται για μία συμβατική ημιυπαίθρια δομή από τοιχία οπλισμένου σκυροδέματος σε σχήμα Γ, επάλληλα μεταλλικά δικτύωμα για τη γεφύρωση του ανοίγματος και πλάκα σκυροδέματος. Περιμετρικά, συναντώνται ελαφριές μεταλλικές πλέξεις σε δύο από τις πλευρές του κτίσματος. Η ιδέα για μία τέτοια κατασκευή στηρίζεται στην συνεχή τροφοδοσία με ανανεώσιμη ενέργεια ορισμένων λειτουργιών του σταθμού του μετρώ, αλλά και των περαιτέρω παρεμβάσεών μας στην πόλη. Με αυτή τη σύνθεση, στοχεύουμε πρώτον στη μείωση των εκπομπών CO₂ από την καύση ορυκτών καυσίμων, αντικαθιστώντας τα με νέες μορφές ενέργειας, και δεύτερον στη μείωση των εξόδων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και διανομής αυτής στις παρεμβάσεις μας.

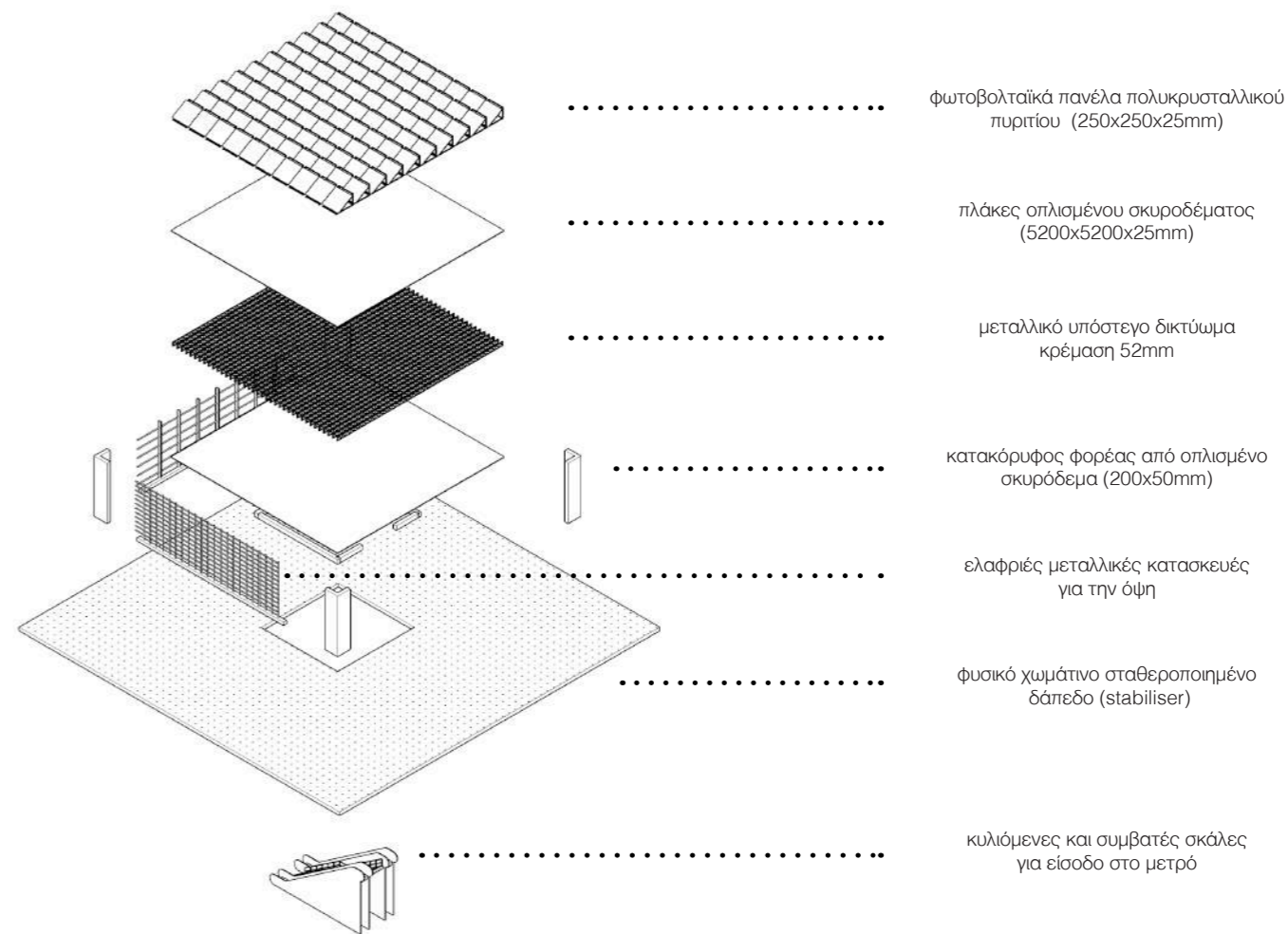
Εικ.32: Χρυσά φωτοβολταϊκά πανέλα.

Εικ.33: Μεταλλικός σκελετός προς στήριξη φωτοβολταϊκών πανέλων.

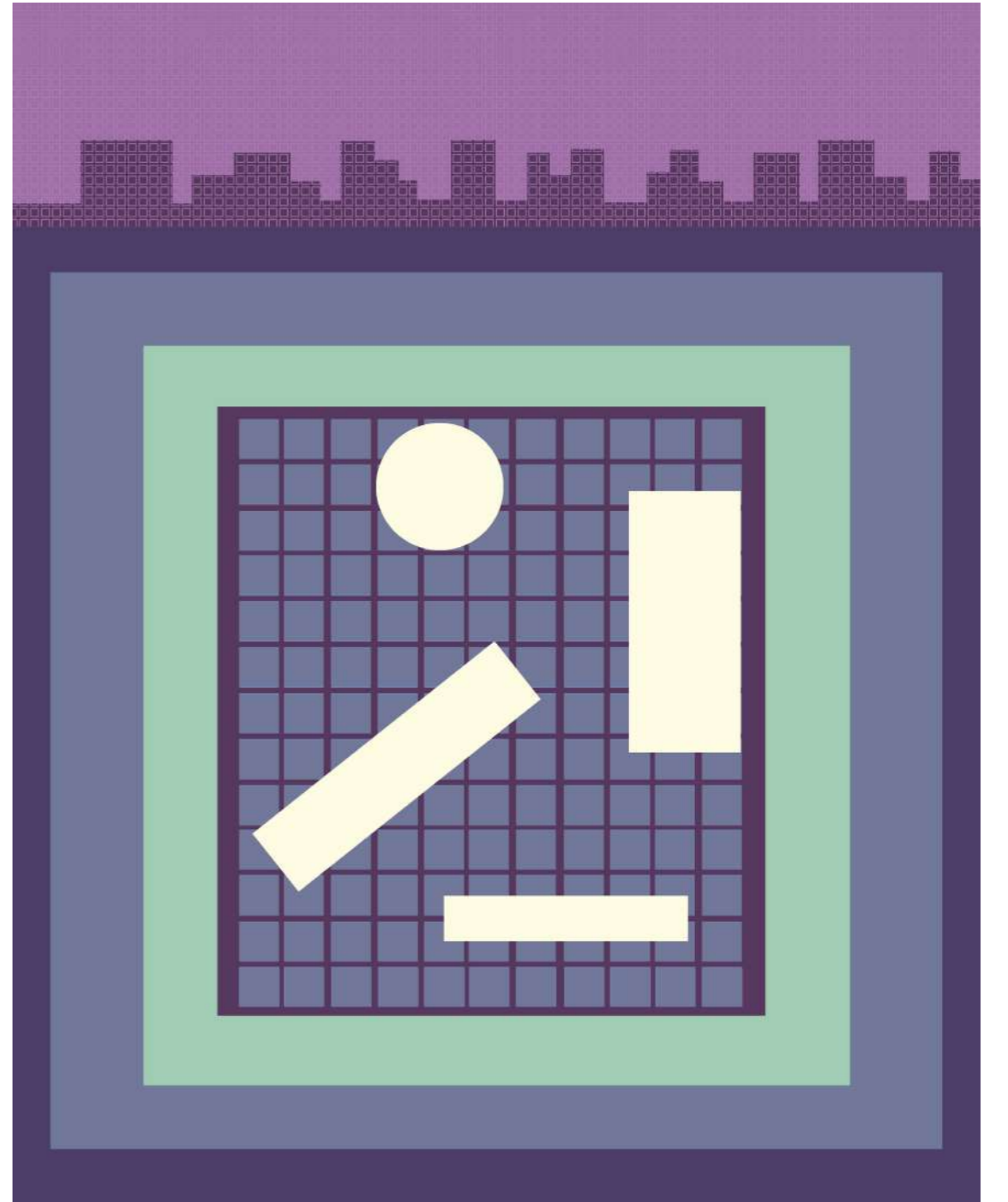
Εικ.34: Ενεργειακό διάγραμμα λειτουργίας χρυσών φωτοβολταϊκών πανέλων.

Εικ.35: Αξονομετρικό στεγαστρου σε έκρηξη.

Εικ.36: Στην επόμενη σελίδα, φωτορεαλιστική απεικόνιση παρέμβασης.

Τεχνόπολη

Βασικός στόχος είναι η ενοποίηση της Τεχνόπολης τόσο με την πλατεία του μετρό και την σχολή Κεραμικής, όσο και με την υπόλοιπη πόλη. Καταρχήν, καταργείται η μάντρα περιμετρικά του συγκροτήματος της Τεχνόπολης. Κατ' αυτόν τρόπο θα ενθαρρυνθεί η πρόσβαση στο συγκρότημα ενώ ταυτόχρονα θα αποτελέσει φυσική συνέχεια του αστικού ιστού και θα δώσει την ευκαιρία μιας ευχάριστης διαδρομής κι ενός αξιοπρεπούς περάσματος/ πεζοδρομίου. Δεύτερον, ο ελαιώνας θα καλύψει την Τεχνόπολη με τρόπο δομικό, δημιουργώντας πορείες και ξέφωτα. Παράλληλα, θα αποτελέσει ενοποιητικό στοιχείο ανάμεσα στην σχολή Κεραμικής, την Τεχνόπολη και την πλατεία του μετρό, ενώ ταυτόχρονα θα συμβάλλει στην θεώρηση ενός ενιαίου συνόλου.

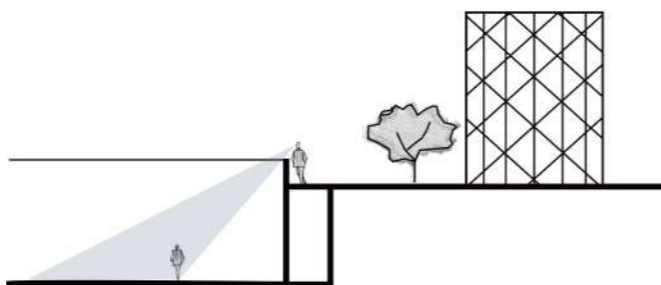
35 Για την ασφάλεια του χώρου -δίως τη νύχτα- έχει προβλεφθεί φωτισμός, ενώ η κατάργηση της μάντρας ενισχύει το εν δυνάμη βλέμμα. Η οδός Βουτάδων -καθώς και όλα τα περάσματα- διαστρώνεται με πατημένο χώμα (*stabiliser*) -το οποίο αντικαθιστά τα κράσπεδα και την ασφάλτο και σχηματίζει ένα συνεχές επίπεδο. Το πατημένο χώμα επιλέχθηκε προκειμένου να υπαγορεύει την μείωση της ταχύτητας των αυτοκινήτων ενώ, ταυτόχρονα, ενισχύεται η σύλληψη ενός ενιαίου συνόλου.

Η Τεχνόπολη είναι κατά κάποιον τρόπο ένα μπαλκόνι για την σχολή Κεραμικής και τον προαύλιο χώρο της. Όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε, η διάστρωση του *stabiliser* διακόπτεται από οπές με κηπευτικό χώμα οι οποίες "προδίδουν" κατά κάποιον τρόπο την χωμάτινη υφή που κυριαρχεί στην υπόγεια στάθμη και δημιουργεί χώρο για τον ελαιώνα. Ανάμεσα στις ελιές υπάρχουν τετράγωνα από ανακυκλωμένο μπετόν προκειμένου να εμφανίζονται τα τετράγωνα 4Χ4 μέτρα του ελαιώνα, αλλά και να δημιουργούνται πλατώματα για να ικανοποιείται η ανάγκη

για κοινωνικές συναναστροφές στον δημόσιο ανοιχτό χώρο, καθώς και για άλλες χρήσεις, όπως φεστιβάλ, εποχικές εκδηλώσεις και εκθέσεις.

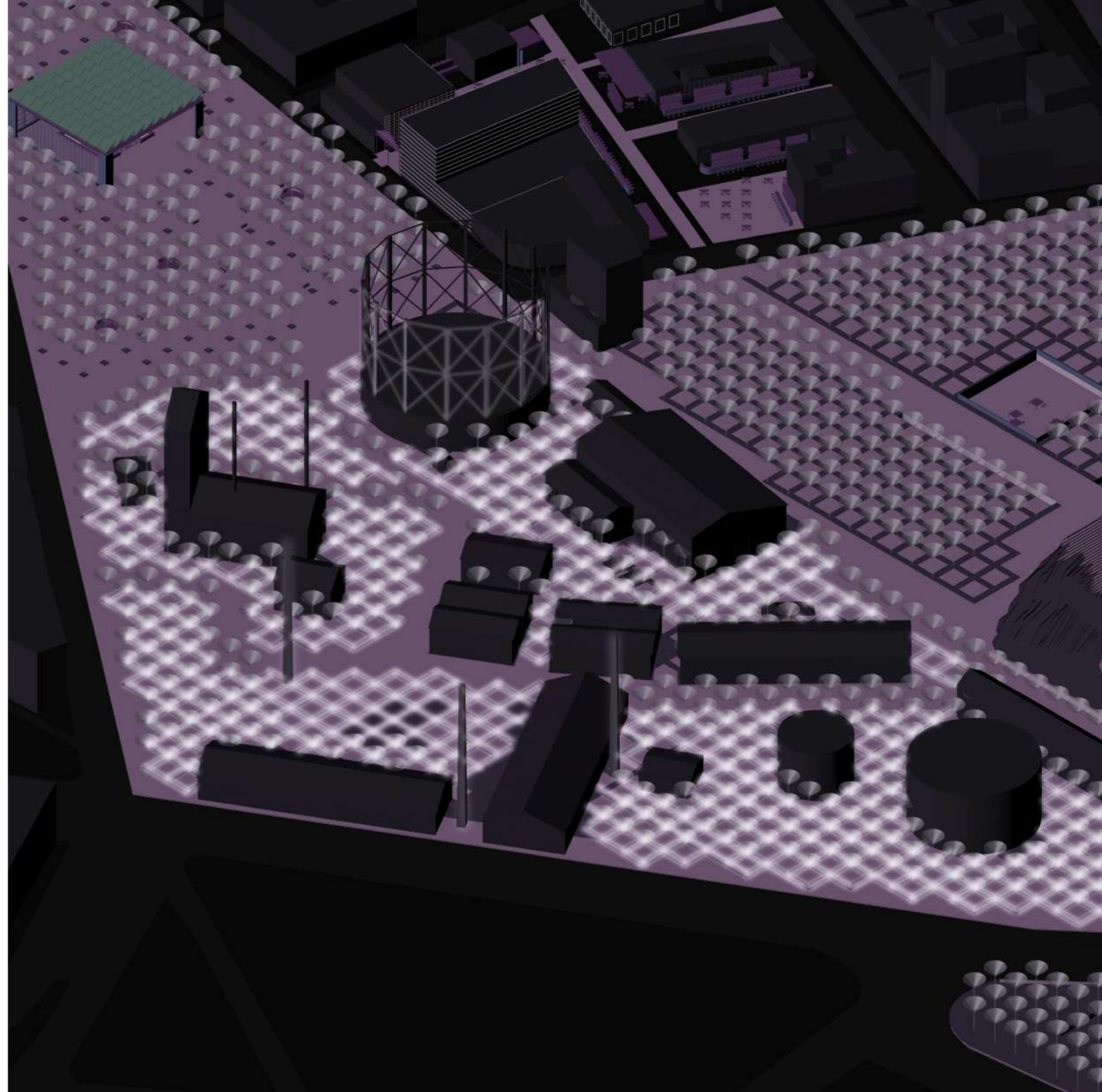

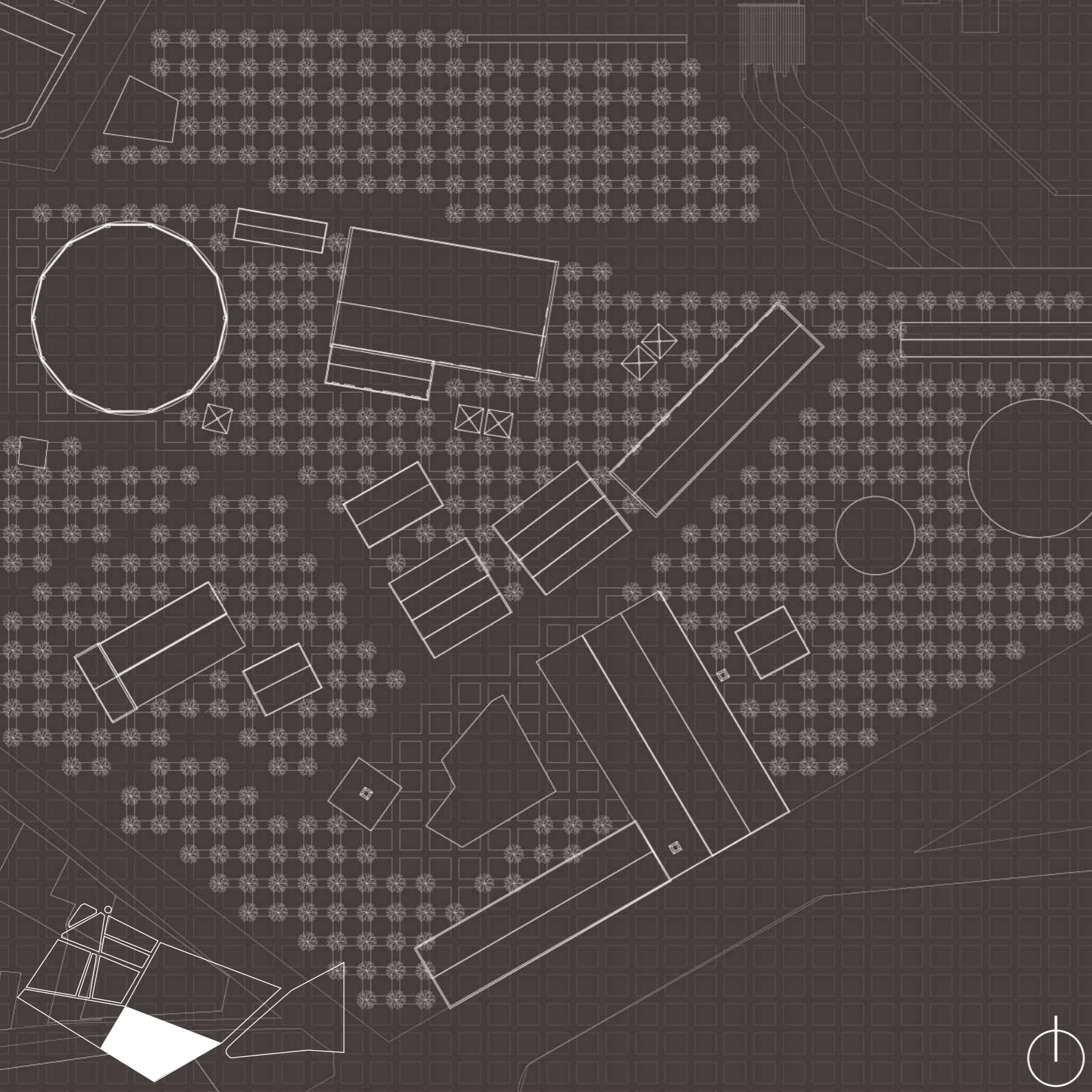
Εικ.37: Τεχνόπολη, Αθήνα.

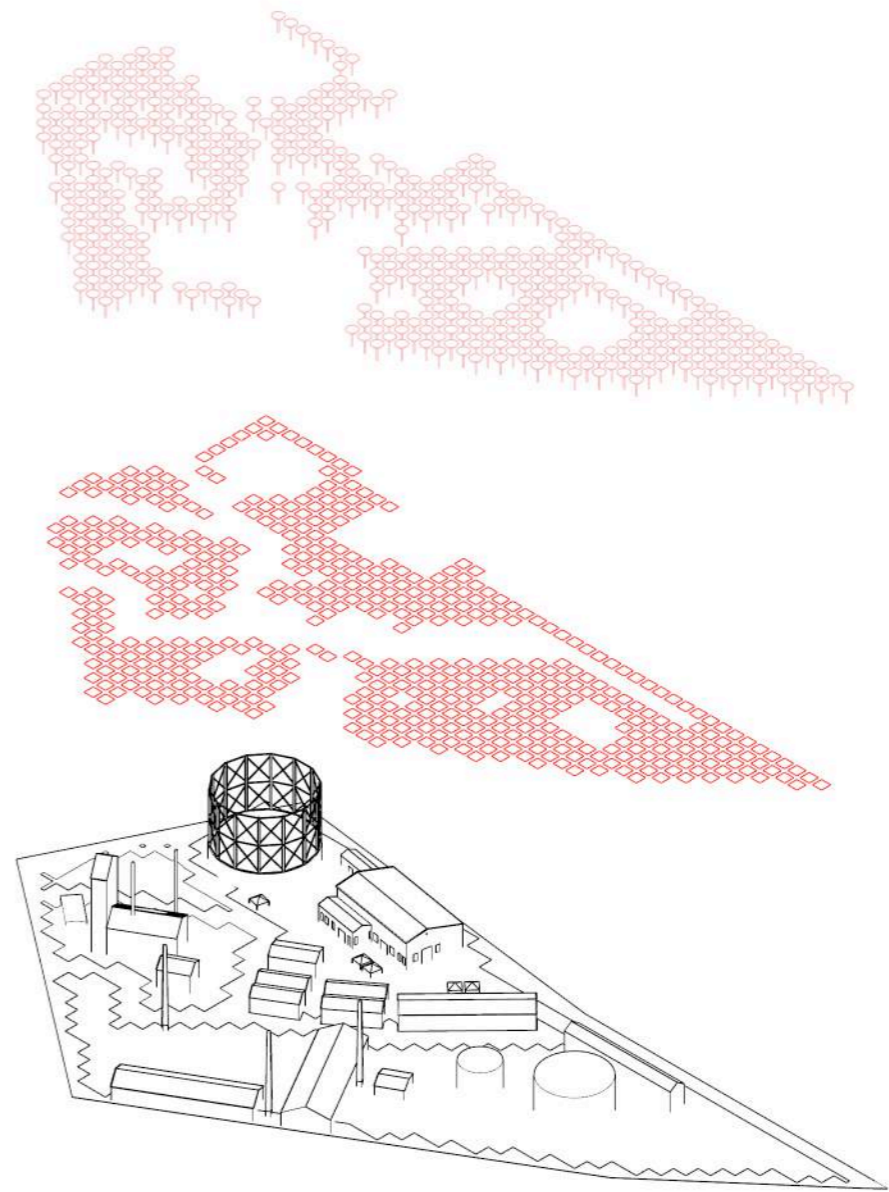
Εικ.38: Διάγραμμα βλεμμάτων.

Εικ.39: Δεξιά σελίδα, άποψη παρέμβασης Τεχνόπολης.

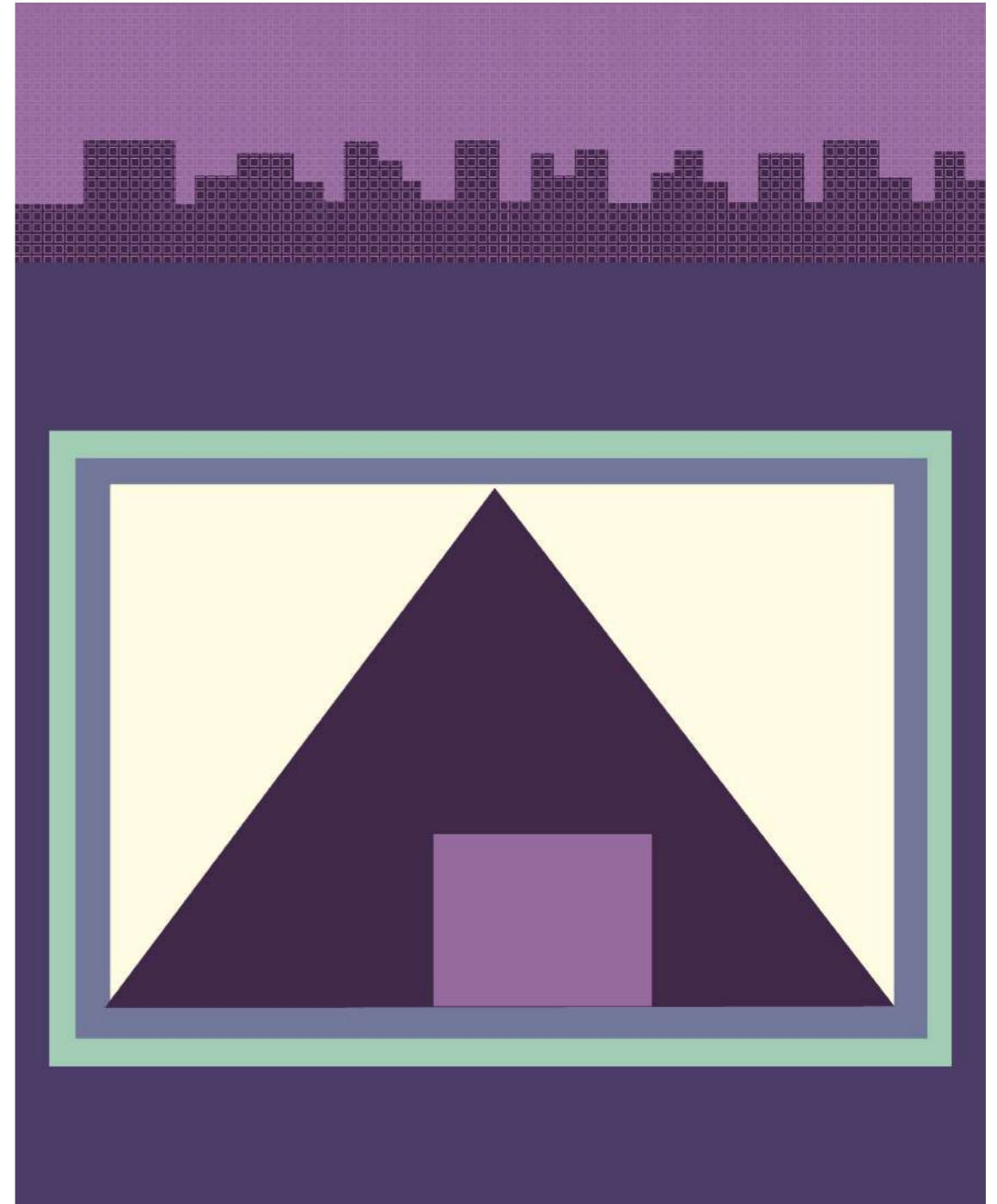

Εικ.40: Αριστερή σελίδα, κάτοψη παρέμβασης Τεχνόπολης.
Εικ.41: Αξονομετρικό διάγραμμα παρέμβασης Τεχνόπολης.
Εικ.42: Στην επόμενη σελίδα, φωτορεαλιστική απεικόνιση παρέμβασης.

Υπόγειο Πέρασμα

Κύριο μέλημα είναι να καταστεί σαφής η φυσική συνέχεια του αρχαιολογικού χώρου του Κεραμεικού με την περιοχή μελέτης μας. Το νεκροταφείο, ενώ αποτελεί έναν ευχάριστο χώρο, στα σημεία συνάντησης του με την πόλη παρουσιάζονται προβλήματα. Για την ένωση, λοιπόν, του αρχαίου νεκροταφείου με την Τεχνόπολη και την πλατεία του μετρό προχωράμε στην διαμόρφωση μιας πλατείας στην αρχαία στάθμη (-5,50 μετρα) και στην ένωση των δύο αυτών χώρων με 2 υπόγεια περάσματα ακριβώς κάτω από την οδό Πειραιώς. Ανάμεσα στα δύο περάσματα είναι γνωστή η παρουσία ευρημάτων, επομένως, διαμορφώνεται ένα σπήλαιο για την προβολή και την στέγαση των ευρημάτων. Το σημείο αυτό είναι το μοναδικό καταγεγραμμένο εύρημα ενώ με βάση τα λεγόμενα του Μ.Κορρέ είναι πιθανή η ανεύρεση τάφων στα ίχνη των οδών. Οι αρχαία Ιερά οδός -πέραν της αρχής της- και το Δημόσιο σήμα δεν βρίσκονται εντός της περιοχής μελέτης, ωστόσο η οδός των Ταφών -τουλάχιστον στα πρώτα εκατό μέτρα- βρίσκεται ακριβώς κάτω από την οδό Βουτάδων. Ως εκ τούτου, διαμορφώνεται μια στοά για την έκθεση και την προστασία των ευρημάτων. Θεωρούμε σημαντικό, τα ευρήματα να παραμείνουν στο σημείο στο οποίο ανασκάφηκαν, για αυτό φροντίζουμε να προστατευθούν εκεί όπου βρέθηκαν.

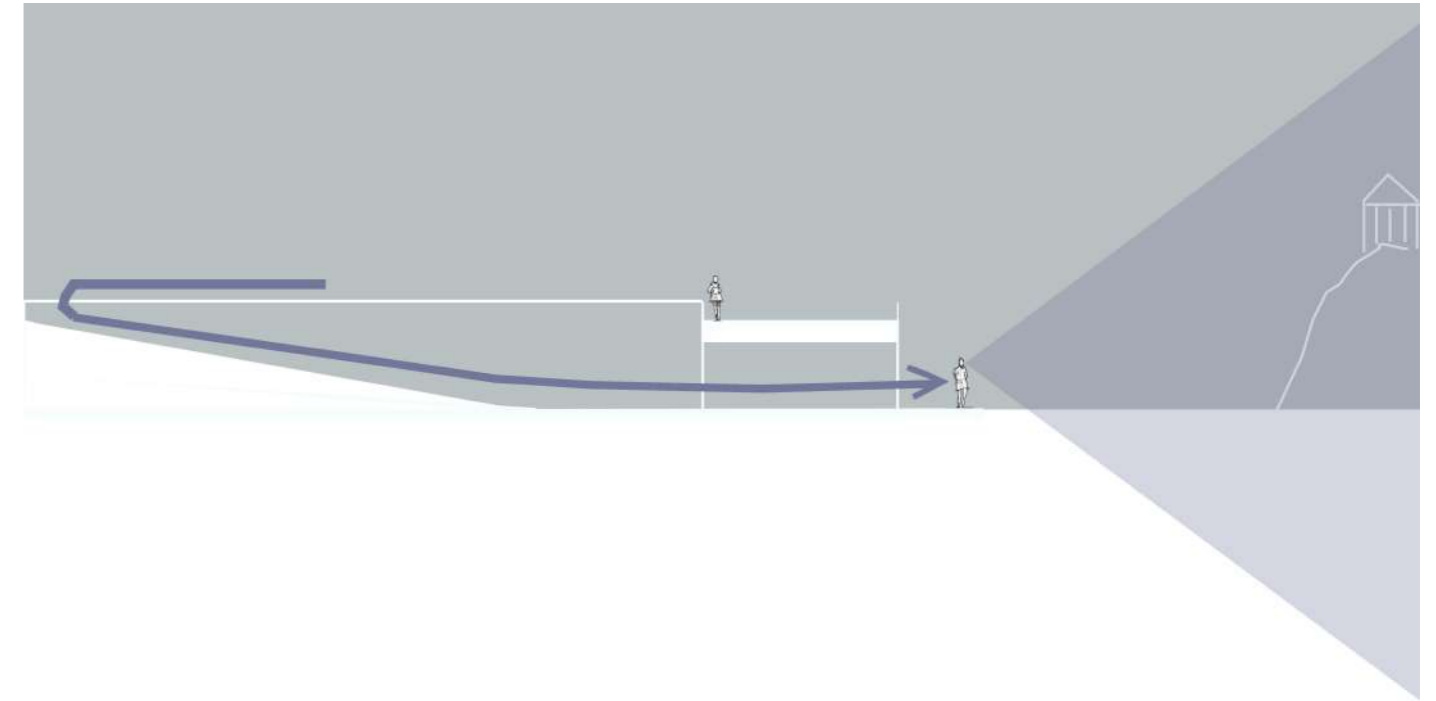
Ο φορέας που επιλέγεται προς στήριξη των οδών είναι μια ανάμιξη *rammed earth* και μπετόν τελευταίας τεχνολογίας με μικροΐνες, οι οποίες αντικαθιστούν τον οπλισμό, και συνδυάζεται με στοιχεία οπλισμένου σκυροδέματος. Το στατικό σύστημα απαρτίζεται από υπερμεγέθεις πεσσούς 1.5X1.5 μέτρα και δοκάρια. Ο φορέας θα δώσει την αίσθηση του υπόσκαφου κτίσματος και θα προδώσει την τακτική αφαίρεσης μάζας που ακολουθούμε συνθετικά σε αυτό το σημείο της παρέμβασης.

Στην παρειά που εφάπτεται στην Ιερά οδό, σημειώνεται μια φυσικότροπη ογκοπλασία του τοιχίου αντιστήριξης και η επιλογή ενός επίσης φυσικότροπου υλικού. Στις εσοχές θα τοποθετηθούν προθήκες. Φυσικότροπη είναι επίσης η επίλυση του τεχνητού βράχου που αναπαριστά την φυσική συνέχεια του λόφου και περνάει κάτω από την οδό Πειραιώς, καθώς το σημείο ανάβασης μέσω σκάλας από την στάθμη του -5.50 Μ στην στάθμη 0.00Μ. Η σκάλα ενώνεται με τις υψομετρικές σχηματίζοντας ένα βαθμιδωτό πρανές το οποίο προσφέρεται για ποικίλες χρήσεις. Σημαντικό στοιχείο αποτελεί επίσης η ράμπα η οποία καθιστά το σημείο προσβάσιμο από άτομα με ειδικές ανάγκες, ποδηλάτες, καροτσάκια μωρών και λαϊκής, ενώ δίνει ταυτόχρονα την ευκαιρία μιας σταδιακής βύθισης στην “χωμάτινη” πλατεία μας και επαναπροσδιορίζει την σχέση μας με την Ακρόπολη. Κάτω από την ράμπα συναντάται ένα καφέ. Θα εξυπηρετεί τις ανάγκες κυρίως της σχολής, αλλά και των θαμώνων της πλατείας, και θα προσφέρει μια ευχάριστη στάση μετά την περιδιάβαση στην “έρημο” μας.

Αξιζει να αναφερθεί ότι η πλατεία διαστρώνεται ολόκληρη με *stabiliser* το οποίο έχει αφενός φυσική/χωμάτινη όψη και αφετέρου είναι υδατοπερατό προκειμένου να μην λιμνάζουν τα νερά.

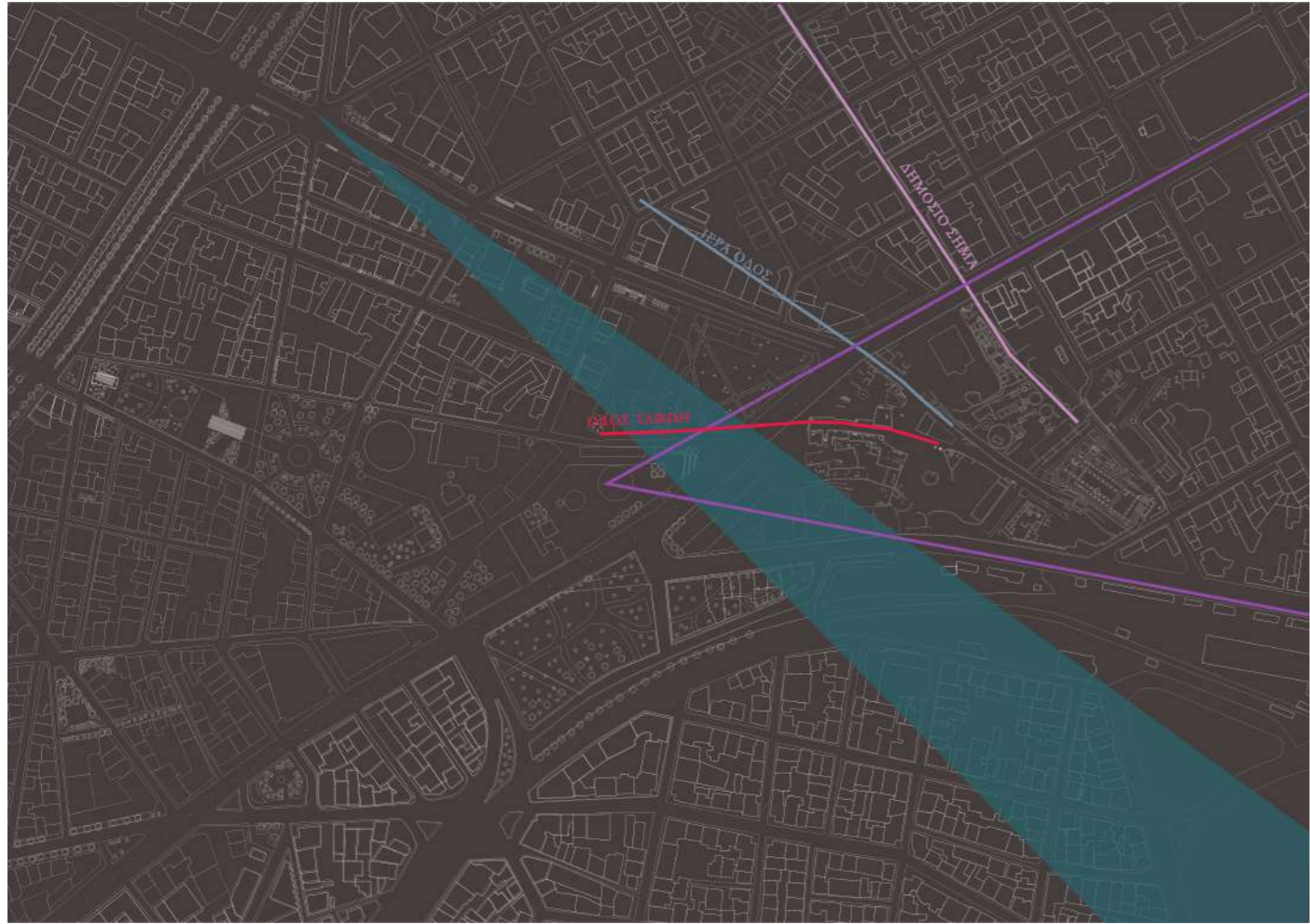
Εικ.43: Χάρτης επισήμανσης αρχαίων ευρημάτων.

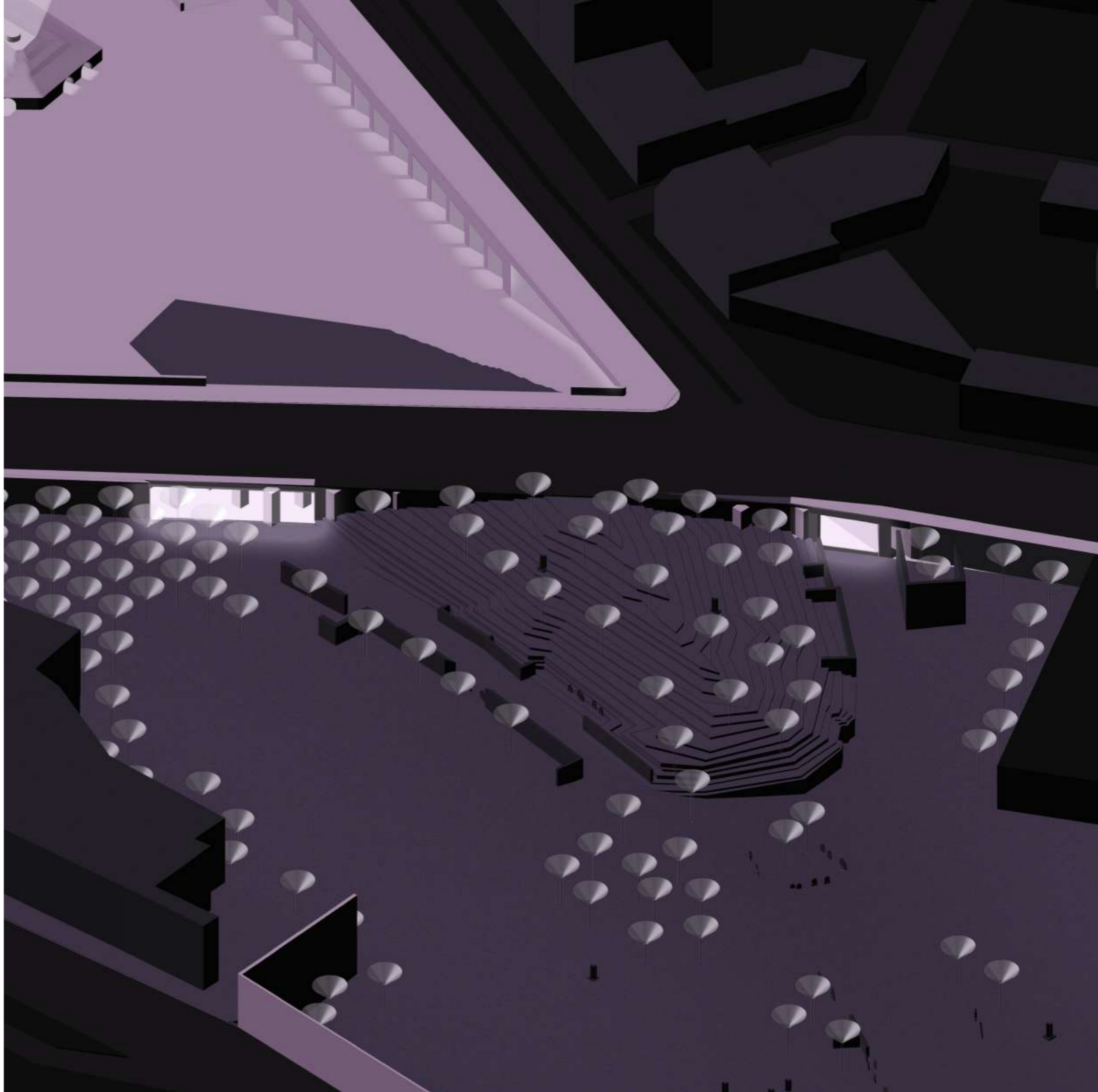
Εικ.44: Διάγραμμα ανάδυσσης.

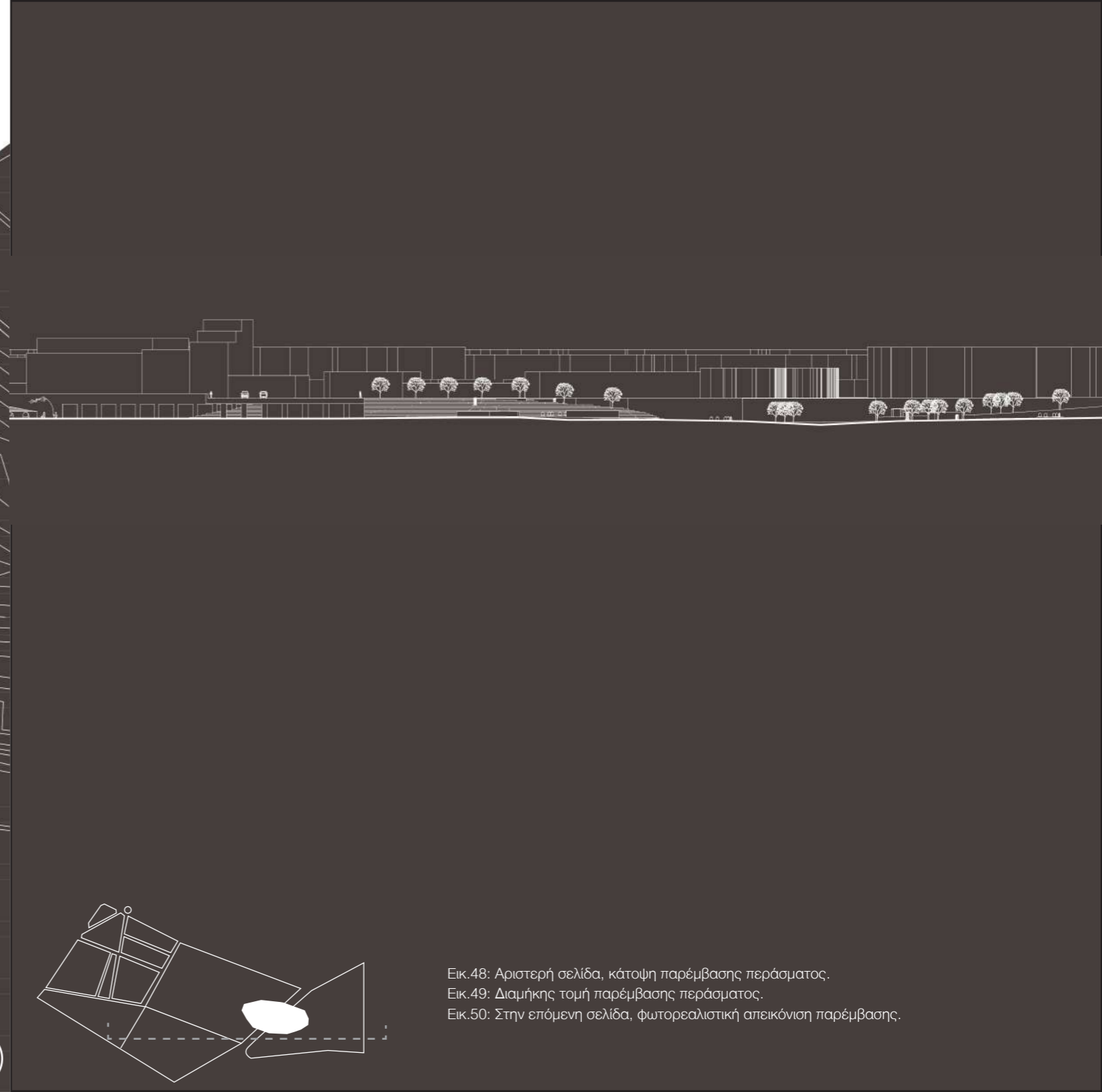
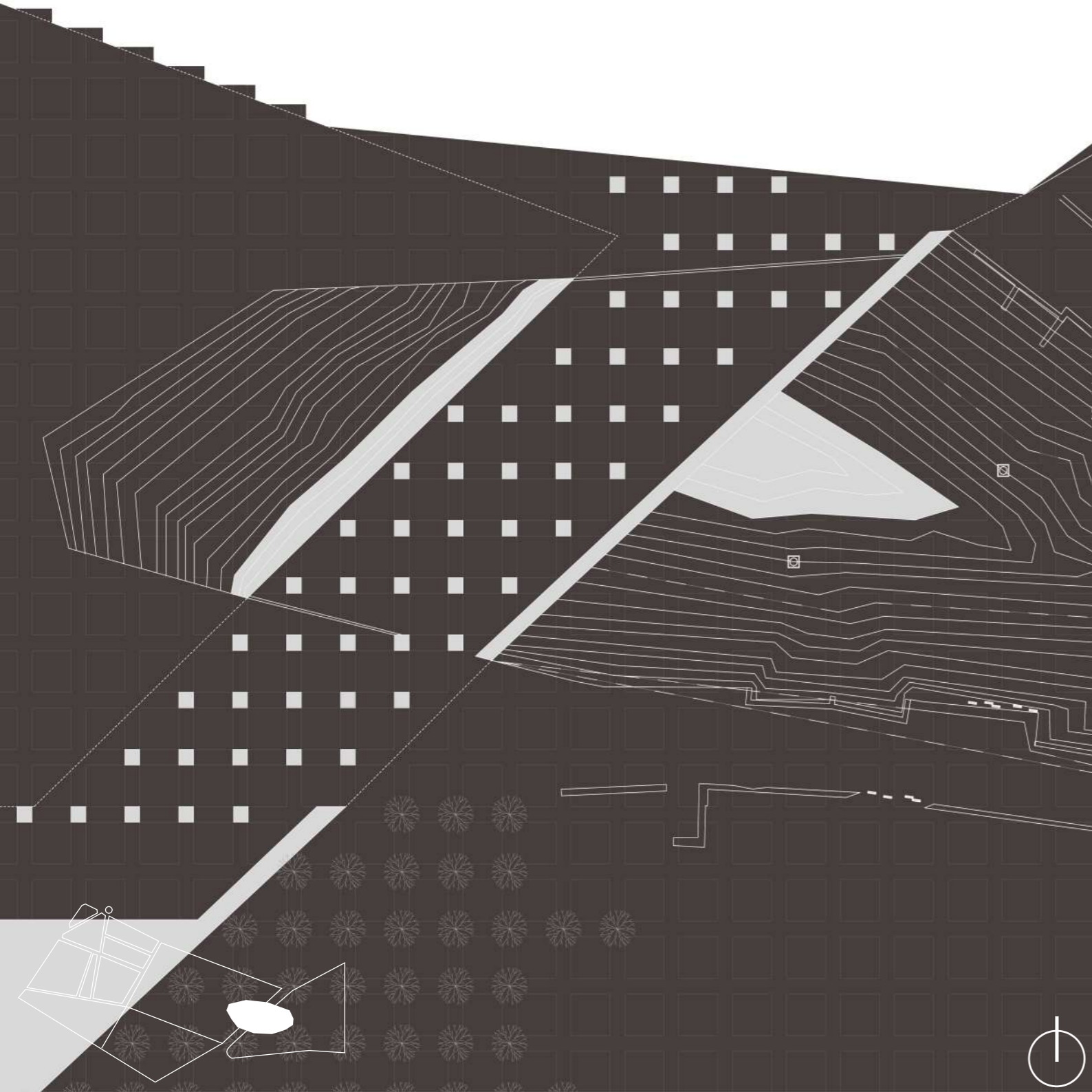

Εικ.45: Οπτικές φυγές προς την Ακρόπολη από την αρχαία Ιερά οδό (αριστερά) και προς το νεκροταφείο από την οδό των Ταφών (δεξιά).

Εικ.46: Χάρτης απεικόνισης των αρχαίων αξόνων.
Εικ.47: Δεξιά σελίδα, άποψη παρέμβασης περάσματος.

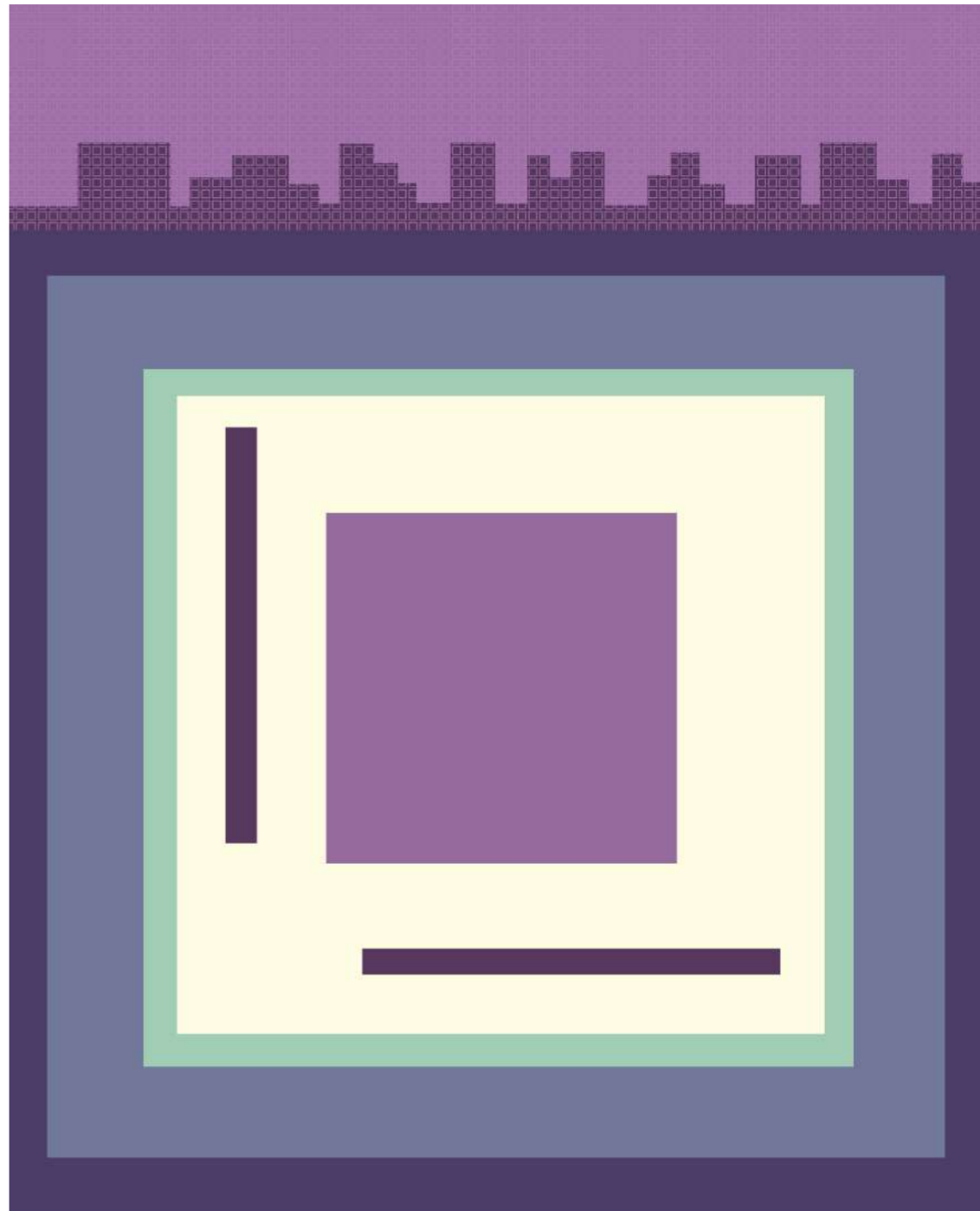

Εικ.48: Αριστερή σελίδα, κάτοψη παρέμβασης περάσματος.

Εικ.49: Διαμήκης τομή παρέμβασης περάσματος.

Εικ.50: Στην επόμενη σελίδα, φωτορεαλιστική απεικόνιση παρέμβασης.

Σχολή Κεραμικής

Στο δυτικό άκρο της πλατείας χωροθετείται η σχολή Κεραμικής. Η επιλογή αυτή συμβαδίζει με την σύγχρονη πολεοδομική τάση να συνδυάζονται οι δημόσιοι χώροι και τα μνημεία με την εκπαίδευση. Παραδείγματος χάρη, στο Τορίνο, η σχολή Αρχιτεκτονικής μοιράζεται σε 3 διαφορετικά σημεία της πόλης. Το πρώτο βρίσκεται στο *Castello del Valentino*, ένα μεσαιωνικό κάστρο στην καρδιά ενός πάρκου δίπλα στον ποταμό. Το δεύτερο βρίσκεται στο μεγάλο συγκρότημα του πολυτεχνείου του Τορίνου όπου στεγάζονται όλες οι άλλες σχολές σε κεντρικό σημείο της πόλης. Και το τρίτο βρίσκεται στο Lingotto και είναι κομμάτι του παλιού εργοστασίου της *FIAT*. Έτσι λοιπόν, συνδυάζουμε το αρχαίο νεκροταφείο με την σχολή Κεραμικής προκειμένου ο χώρος να μην γίνει μια τουριστική ατραξιόν, αλλά να διασφαλίσουμε την ύπαρξη σταθερών χρηστών, οι οποίοι θα οικιοποιηθούν τον χώρο και παράλληλα θα εμπνέονται και θα διδάσκονται από τα σπουδαία αυτά ευρήματα. Η “πήλινη” πλατεία αποτελεί και προαύλιο χώρο για την σχολή. Μολονότι διαστρώνεται ολόκληρη από *stabiliser*, στη μέση διαμορφώνεται ένα σκάμμα το οποίο θα γεμίσει με άμμο. Ο στόχος είναι αφενός η επαφή των σπουδαστών με το υλικό, ενώ το σκάμμα θα λειτουργήσει ως παιχνίδι για τα παιδιά. Η αλληλεπίδραση παιδιών-φοιτητών θεωρούμε ότι θα δημιουργήσει ιδιαίτερες συνθήκες, και οι δύο θα μπορούν να “πλάσουν” τον δημόσιο χώρο όπως θέλουν. Στο όριο του σκάμματος σχηματίζεται ένα χωμάτινο κτίσμα με πίδακες νερού. Ομοίως, θα μπορεί να εξυπηρετήσει τις ανάγκες σκίασης των φοιτητών -μαζί με τις ξύλινες πέργκολες-και ταυτόχρονα να λειτουργεί σαν παιχνίδι.

Οι υπαίθριοι πάγκοι εργασίας “πλάθονται” ομοίως με τα τοιχεία, ενώ το ύψος τους, κατά περίπτωση, ποικίλει και εναλλάσσεται από κάθισμα σε πέρασμα ή πάγκο εργασίας.

Εικ.51: Κεραμικά σκεύη

Εικ.52: Δώμα εργοστασίου της Fiat, Τορίνο, Lingotto.

Εικ.53: Castello del Valentino, Τορίνο.

Η ίδια η σχολή Κεραμικής είναι ένα υπόσκαφο κτίσμα και αυτή την αίσθηση θέλουμε να δίνει. Συνθετικά χρησιμοποιούμε την λογική αφαίρεσης μάζας. Προκειμένου να επιλύσουμε τα προβλήματα φωτισμού που πιθανώς θα υπήρχαν προχωράμε στην διάνοιξη ενός αιθρίου και 2 φεγγιτών.

Στατικά επαναλαμβάνεται ο ίδιος φορέας με το χώμα και το μπετόν ο οποίος απαρτίζεται από τοιχεία, πεσσούς και δοκάρια. Ανάλογα με το σημείο στο οποίο βρίσκεται κάθε στοιχείο υφίσταται κάποια “σκαλίσματα”. Ορισμένα έχουν εσοχές για κάθισμα, για κρυφό φωτισμό, για βιβλιοθήκη και αποθήκευση, για νιπτήρα, για καναπέ, ανάκλιτρο ή κρεβάτι. Θέλουμε ο επισκέπτης να έχει διαρκώς την αίσθηση ότι βρίσκεται μέσα στη γη.

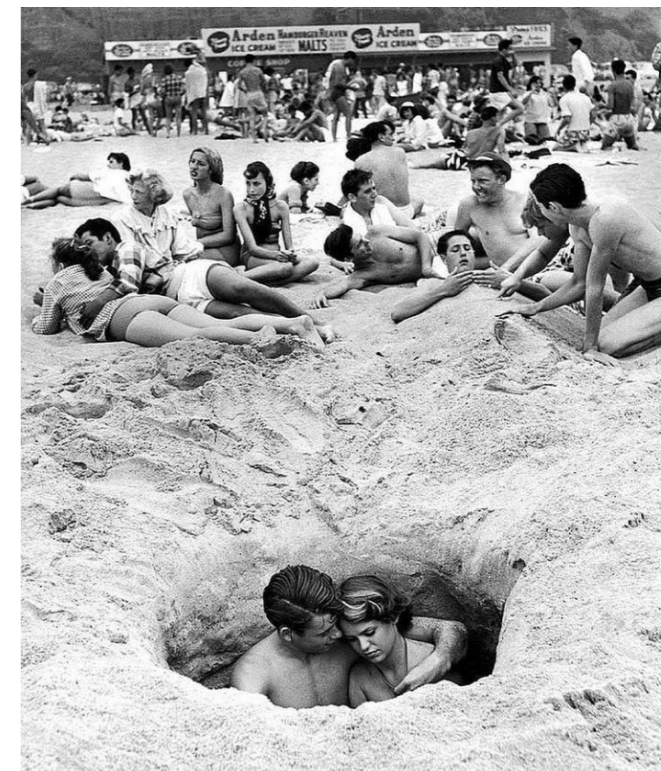
Το *rammed earth* αποτελεί μια ανάμιξη άμμου, χαλικιού, αργίλου καθώς και διαφόρων σταθεροποιητών (π.χ. ασβεστόλιθος). Η ανάμιξη του κλασικού μίγματος με τσιμέντο μπορεί να προσδώσει ακόμα μεγαλύτερη αντοχή και ανθεκτικότητα στον φορέα. Κατά περίπτωση, η συμπεριφορά του μοιάζει ισάξια με αυτή ενός κλασικού φορέα από οπλισμένο σκυρόδεμα. Ιδανικά, προτιμάται ανακυκλωμένο τσιμέντο.

Όλες οι ηλεκτρολογικές και μηχανολογικές εγκαταστάσεις τοποθετούνται μέσα στην ψευδοροφή. Η ψευδοροφή αναρτάται στην οροφή με μεταλλικό σκελετό και ντίζες ενώ καλύπτεται από μεταλλικές διάτρητες λαμαρίνες.

Επιλέγονται πτυσσόμενα κουφώματα προκειμένου τους θερινούς μήνες να μετατρέπεται ολόκληρη η σχολή σε ημιυπαίθριο χώρο. Στο δώμα διαμορφώνεται σημεία με κηπευτικό χώμα για τον σχηματισμό ελαιώνα στην στάθμη της πόλης.

Εικ.54: Pierrot le fou, Jean Luc Godard (1965).

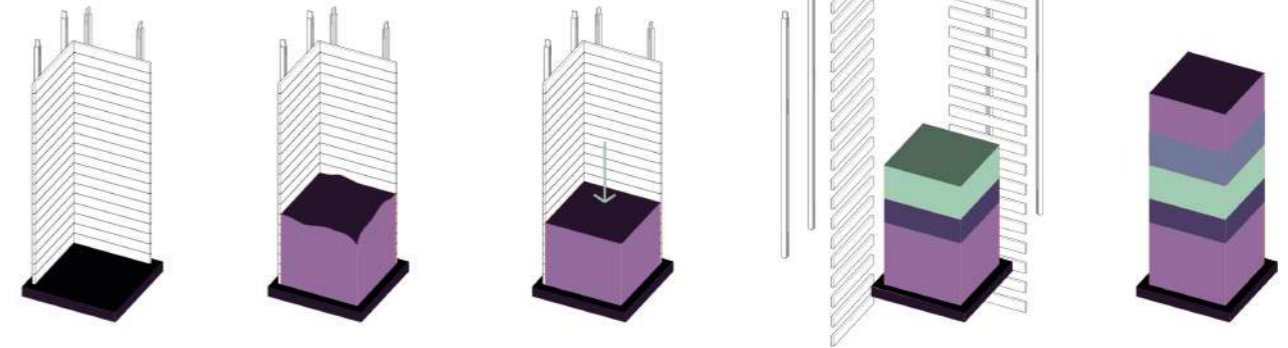
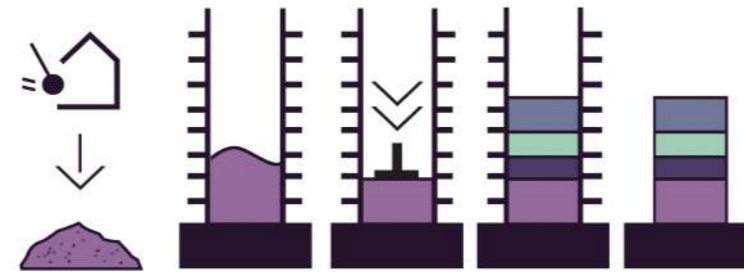

Εικ.55: Φωτογραφία του Ralph Crane, Καλιφόρνια, 1950.

Rammed Earth

Recycled Concrete Aggregate

STRENGTH

unconfined compression
4-12 MPa at 28 days
[concrete: 35 MPa]

SUSTAINABILITY

life cycle assessment
25-49 kg CO₂-eq/m²
[concrete ~190 kg CO₂ eq/m²*]

BREATHABILITY

moisture buffer value
~0.88g(m²x%RH)
[concrete ~0.38g(m²x%RH)]

*same thickness rammed RCA wall (i.e. 300mm)

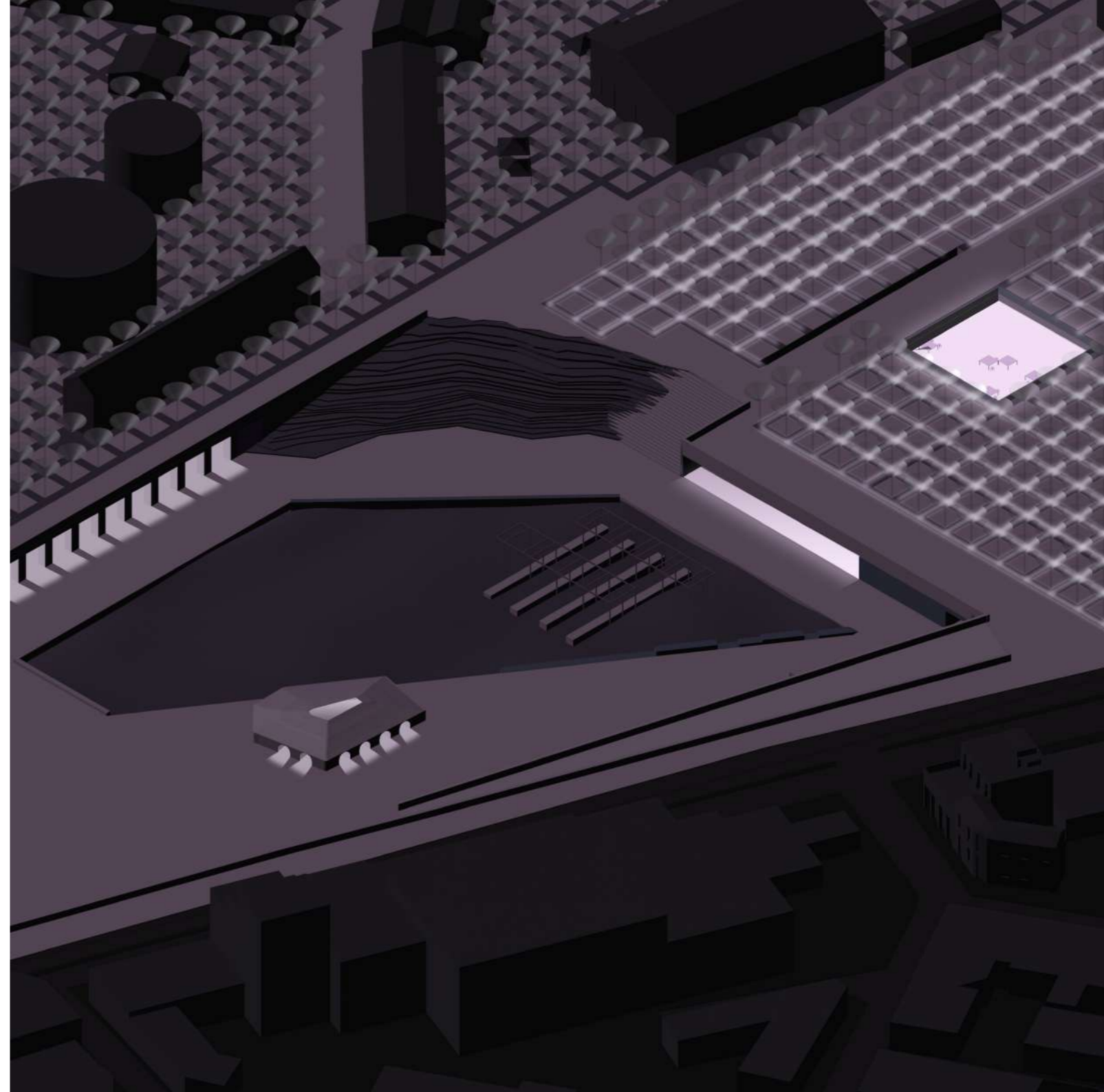
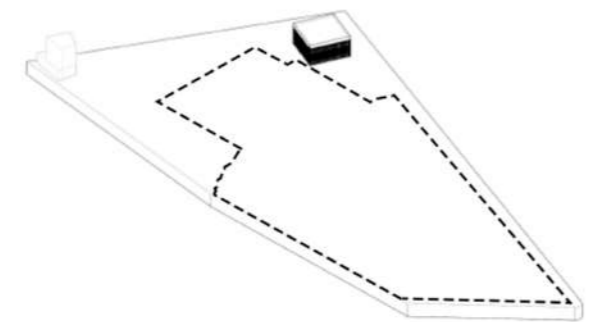
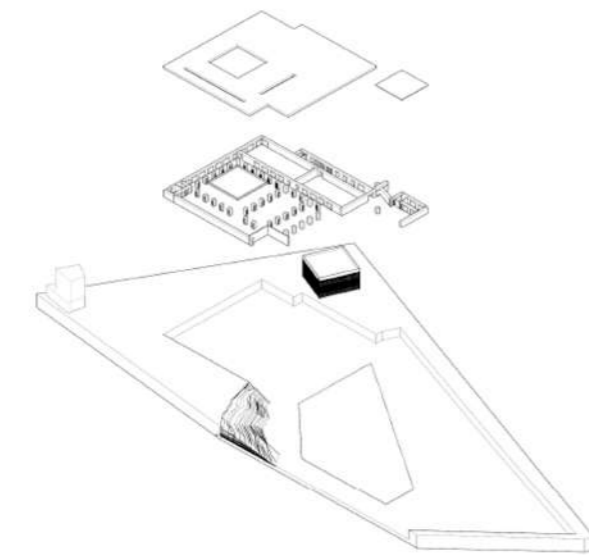
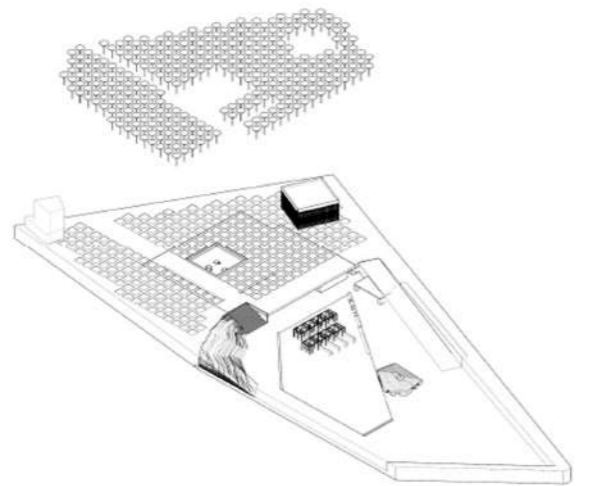
Εικ.56: Υλικότητα rammed earth.

Εικ.57: Κατασκευή ξυλότυπου.

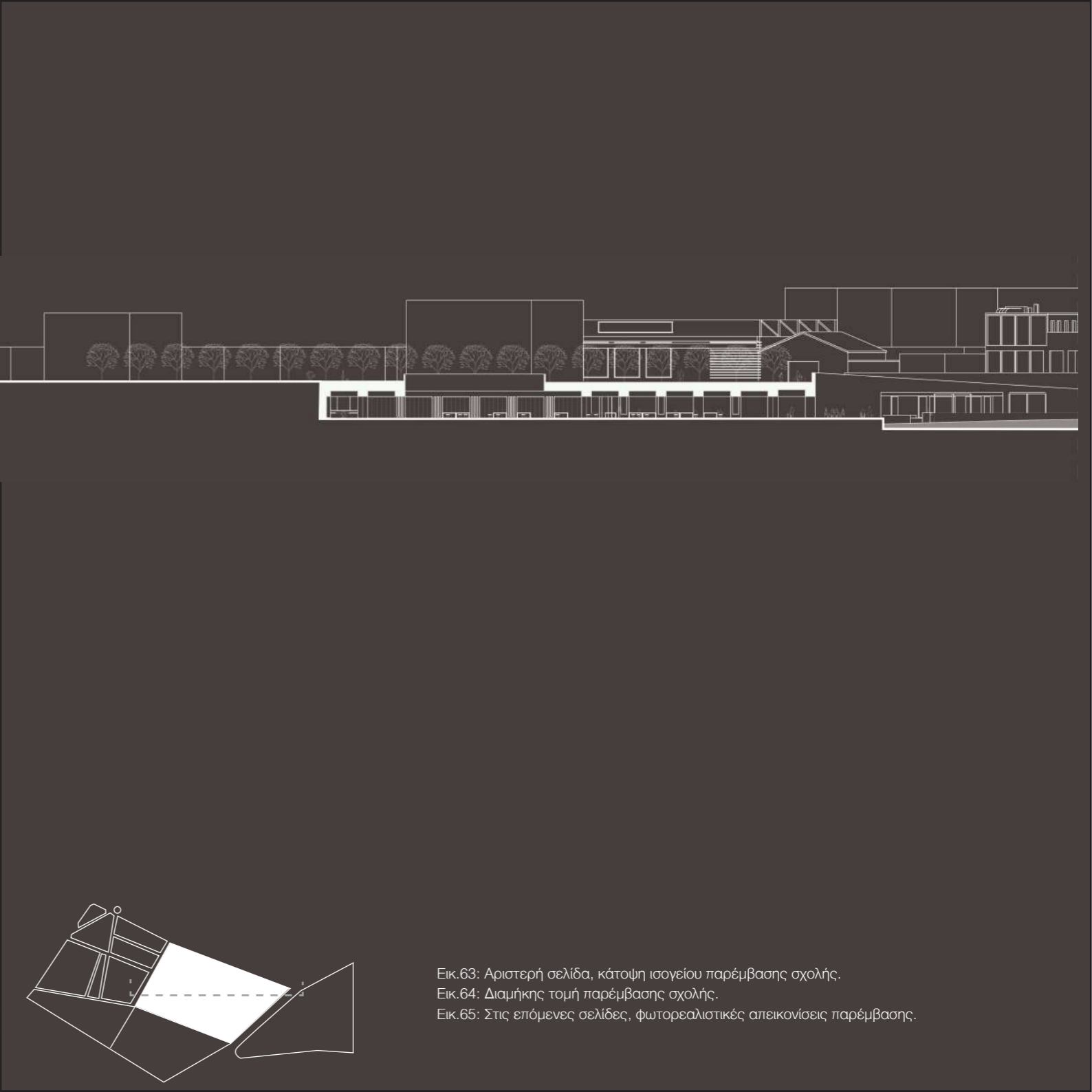
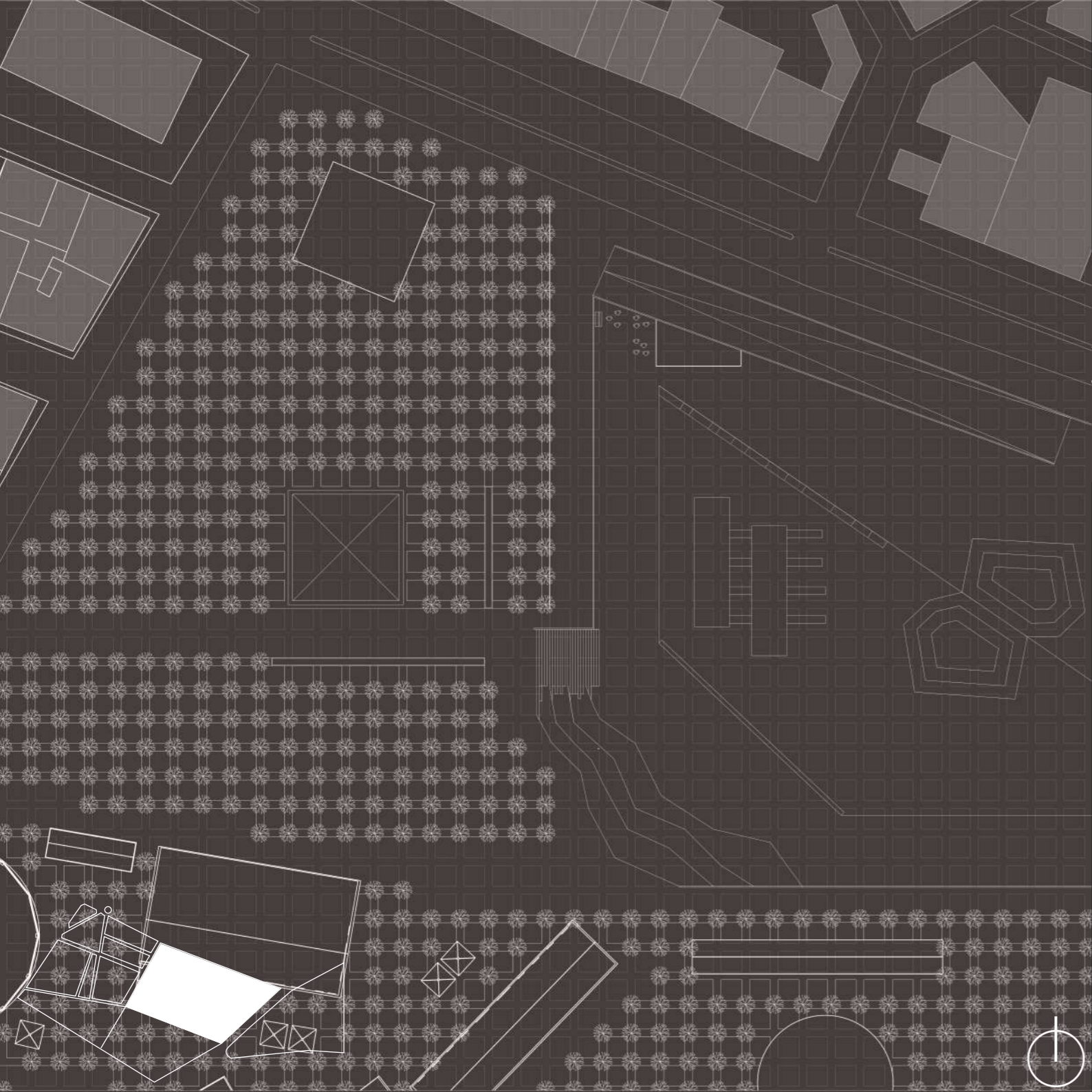
Εικ.58: Κατασκευαστική διαδικασία rammed earth.

Εικ.59: Δεξιά σελίδα, πάνω, κατασκευαστικό διάγραμμα rammed earth με πρόσμικτο ανακυκλωμένο τσιμέντο.

Εικ.60: Δεξιά σελίδα, κάτω, αξονομετρική απεικόνιση κατασκευαστικής διαδικασίας.

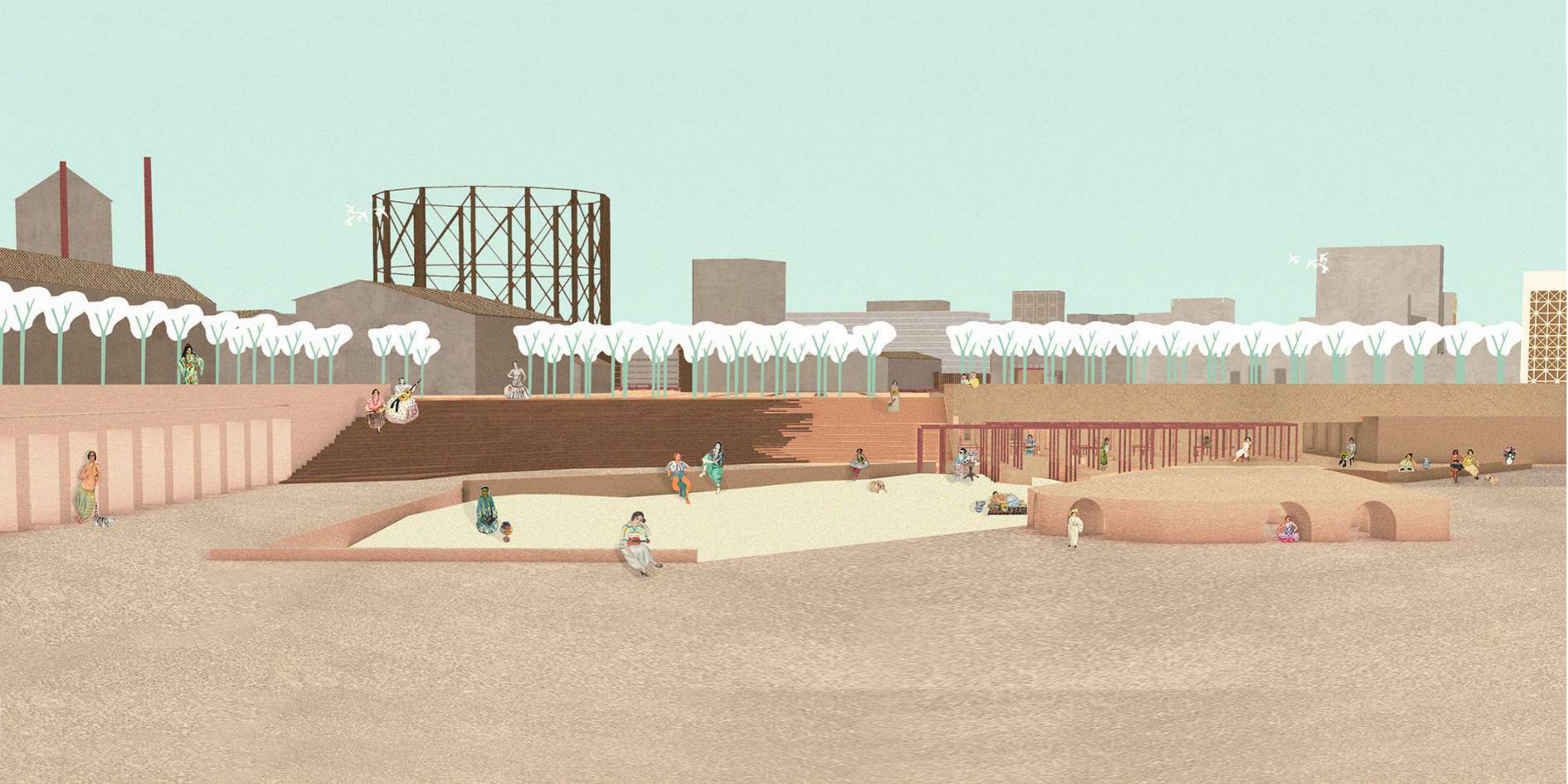

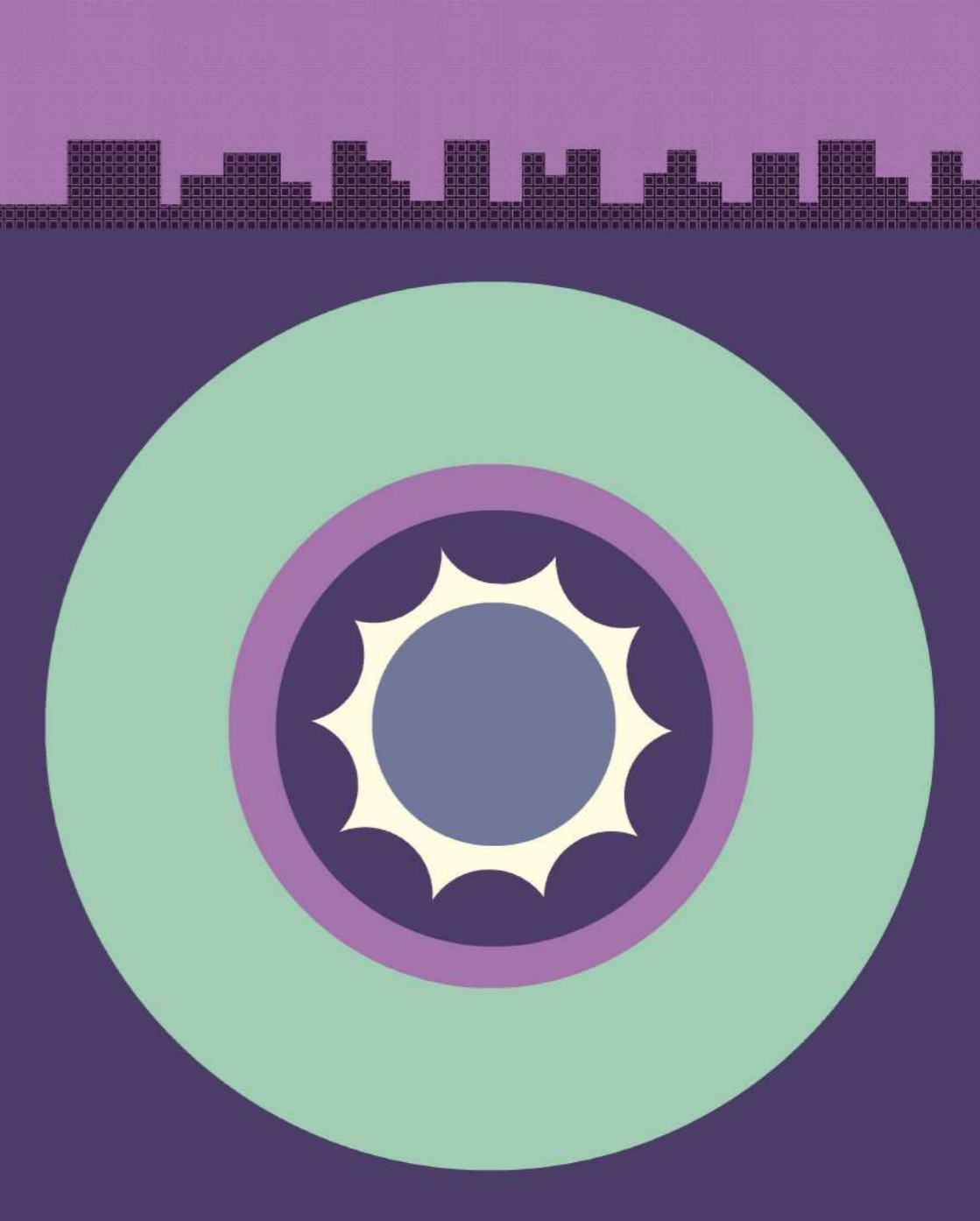
Εικ.61: Αξονομετρικό διάγραμμα σχολής.
Εικ.62: Δεξιά σελίδα, άποψη παρέμβασης
σχολής .

Εικ.63: Αριστερή σελίδα, κάτοψη ισογείου παρέμβασης σχολής.
Εικ.64: Διαμήκης τομή παρέμβασης σχολής.
Εικ.65: Στις επόμενες σελίδες, φωτορεαλιστικές απεικονίσεις παρέμβασης.

Ενεργειακός Πύργος

Ο ενεργειακός πύργος είναι η τελευταία από τις παρεμβάσεις της πρώτης ομάδας. Σκοπός του πύργου είναι να προσφέρει πράσινη ενέργεια στην πόλη, να προσφέρει μια αποκαλυπτική θέα προς την Ακρόπολη αλλά και προς όλη την Αθήνα και, τέλος, να αποτελέσει τοπόσημο για την περιοχή, ένα νέο σημείο αναφοράς.

Νοηματική ανάλυση

Η μορφή που επιλέχθηκε για τον πύργο είναι κλασικίζουσα. Θα μπορούσε κανείς να παρατηρήσει ότι θυμίζει κίονα ή υψικάμινο. Ο λόγος που επιλέχθηκε μια τέτοια μορφή είναι γιατί θέλαμε να μην να συνομιλήσουμε με τα σημαντικά, για μας, αρχαία και σύγχρονα μνημεία της πόλης, αλλά υπό ένα υπερασύγχρονο πρίσμα. Ταυτόχρονα, θα αποτελεί και ένα τοπόσημο μέσα στη πόλη.

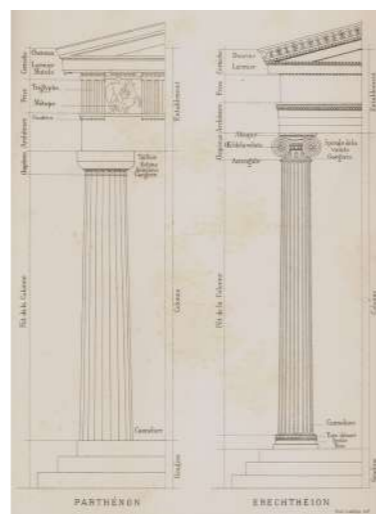
Ενεργειακή ανάλυση

Πρόκειται για μία κατασκευή συνολικού ύψους 45 μέτρων, καλυμμένη με πολύχρωμα ηλιακά πανέλα. Στόχος είναι τα ηλιακά πανέλα αυτά να παράγουν αρκετή ενέργεια από την ηλιακή ακτινοβολία και στη συνέχεια να τροφοδοτούν -σε συνδυασμό με τα πανέλα του στεγαστρου του μετρό- τις λειτουργίες των παρεμβάσεων μας. Σε μία πόλη, όπως η Αθήνα είναι πολύ σημαντική η αξιοποίηση του κλίματος και του ήλιου για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς είναι πιο επικερδές και πιο φιλικό προς το περιβάλλον. Παρόμοιες κατασκευές έχουν τροφοδοτήσει φεστιβάλ στη βόρεια Ευρώπη με επιτυχία, οπότε μία τέτοια κατασκευή στην Αθήνα θα μπορούσε να είναι αρκετά αποτελεσματική. Ο τρόπος, με τον οποίο έχουν τοποθετηθεί τα πανέλα είναι τέτοιος, ώστε να τα καθιστά αποσπώμενα από την σταθερή κατασκευή, με σκοπό ο πύργος να είναι πάντα σε θέση να λάβει νέους τύπους πανέλων που θα αφορούν και

νέους τύπους ενέργειας. Στοχεύουμε, δηλαδή, στη δημιουργία μίας υβριδικής μονάδας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η οποία θα αποτελείται από το σταθερό κέλυφος του πύργου και από τα εκάστοτε κατάλληλα στοιχεία και εξαρτήματα για την παραγωγή ενέργειας και τον ανεφοδιασμό της πόλης με αυτήν.

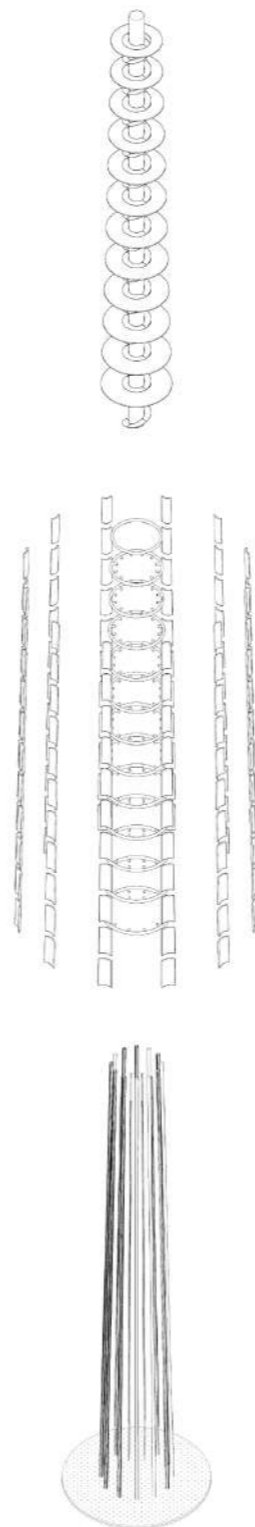
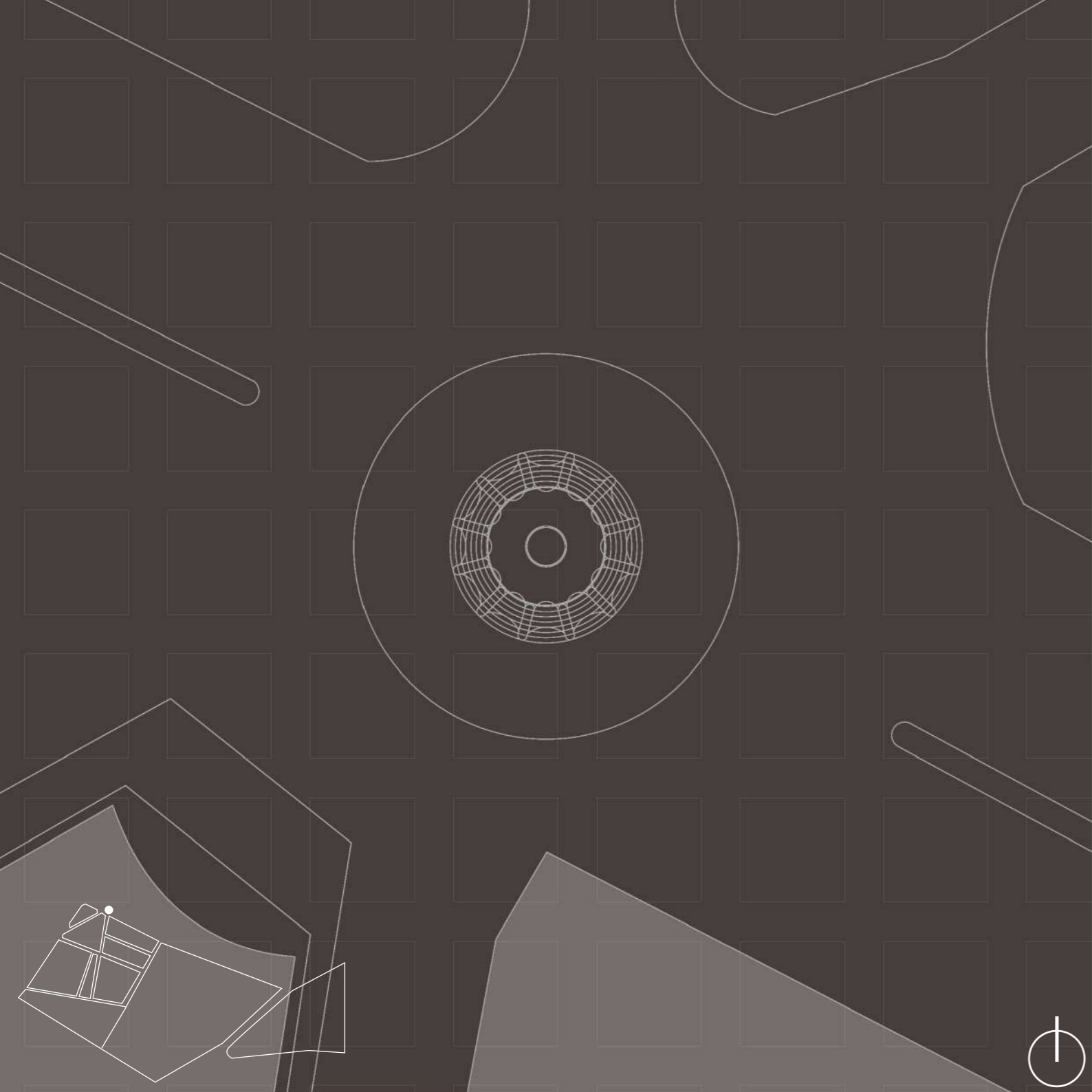
Εικ71: Ενεργειακός πύργος, Αϊντχοβεν.

Εικ.72: Λεπτομέρειες δωρικού κίονα.

Εικ.73: Δεξιά σελίδα, άποψη παρέμβασης ενεργειακού πύργου.

ανελκυστήρας, οριζόντιες πλάκες από οπλισμένο σκυρόδεμα & ράμπα

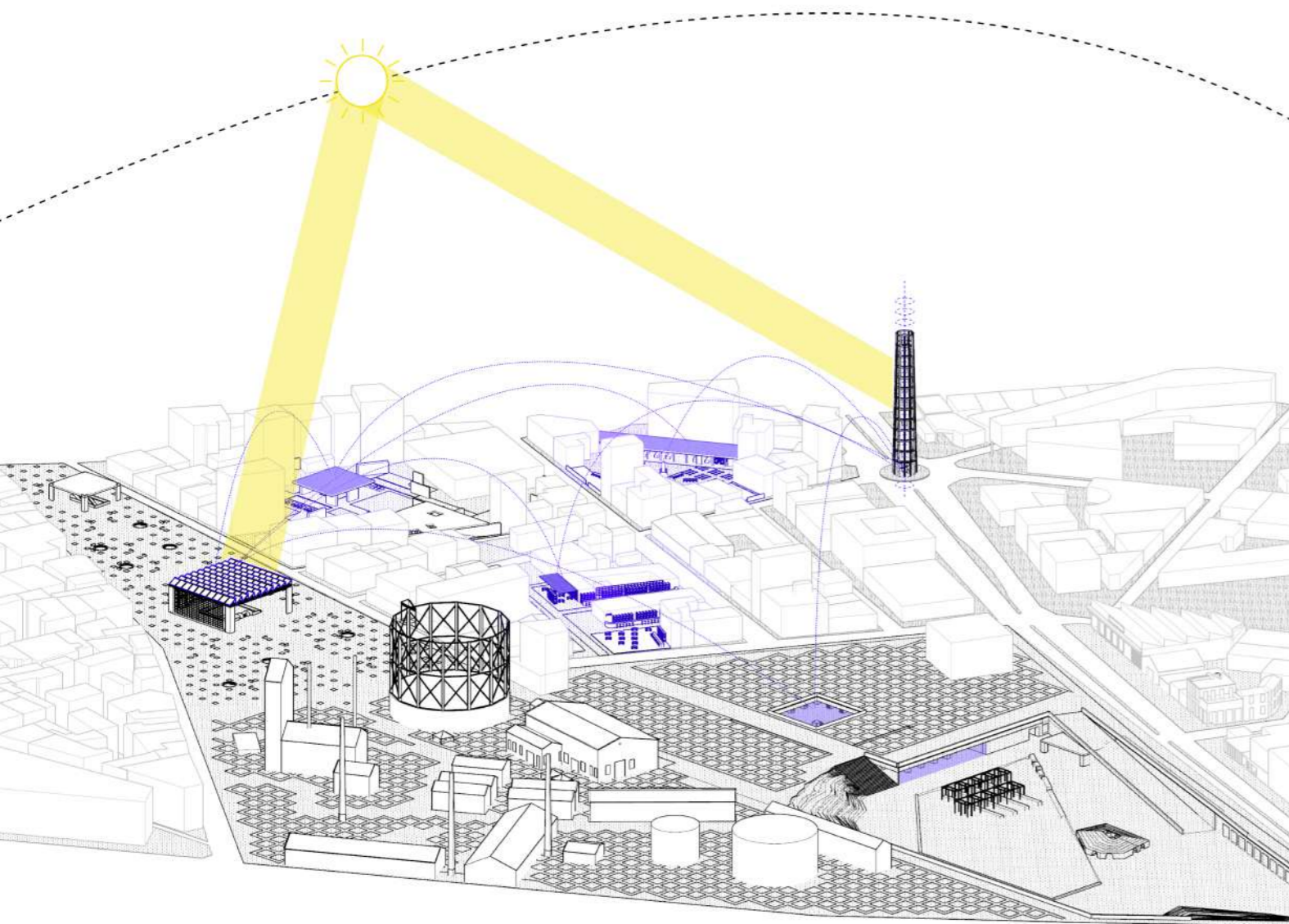
φωτοβολταϊκά πανέλα πολυκρυσταλλικού πυριτίου (250x150x25mm) & οριζόντιος μεταλλικός φορέας

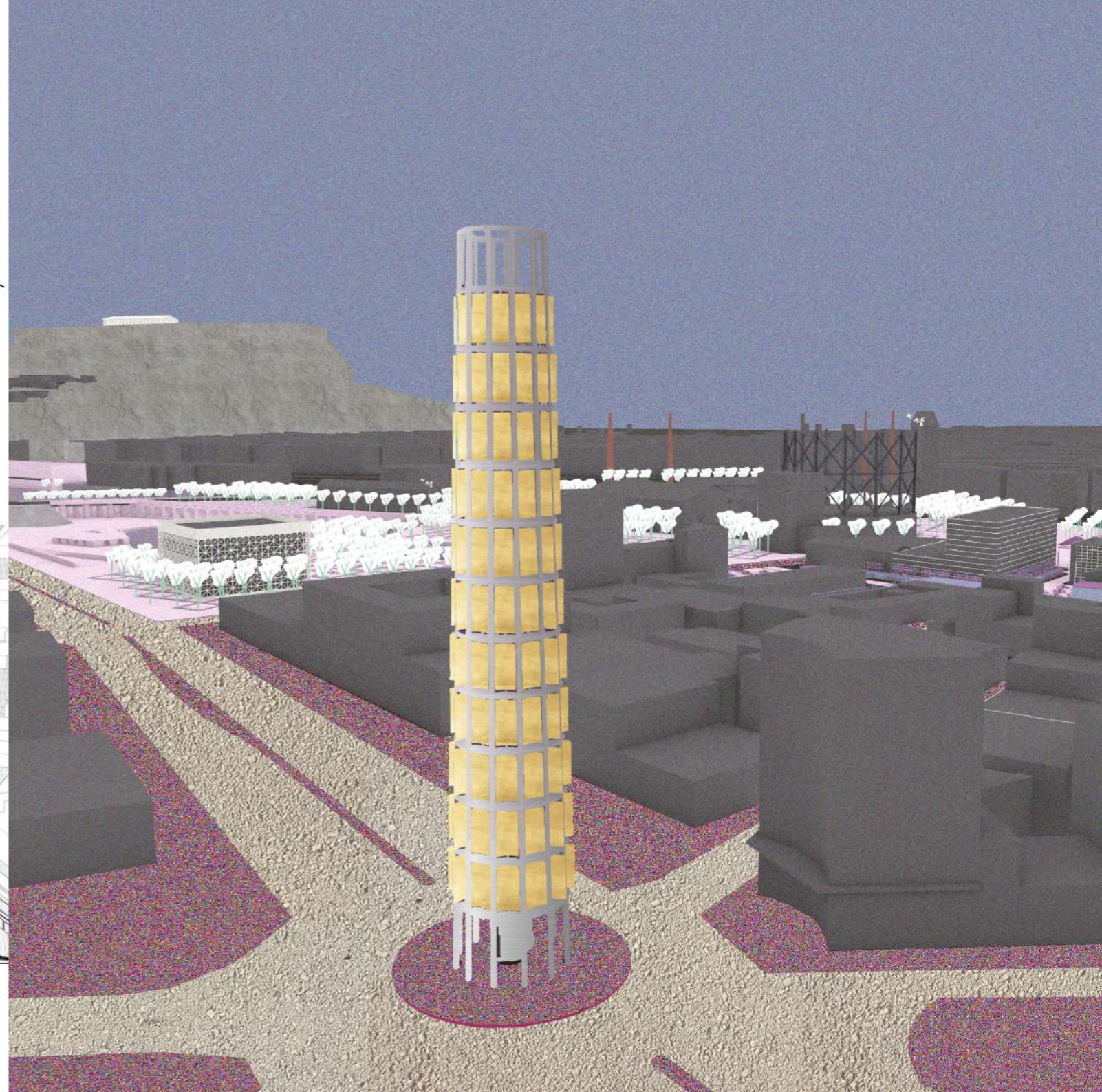
κατακόρυφος μεταλλικός φορέας σε βάση από πλάκα οπλισμένου σκυροδέματος 16mm

Εικ.74: Αριστερή σελίδα, κάτοψη ενεργειακού πύργου.

Εικ.75: Αξονομετρικό διάγραμμα κατασκευής ενεργειακού πύργου.

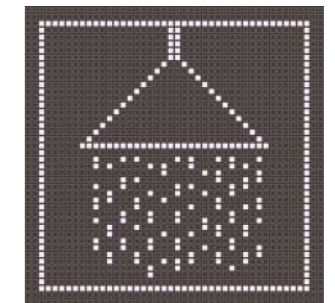
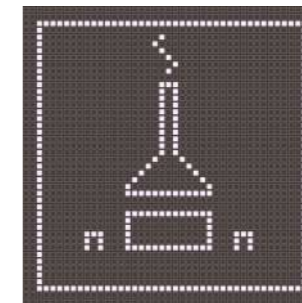
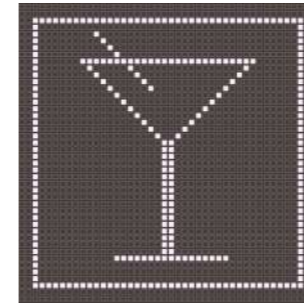
Εικ.76: Ενεργειακό διάγραμμα τροφοδοσίας των παρεμβάσεων με ενέργεια από τις δύο πηγές.
Εικ.77: Δεξιά σελίδα, φωτορεαλιστική απεικόνιση παρέμβασης.

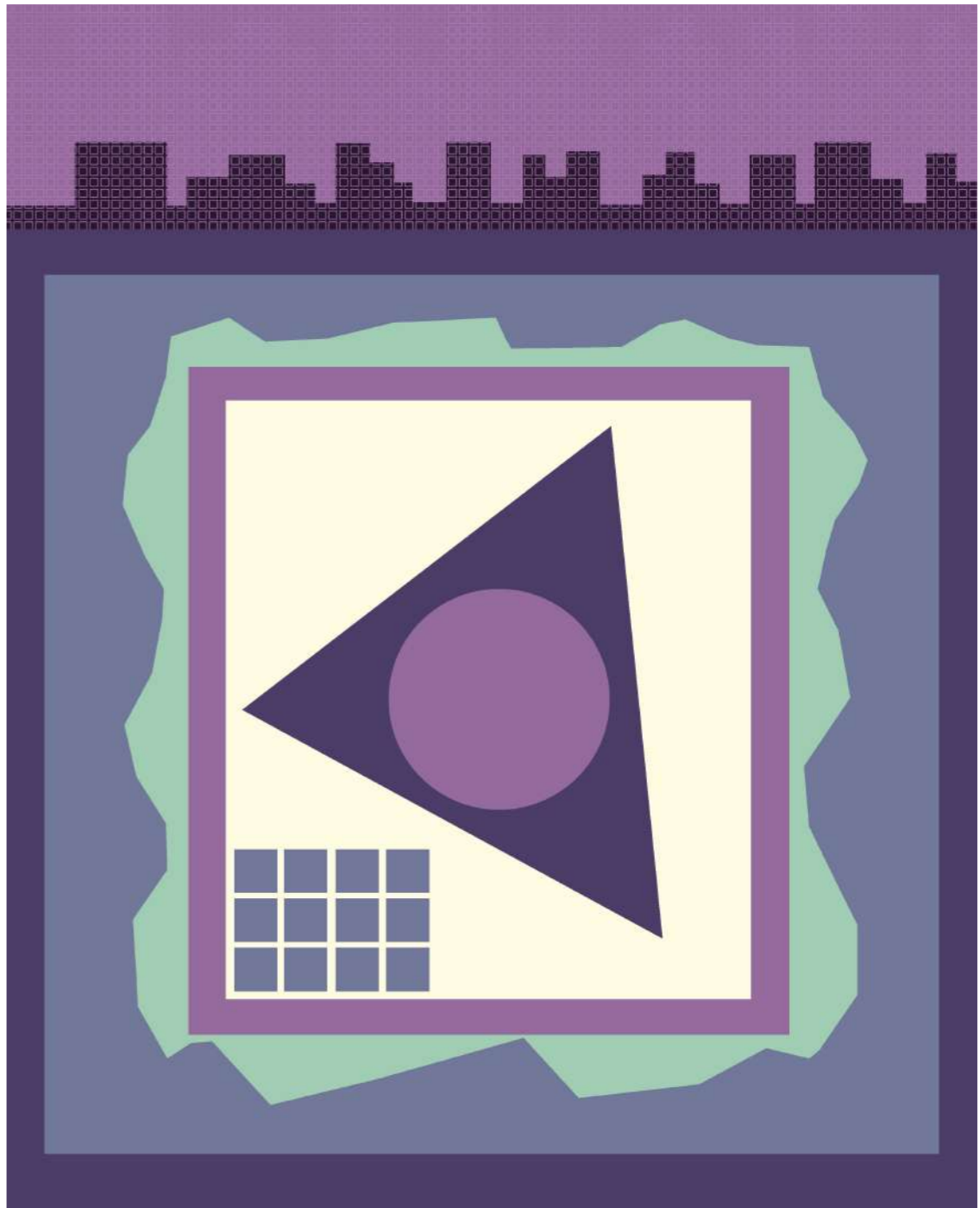
2η Ομάδα Παρεμβάσεων

Η δεύτερη ομάδα παρεμβάσεων αφορά την αξιοποίηση των ακάλυπτων. Ο “μεσαιωνικός” ιστός που συναντάται στους παραμελημένους ακάλυπτους μπορεί να αποτελέσει φιλόξενο χώρο για ποικίλες δραστηριότητες.

Οι δραστηριότητες επιλέγονται βάσει των χρήσεων γης που περιβάλλουν το εκάστοτε οικοδομικό τετράγωνο καθώς επίσης και από το εμβαδόν και το σχήμα του κάθε ακάλυπτου χώρου. Θα σας παρουσιάσουμε 3 λύσεις.

Εικ.78: Επισημάνση δεύτερης ομάδας παρεμβάσεων.

Κουζίνα

Η πρώτη παρέμβαση εντός των ακαλύπτων είναι αυτή της κουζίνας. Στο εσωτερικό του οικοδομικού τετραγώνου της περιοχής -που σχηματίζει τρίγωνο- εγκαθιστούμε μία υπαίθρια, στεγασμένη εστία που περιβάλλεται από ξύλινα τραπέζια και πάγκους μοναστηριακού τύπου. Προσφέρεται για δημόσια χρήση, μιας και εκεί θα μπορούν να μαγειρεύονται και να καταναλώνονται απευθείας οι καρποί από τα μπουστάνια τα οποία προβλέπουμε. Ένα είδος ανοιχτής κοινωνικής κουζίνας στο οποίο θα επαναπροσδιορίζεται η σχέση με την πόλη και τους κατοίκους της μέσω της εμπειρίας του συμποσίου.

Η ρυμοτομική γραμμή του οικοδομικού τετραγώνου από την πλευρά προς την οδό Κωνσταντινουπόλεως “συμπληρώνεται” από ένα κτίριο-στέγαστρο με κουζίνες, πάγκους, αποθήκες και *wc*, τα οποία χωροθετούνται με την λογική της νησίδας. Το κτίριο αυτό είναι μεταλλικής κατασκευής με μπετονένια πλάκα και πτυσσόμενα κουφώματα, έτσι ώστε ο χώρος να απελευθερώνεται εντελώς και να μετατρέπεται σε ημιυπαίθριο.

Αυτές οι υποδομές προσφέρονται στην κοινοχρηστία και πάλι, θεωρούμε, μάλιστα, πως θα είναι ιδανικές για τους φοιτητές της γειτονικής σχολής Κεραμικής, των μόνιμων και προσωρινών κατοίκων, αλλά και διαφόρων *street-food festivals*, που έως τώρα γίνονταν στον χώρο του παλαιού αμαξοστασίου ΟΣΥ. Τέλος, η παρέμβαση της φύτευσης του ελαιώνα εισχωρεί εντός και αυτού του ακάλυπτου και προσφέρει ευχάριστες συνθήκες για το συντρώγειν που φιλοδοξούμε.

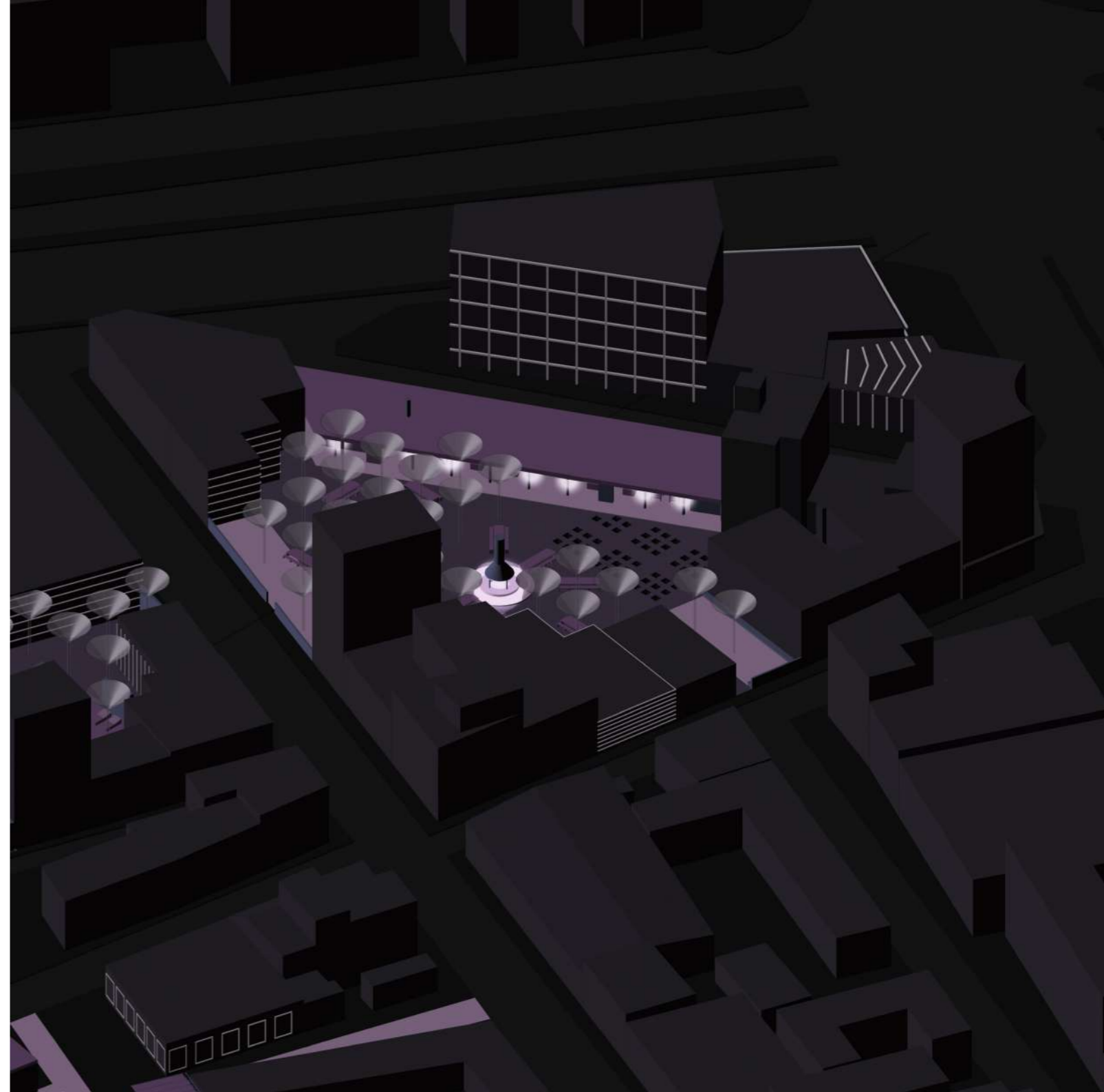

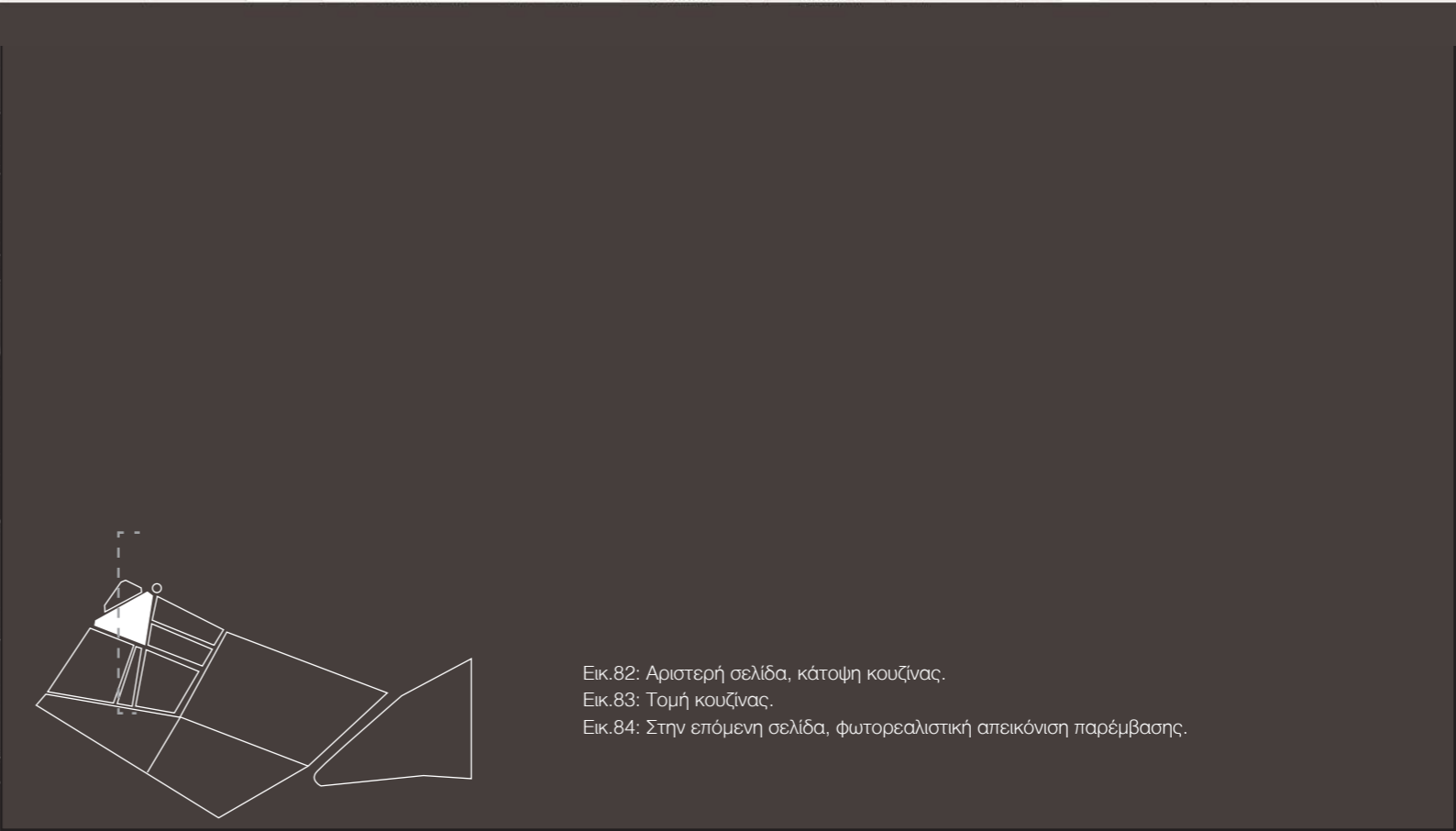
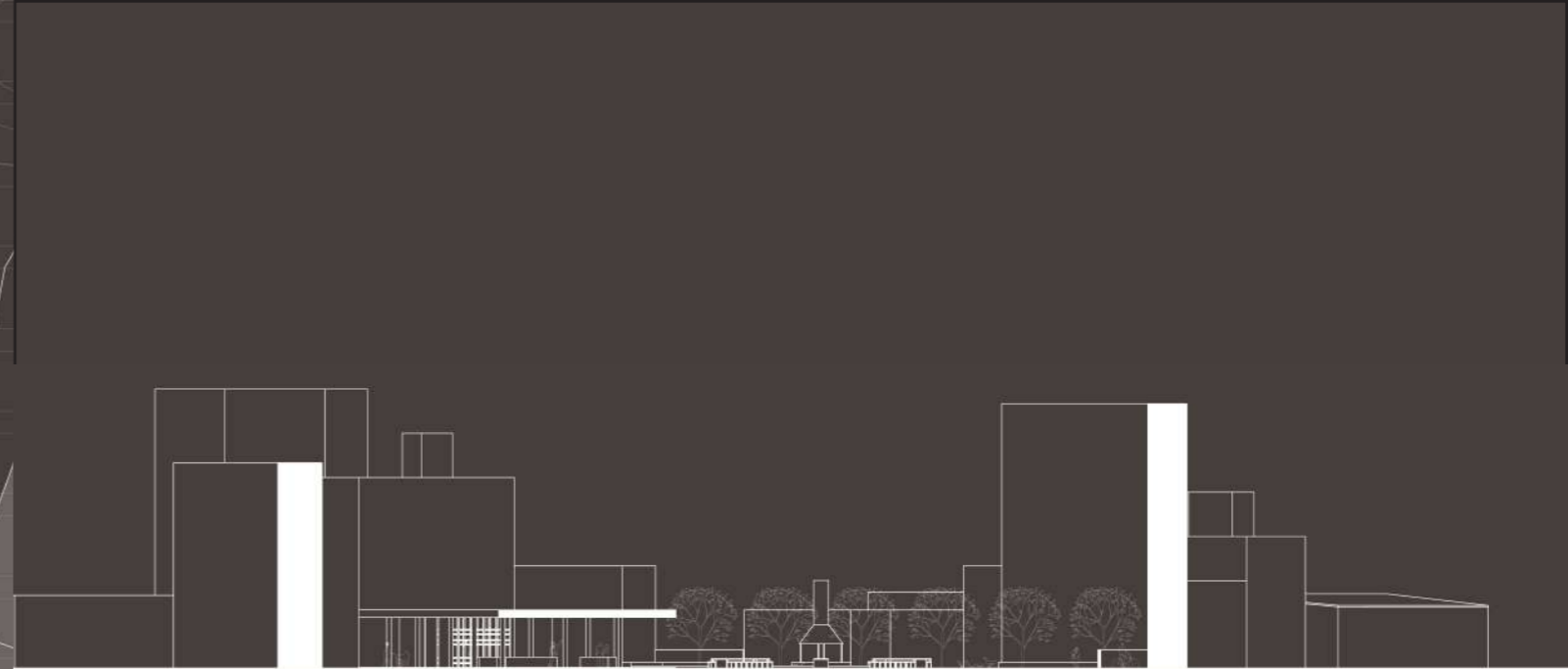
Εικ.79: Prinzessinnengarten Moritzplatz (urban garden), Βερολίνο.

Εικ.80: Ενωσιολογικό κολάζ παρέμβασης.

Εικ.81: Δεξιά σελίδα, άποψη κουζίνας.

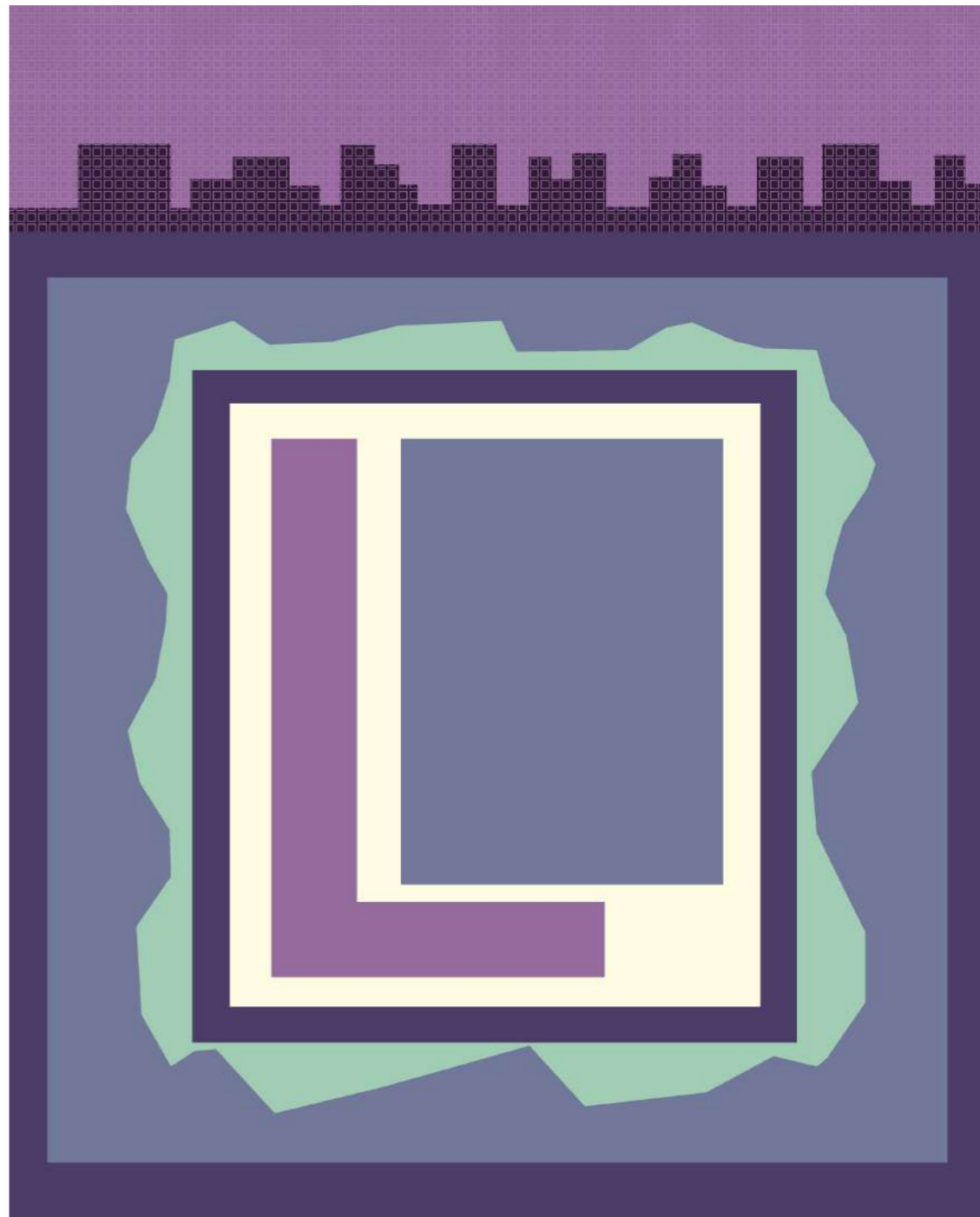

Εικ.82: Αριστερή σελίδα, κάτοψη κουζίνας.

Εικ.83: Τομή κουζίνας.

Εικ.84: Στην επόμενη σελίδα, φωτορεαλιστική απεικόνιση παρέμβασης.

Λουτρά

Το σύστημα του αρχαιολογικού κανάβου και του ελαιώνα διεισδύουν και στον ακάλυπτο που διαμορφώνουμε τα λουτρά. Πρόκειται για έναν προστατευμένο χώρο, ο οποίος περιβάλλεται από τα υφιστάμενα κτίρια και από προστατευτικά τοιχεία. Αποτελείται από έναν κυρίως στεγασμένο, κλειστό χώρο, ο οποίος περιλαμβάνει την υποδοχή, τις απαραίτητες δομές για τους χρήστες των πισινών, χώρους και μία μικρή αυλή για τους εργαζόμενους, καθώς επίσης και στέγαστρα στα ενδότερα του ακάλυπτου.

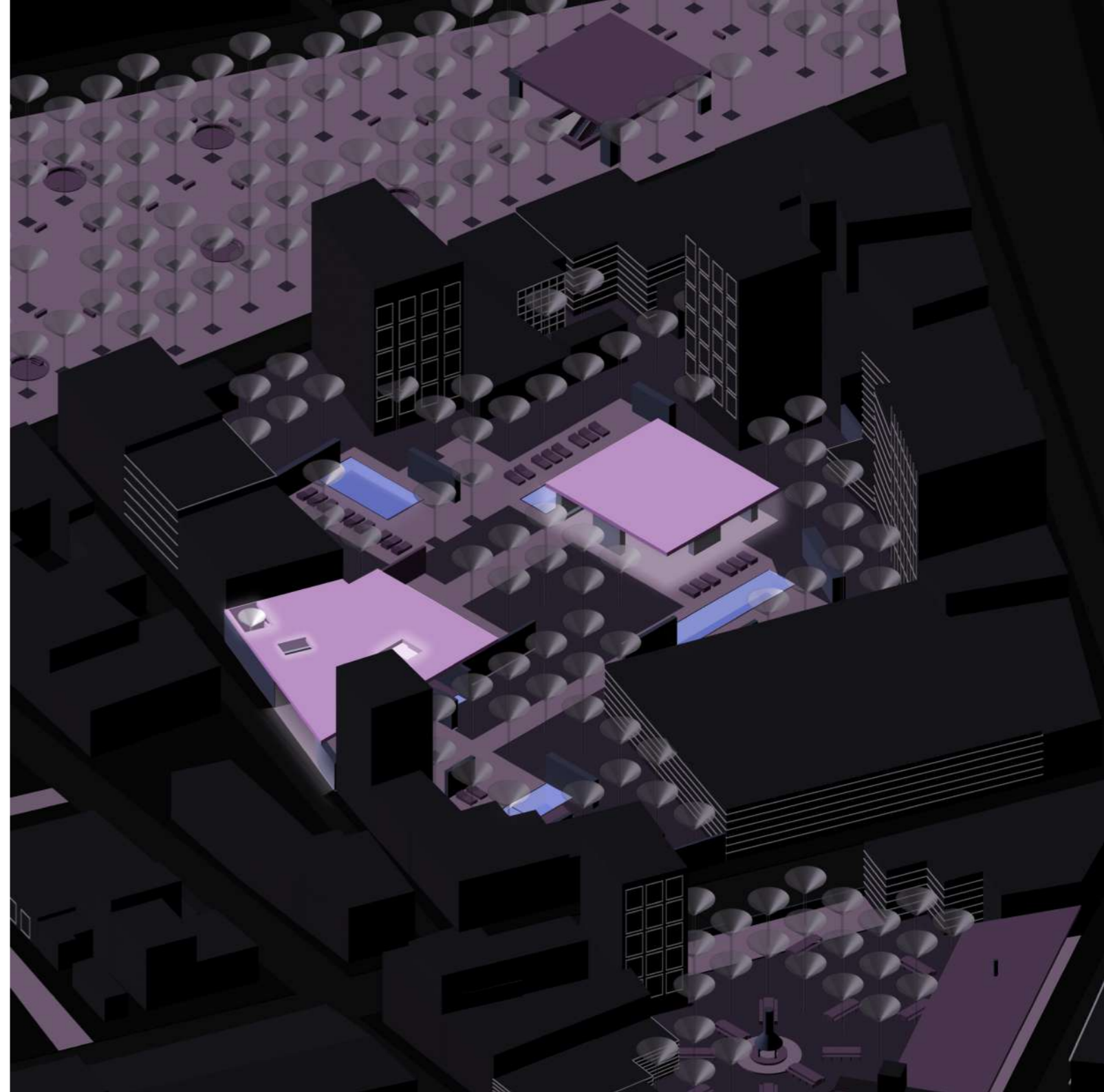
87 Στο όριο ανάμεσα στον κλειστό χώρο και τον ακάλυπτο, επιλέγουμε πτυσσόμενα κουφώματα ώστε όταν αυτά είναι ανοιχτά, ο χώρος να μετατρέπεται σε ημιυπαίθριο. Κάθε δομή βασίζεται σε ένα από τα δύο βασικά συστήματα που αναλύσαμε στην αρχή. Στο περίγραμμα σεβόμαστε την ιερότητα της ρυμοτομικής γραμμής φροντίζοντας να την “επουλώνουμε” και να την συμπληρώνουμε προς όφελος της όψης της πόλης. Επιλέγουμε ως υλικό για την πλήρωση των κενών το διαφανές μπετόν το οποίο αφενός αποκαθιστά ογκοπλαστικά το περίγραμμα του οικοδομικού τετραγώνου, αφετέρου, προσφέρει την δυνατότητα ενός κρυφοκοιτάγματος, αφού αποκαλύπτει μερικώς τις σκιές των σωμάτων από το εσωτερικό. Στο δώμα του κεντρικού κτιρίου προβλέπονται ανοίγματα με φεγγίτες για τον φωτισμό των αποδυτηρίων και της ρεσεψιόν, τα οποία υπακούν στην γεωμετρία της πόλης και στον αρχαιολογικό κνάβο αντίστοιχα. Προς το ακανόνιστο κέντρο του ακάλυπτου χώρου ορίζουμε ως σταθερά τον αρχαιολογικό κνάβο.

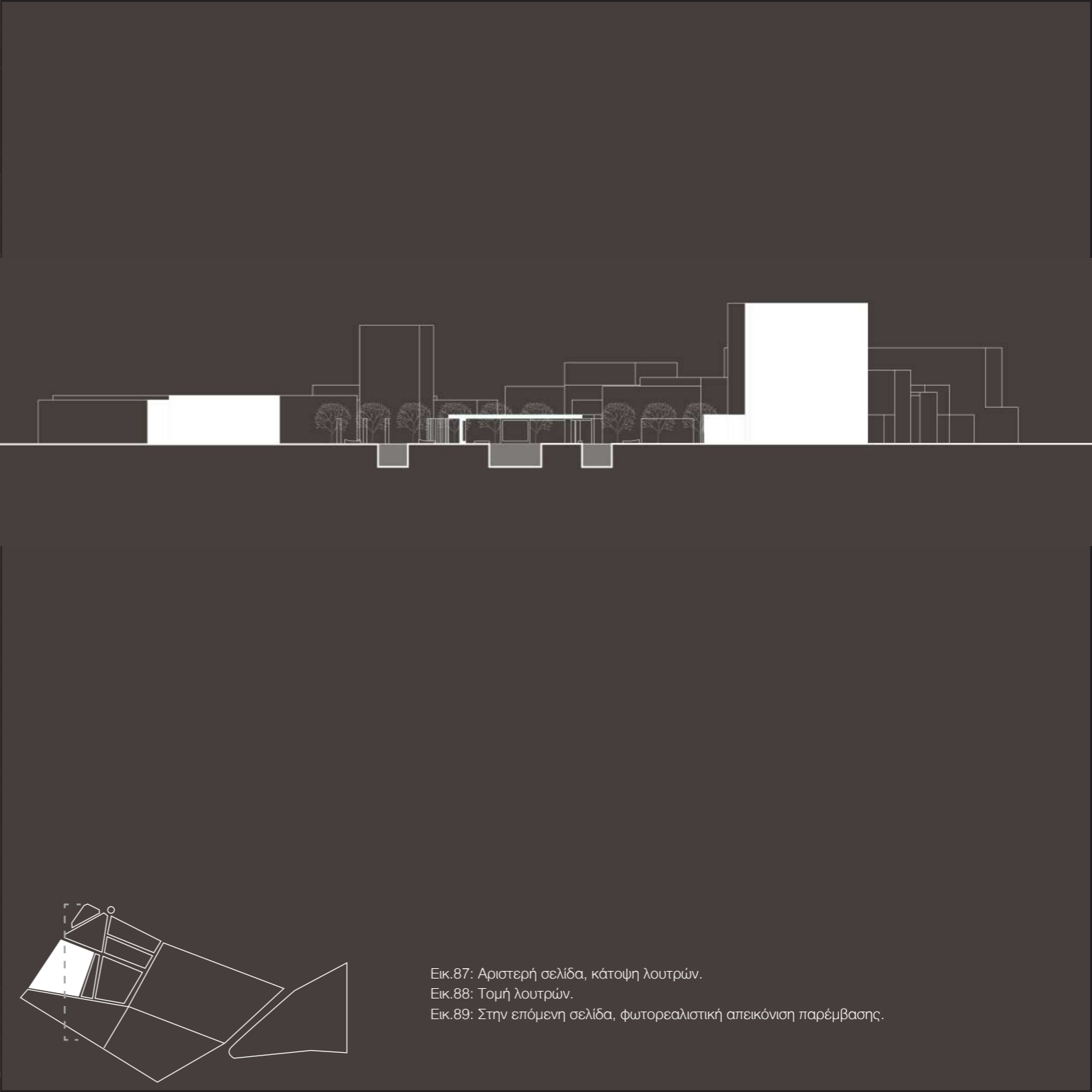
Σε όλη την έκταση του χώρου βρίσκονται σύνολα από πισίνες, τοιχεία και πλατώματα, όλα ανάμεσα στις ελιές. Τα τοιχεία έχουν εσοχές για να δημιουργούνται πάγκοι, κρεβάτια και νιπτήρες. Τοποθετήθηκαν με σκοπό την

προστασία των λουόμενων από τα εν δυνάμει βλέμματα -από τα ανοίγματα και τα μπαλκόνια των κτιρίων- προς τον ακάλυπτο, τον σχηματισμό φιλόξενων σημείων και τον προσανατολισμό των σωμάτων. Όλες οι πισίνες έχουν περιμετρικά δάπεδο από *stabiliser* με γκρίζα αδρανή -το υλικό αυτό είναι υδατοπερατό προς αποφυγή ατυχημάτων- και ενώνονται μεταξύ τους επίσης με το ίδιο υλικό, διαμορφώνοντας πορείες και περιπάτους με φυσική όψη, που θυμίζουν ωστόσο -λόγω απόχρωσης- μπετόν. Σε όλη την υπόλοιπη έκταση καθώς και στα σημεία που έχουν καλυφθεί με *stabiliser* αλλά υπάρχουν ρίζες, υπάρχει κηπευτικό χώμα προς αποφυγή της δημιουργίας ανεπιθύμητης λάσπης.

Εικ.85: Εννοιολογικό κολάζ λουτρών.
Εικ.86: Δεξιά σελίδα, άποψη λουτρών.

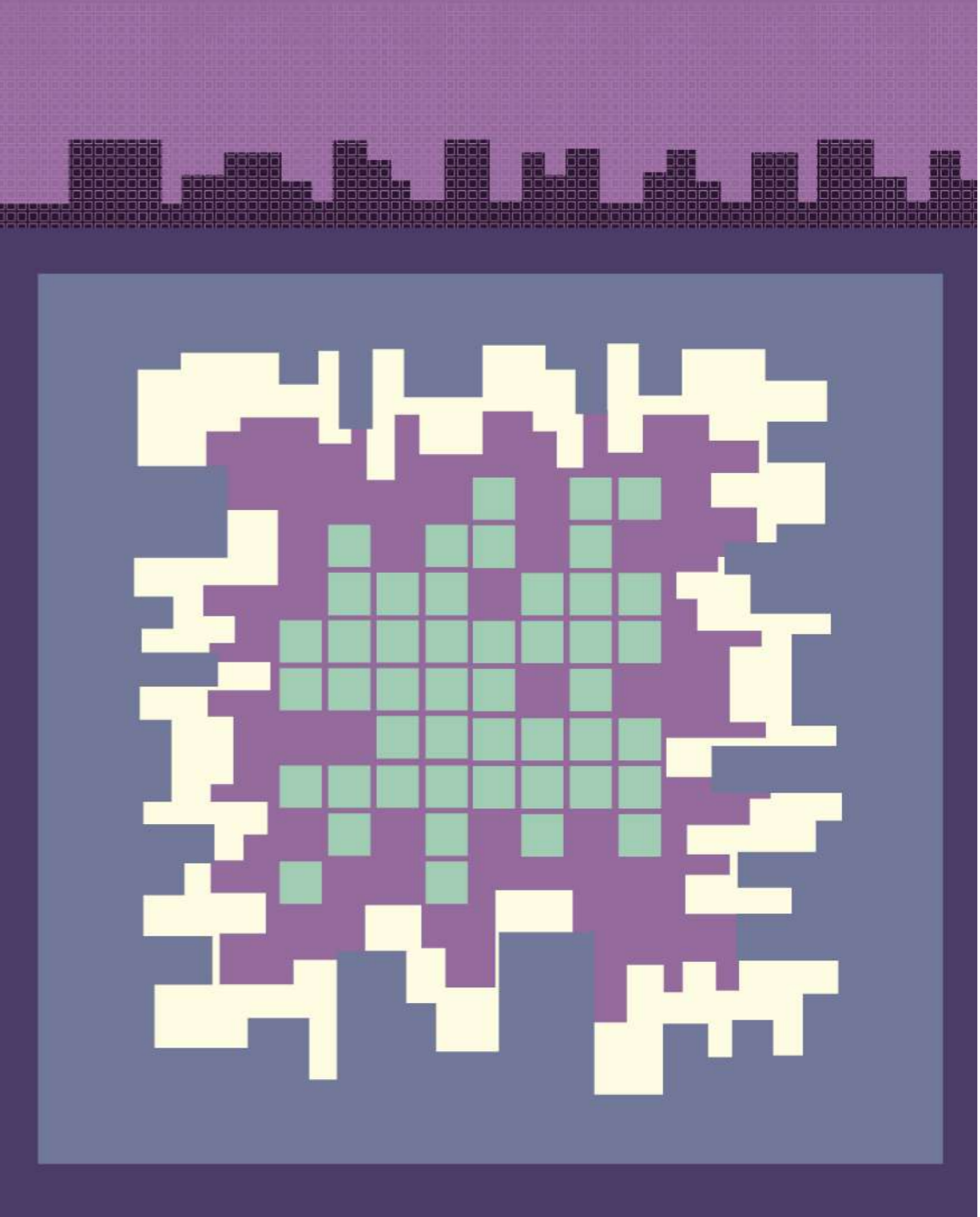

Εικ.87: Αριστερή σελίδα, κάτοψη λουτρών.

Εικ.88: Τομή λουτρών.

Εικ.89: Στην επόμενη σελίδα, φωτορεαλιστική απεικόνιση παρέμβασης.

Διασκέδαση

Σε μία πόλη, όπως η Αθήνα, και πιο συγκεκριμένα στο Γκάζι, η νυχτερινή διασκέδαση παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομία, την κοινωνική ανάπτυξη και τη διαμορφωση του αστικού ιστού. Ως εκ τούτου, η τελευταία μας παρέμβαση έχει να κάνει με το έως τώρα ισχυρότερο χαρακτηριστικό της περιοχής, τη νυχτερινή διασκέδαση. Το *bar culture* διαμορφώνεται από συγκεκριμένα στοιχεία που ορίζουν χώρους, στους οποίους μπορεί κανείς να παραγγείλει ποτό, να κοινωνικοποιηθεί, να χορέψει, να ερωτοτροπήσει κ.α.. Φιλοξενεί έναν μοναδικό συνδυασμό χωρικών ποιοτήτων και ανθρώπων που μπορούν να μετατρέψουν ένα οικοδομικό τετράγωνο σε έναν τόπο γεμάτο ζωή και φως, δίνοντας στην πόλη ένα πιο προστατευμένο και οριοθετημένο μέρος για να υποδέχεται τους νυχτερινούς επισκέπτες.

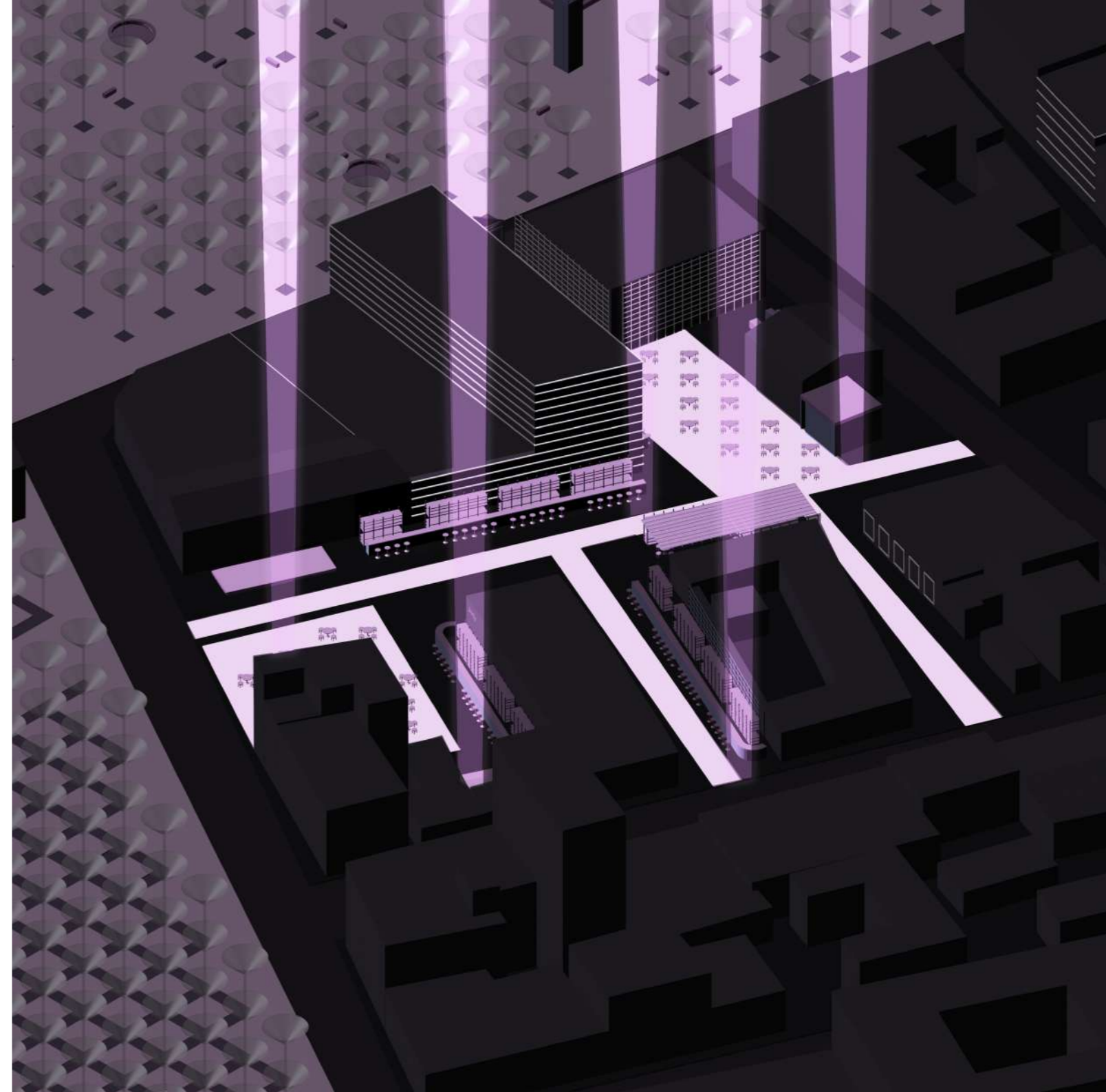

Εικ.90: Μαγαζιά νυχτερινής διασκέδασης, Νέα Ερυθραία, Αθήνα.

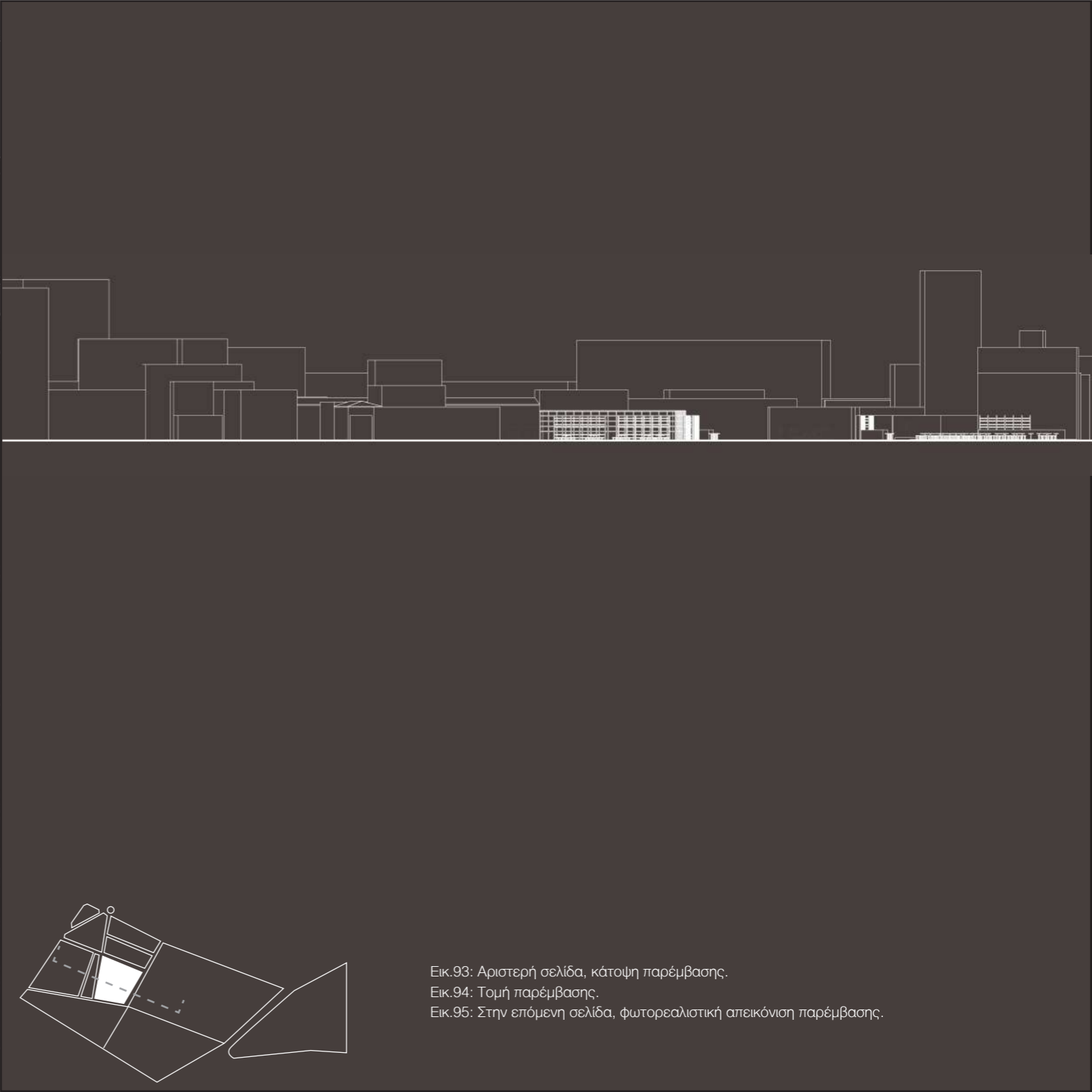
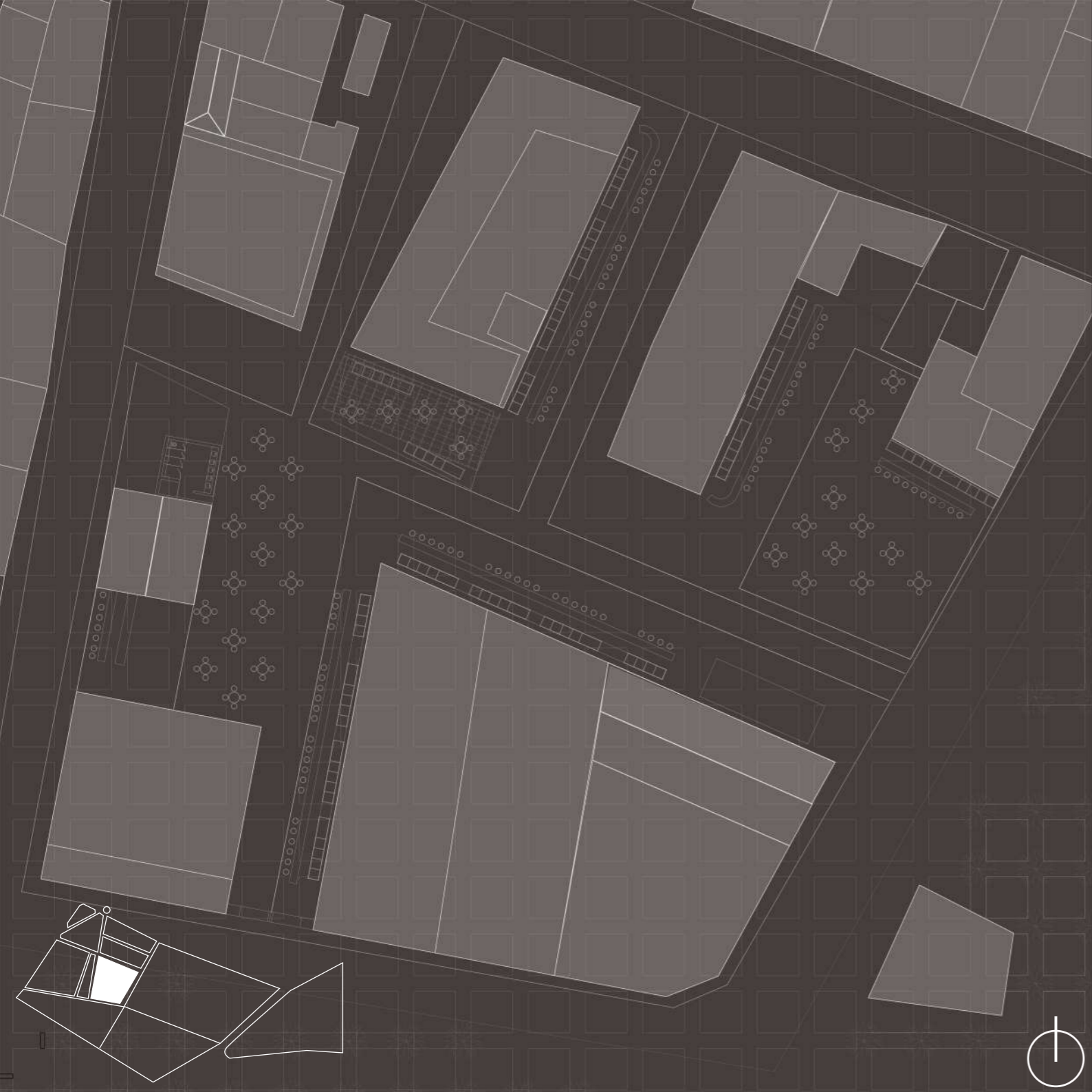

Εικ.91: Ενωσιολογικό κολάζ παρέμβασης.

Εικ.92: Δεξιά σελίδα, άποψη παρέμβασης.

- 95 Οι αφιλόξενοι χώροι των απεριποίητων ακαλύπτων μπορούν να “αγκαλιάσουν” τα τραπεζοκαθίσματα που εμποδίζουν την κίνηση στην πλατεία, τους δρόμους και τα πεζοδρόμια. Ειδικά όταν στο Γκάζι υπάρχουν ολόκληρα οικοδομικά τετράγωνα που περιβάλλονται από ανεκτικές χρήσεις (εμπόριο, γραφεία, δημόσιες υπηρεσίες, εκπαίδευση, χώρους πολιτισμού), ή ακόμα και αμιγώς από την χρήση της εστίασης. Τότε δεν υπάρχει καν το πρόβλημα της ηχορύπανσης και της οχλαγωγίας για τις κατοικίες. Αντιθέτως, απελευθερώνει την κίνηση επί της πλατείας και περιμετρικά των οικοδομικών τετραγώνων και αξιοποιεί με τον βέλτιστο τρόπο τον ευνοϊκό -για τέτοιες χρήσεις- ακανόνιστο και πυκνό ιστό. Επίσης, οι τυφλοί τοίχοι και οι πίσω όψεις των κτιρίων θα λειτουργήσουν ως ηχο-φράγματα για την υπόλοιπη πόλη. Θα αξιοποιηθούν επιπλέον για την τοποθέτηση μεταλλικών δομών όπως μπάρες, στέγαστρα, κάβες, wc, κατακόρυφοι τοίχοι κλπ.

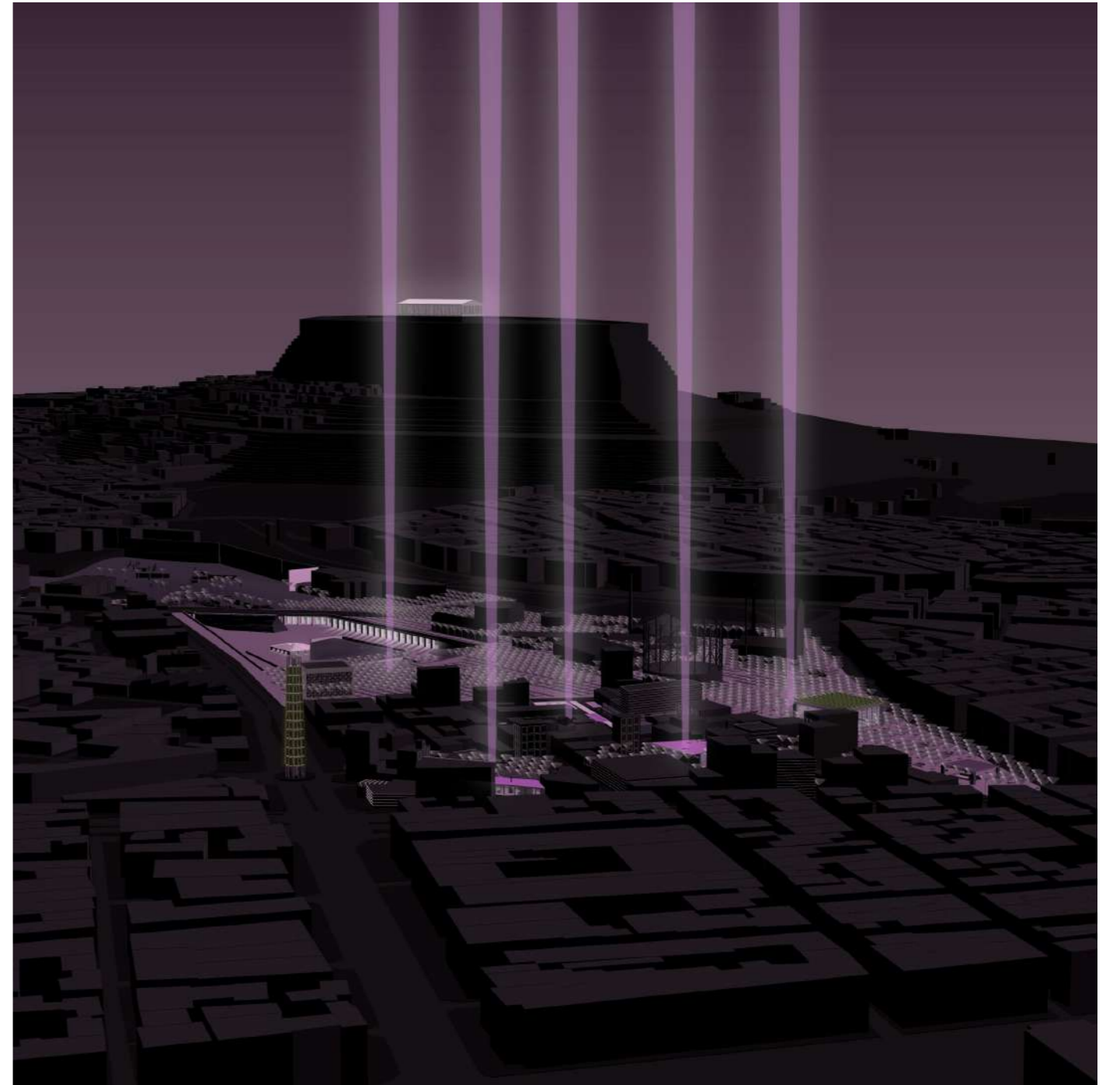
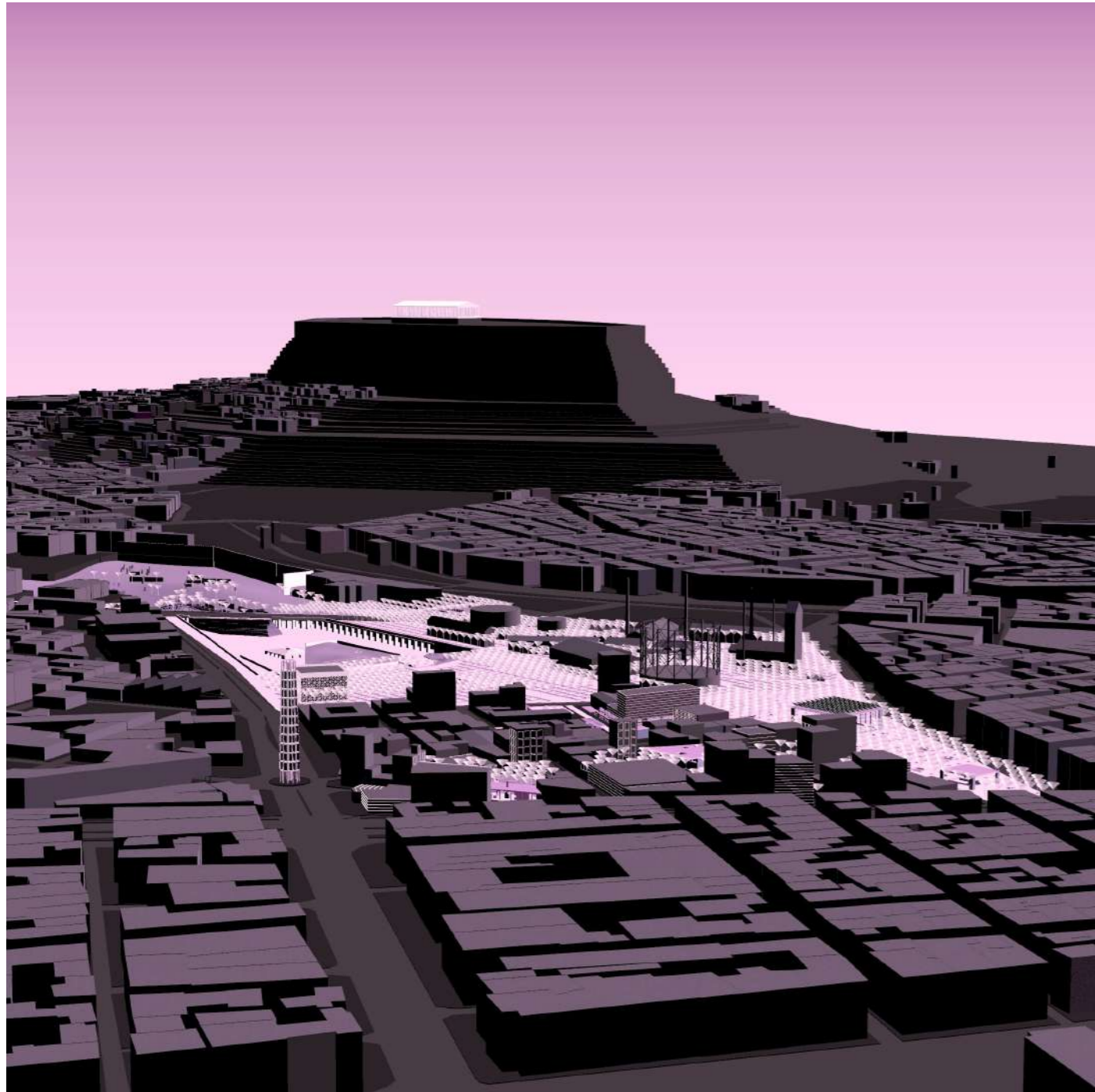

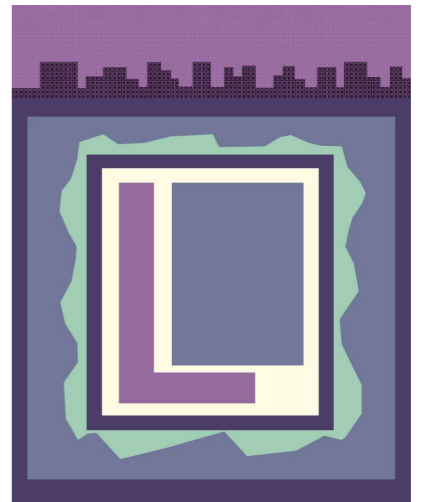
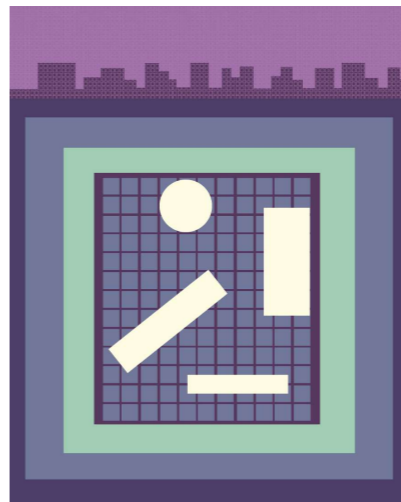
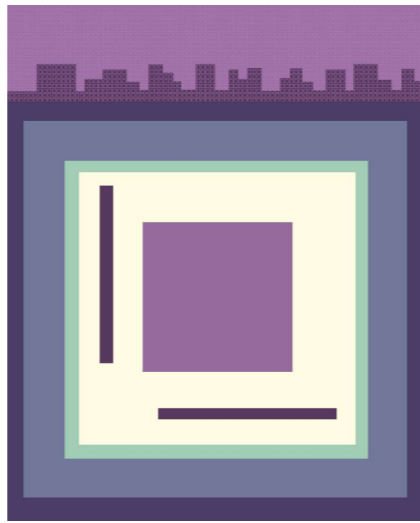
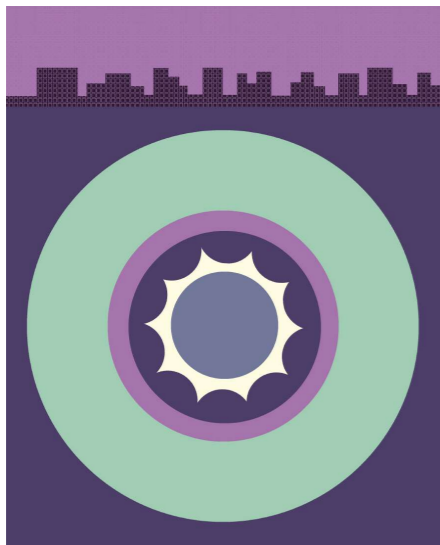
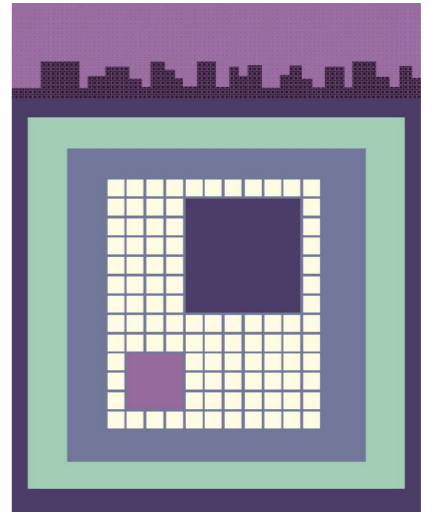
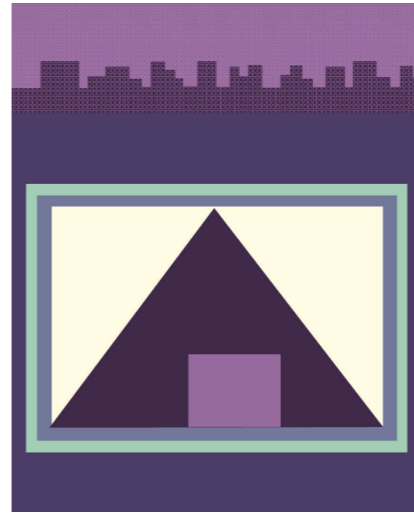
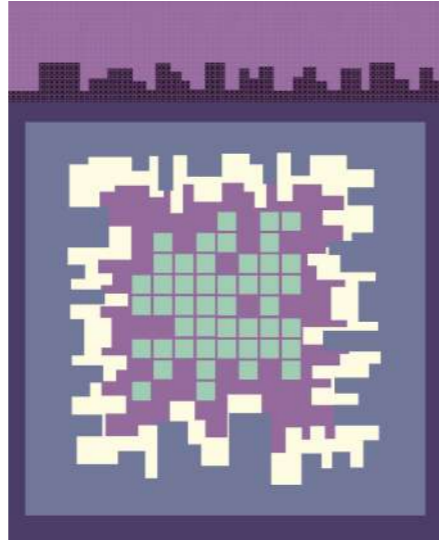
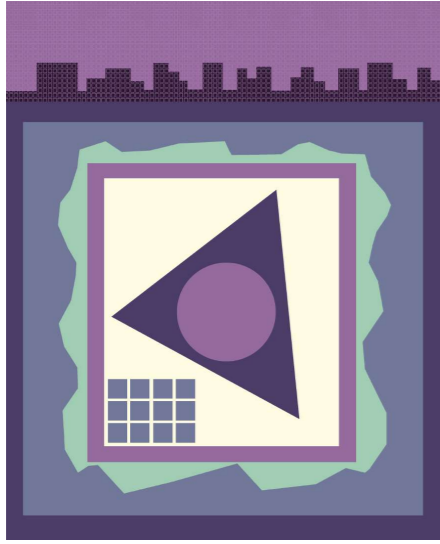
Εικ.93: Αριστερή σελίδα, κάτοψη παρέμβασης.

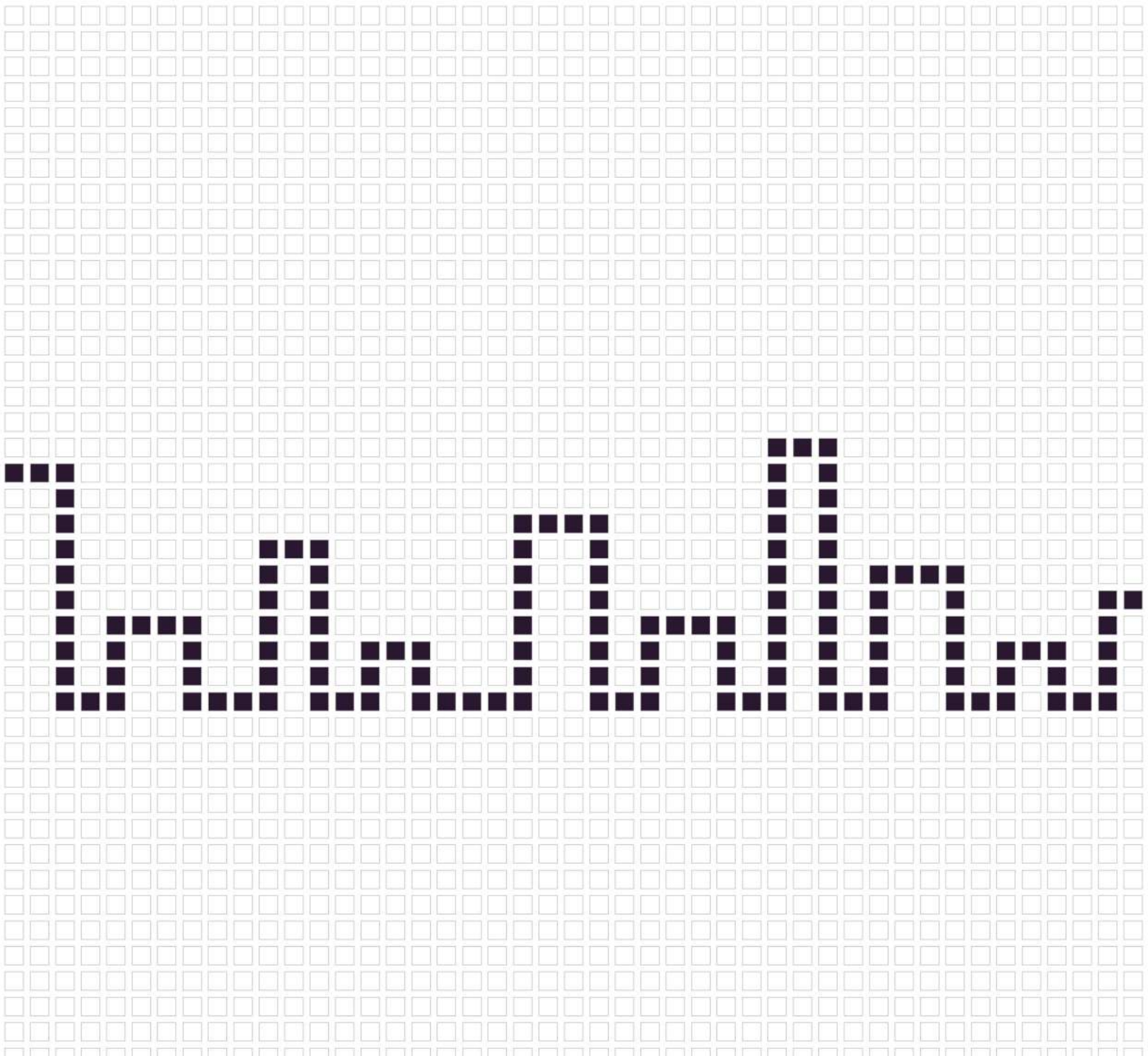
Εικ.94: Τομή παρέμβασης.

Εικ.95: Στην επόμενη σελίδα, φωτορεαλιστική απεικόνιση παρέμβασης.

Е М П 2 0 2 1